

Νόμος 4223/2013

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4223

(ΦΕΚ Α' 287/31-12-2013)

Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΕΝΙΑΙΟΣ ΦΟΡΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Άρθρο 1.

Αντικείμενο του φόρου

- 1.** Από το έτος 2014 και για κάθε επόμενο έτος επιβάλλεται Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) στα δικαιώματα της παραγράφου 2 του παρόντος, σε ακίνητα που βρίσκονται στην Ελλάδα και ανήκουν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή κάθε είδους νομικές οντότητες την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους.
- 2.** Ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. επιβάλλεται στα εμπράγματα δικαιώματα της πλήρους κυριότητας, της ψιλής κυριότητας, της επικαρπίας, της οίκησης και της επιφάνειας επί του ακινήτου. Ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. επιβάλλεται και στα εμπράγματα ή ενοχικά δικαιώματα της αποκλειστικής χρήσης θέσης στάθμευσης, βοηθητικού χώρου και κολυμβητικής δεξαμενής, που βρίσκονται σε κοινόκτητο τμήμα του ακινήτου και αποτελούν παρακολούθημα των παραπάνω εμπραγμάτων δικαιωμάτων. Εξαιρετικά, επιβάλλεται και στο δικαίωμα της νομής ή οιονεί νομής, της κατοχής, καθώς και στη δέσμευση δικαιωμάτων επί του ακινήτου από Ο.Τ.Α. σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 2.
- 3.** Ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. ισούται με το άθροισμα του κύριου φόρου επί του κάθε ακινήτου και του συμπληρωματικού φόρου επί της συνολικής αξίας των δικαιωμάτων επί των ακινήτων του υποκειμένου στο φόρο.
- 4.** Τα δικαιώματα επί των οποίων επιβάλλεται ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. ετησίως είναι αυτά που υπάρχουν την 1η Ιανουαρίου του έτους φορολογίας, ανεξάρτητα από

μεταβολές που τυχόν επέρχονται κατά τη διάρκεια του έτους αυτού και ανεξάρτητα από τη μεταγραφή του τίτλου κτήσης.

5. Για τον καθορισμό του ΕΝ.Φ.Ι.Α. λαμβάνεται υπόψη η πραγματική κατάσταση του ακινήτου. Η πραγματική κατάσταση του ακινήτου προκύπτει από την οριστική εγγραφή στο κτηματολογικό γραφείο. Αν δεν υπάρχει οριστική εγγραφή, λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία του ακινήτου, όπως προκύπτουν από τον τίτλο κτήσης. Αν δεν υπάρχει τίτλος κτήσης, λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία της πραγματικής κατάστασης του ακινήτου. Αν η πραγματική επιφάνεια του ακινήτου υπερβαίνει αυτή που αναγράφεται στην οριστική εγγραφή στο κτηματολογικό γραφείο ή στον τίτλο κτήσης ή στην άδεια οικοδομής ή έχει γίνει αλλαγή της χρήσης του ακινήτου, λαμβάνεται υπόψη η πραγματική επιφάνεια και η πραγματική χρήση του ακινήτου.

6. Ειδικά για τον υπολογισμό του ΕΝ.Φ.Ι.Α. έτους 2018 λαμβάνονται υπόψη οι Τιμές Ζώνης, οι οποίες ορίζονται στη με αριθμ. 1113/2018 (Β' 2192) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.¹

Άρθρο 2.

Υποκείμενο του φόρου

1. Υποκείμενο του ΕΝ.Φ.Ι.Α. είναι κάθε πρόσωπο ή οντότητα του άρθρου 1, ανάλογα με το δικαίωμα και το ποσοστό του, και ειδικότερα:

- α) Αυτός που αποκτά δικαίωμα σε ακίνητο από οποιαδήποτε αιτία, από την ημερομηνία σύνταξης του οριστικού συμβολαίου κτήσης ή από την ημερομηνία τελεσιδικίας της δικαστικής απόφασης με την οποία αναγνωρίζεται δικαίωμα ή καταδικάζεται ο δικαιοπάροχος σε δήλωση βουλήσεως.
- β) Ο υπερθεματιστής, από την ημερομηνία σύνταξης της κατακυρωτικής έκθεσης.
- γ) Ο κληρονόμος και ειδικότερα:
  - αα) Ο εκ διαθήκης κληρονόμος, εφόσον έχει δημοσιευθεί διαθήκη μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου της φορολογίας έτους.

---

¹[Προσθήκη 4549/2018, Άρθρο 126](#)

- ββ) Ο εξ αδιαθέτου κληρονόμος, εφόσον δεν έχει δημοσιευθεί διαθήκη μέχρι και την 31 η Δεκεμβρίου του προηγούμενου της φορολογίας έτους.
- δ) Όποιος έχει αποκτήσει δικαίωμα σε ακίνητο με οριστικό συμβόλαιο δωρεάς αιτία θανάτου, εφόσον ο θάνατος επήλθε μέχρι και την 31 η Δεκεμβρίου του προηγούμενου της φορολογίας έτους.

2. Υποκείμενο του ΕΝ.Φ.Ι.Α. είναι και:

- α) Αυτός που αποκτά δικαίωμα με προσύμφωνο αγοράς, εφόσον σε αυτό προβλέπεται η κατάρτιση της εμπράγματης δικαιοπραξίας με αυτοσύμβαση, με εξαίρεση το εργολαβικό προσύμφωνο.
- β) Ο δικαιούχος ακινήτου από το Δημόσιο ή τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας ή Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή Ν.Π.Δ.Δ. και για το χρονικό διάστημα πριν από τη σύνταξη οριστικού παραχωρητηρίου, εφόσον έχει παραλάβει το ακίνητο.
- γ) Ο κηδεμόνας, για την ακίνητη περιουσία σχολάζουσας κληρονομιάς, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία, για όσο διάστημα τη διαχειρίζεται.²
- δ) Ο εκτελεστής διαθήκης ή εκκαθαριστής κληρονομιάς για την κληρονομιαία ακίνητη περιουσία, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία, για όσο διάστημα τη διαχειρίζεται και τη διοικεί.³
- ε) Ο μεσεγγυούχος ακίνητης περιουσίας, για την υπό μεσεγγύηση περιουσία, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία, για όσο διάστημα διαρκεί η μεσεγγύηση.⁴
- στ) (...) ⁵
- ζ) Ο νομέας επίδικου ακινήτου. Αν το ακίνητο εκνικηθεί με τελεσίδικη απόφαση, ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. που καταβλήθηκε δεν επιστρέφεται.
- η) Ο εργολάβος, για ακίνητο το οποίο, αν και συμφωνήθηκε να μεταβιβασθεί δεν έχει μεταβιβαστεί από τον γηπεδούχο στον εργολάβο ή σε τρίτα πρόσωπα που αυτός θα είχε υποδείξει, εφόσον έχουν παρέλθει τέσσερα (4) έτη από την ημερομηνία θεώρησης από την Ελληνική Αστυνομία της

---

²[Τροποποίηση 4410/2016, Άρθρο 49](#)

³[Τροποποίηση 4410/2016, Άρθρο 49](#)

⁴[Τροποποίηση 4410/2016, Άρθρο 49](#)

⁵[Αφαίρεση 4474/2017, Άρθρο 13; Τροποποίηση 4410/2016, Άρθρο 49](#)

οικοδομικής άδειας για την έναρξη των εργασιών ή έχουν εκμισθωθεί ή χρησιμοποιηθεί με οποιονδήποτε τρόπο εντός των τεσσάρων (4) αυτών ετών από τον εργολάβο.

- θ) Ο κάτοχος ακινήτου που ανήκει σε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, χωρίς τη συναίνεση του φορέα.
- ι) Ο κάτοχος ακινήτου, πλην του Δημοσίου, που ανήκει στην ΕΤΑΔ ΑΕ και στην «Παράκτιο Αττικό Μέτωπο Α.Ε.», με τη συναίνεση των ως άνω εταιρειών και ανεξαρτήτως του τρόπου περιέλευσης σε αυτόν της κατοχής του ακινήτου.
- ια) Ο Ο.Τ.Α. για ακίνητο που δεσμεύει για οποιονδήποτε λόγο και για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο εκκρεμεί η καταβολή σχετικής αποζημίωσης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας περίπτωσης.

3. Ο πλήρης κύριος υποχρεούται στην καταβολή του συνολικού ΕΝ.Φ.Ι.Α. που βαρύνει το ακίνητο κατά το ποσοστό συνιδιοκτησίας του.

4. Αν συστάθηκε επικαρπία, ο συνολικός ΕΝ.Φ.Ι.Α. που βαρύνει το ακίνητο επιμερίζεται μεταξύ του ψιλού κυρίου και του επικαρπωτή ως εξής:

α) Αν ο επικαρπωτής είναι φυσικό πρόσωπο, ο φόρος που αναλογεί στο δικαίωμα αυτό ορίζεται ως ποσοστό του φόρου που αναλογεί στην πλήρη κυριότητα του ακινήτου, ανάλογα με την ηλικία του επικαρπωτή ως εξής:

(αα) Στα 8/10, αν ο επικαρπωτής δεν έχει υπερβεί το 20ό έτος της ηλικίας του.

(ββ) Στα 7/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 20ό έτος της ηλικίας του.

(γγ) Στα 6/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 30ό έτος της ηλικίας του.

(δδ) Στα 5/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 40ό έτος της ηλικίας του.

(εε) Στα 4/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 50ό έτος της ηλικίας του.

(στστ) Στα 3/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 60ό έτος της ηλικίας του.

(ζζ) Στα 2/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 70ό έτος της ηλικίας του.

(ηη) Στο 1/10, αν ο επικαρπωτής έχει υπερβεί το 80ό έτος της ηλικίας του.

- β) Αν ο επικαρπωτής δεν είναι φυσικό πρόσωπο, ο φόρος που αναλογεί στο δικαίωμα αυτό ορίζεται στα 8/10 του φόρου που αναλογεί στην πλήρη κυριότητα.
- γ) Ο φόρος που αναλογεί στην ψιλή κυριότητα προκύπτει αν από το φόρο που αναλογεί στην πλήρη κυριότητα αφαιρεθεί ο φόρος που αναλογεί στην επικαρπία.
- 5.** Ο κύριος φόρος που αναλογεί στην οίκηση και στο δικαίωμα της επιφάνειας ισούται με το φόρο που αναλογεί στην επικαρπία. Στην περίπτωση αυτή ο φόρος που αναλογεί στην πλήρη κυριότητα ισούται με το φόρο που αναλογεί στην ψιλή κυριότητα.
- 6.** Ο κύριος φόρος που αναλογεί στο εμπράγματο ή ενοχικό δικαίωμα του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 1 προκύπτει σύμφωνα με το εμπράγματο δικαίωμα επί του ακινήτου του οποίου αποτελεί παρακολούθημα και κατά το ποσοστό του επί αυτού.
- 7.** Ο κύριος φόρος που αναλογεί σε ακίνητο των περιπτώσεων θ', ι' και ια' της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, ισούται με το φόρο που αναλογεί στην πλήρη κυριότητα, χωρίς να οφείλεται τέτοιος φόρος από τον κύριο του ακινήτου.
- 8.** Για την εφαρμογή του ΕΝ.Φ.Ι.Α. ακίνητα που δεν ιδιοχρησιμοποιούνται από το υποκείμενο του ΕΝ.Φ.Ι.Α θεωρούνται αυτά τα οποία εκμισθώνονται ή παραχωρούνται καθ' οιονδήποτε τρόπο σε τρίτο. Τα ακίνητα που δεν εμπίπτουν στο προηγούμενο εδάφιο θεωρούνται ιδιοχρησιμοποιούμενα.
- 9.** Για το συμπληρωματικό ΕΝ.Φ.Ι.Α, όπως ορίζεται με τις διατάξεις του άρθρου 5, εφαρμόζονται ανάλογα τα οριζόμενα στις παραγράφους 3 έως και 8 του παρόντος.

Άρθρο 3.

Απαλλαγές από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α.

- 1.** Απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. τα δικαιώματα στα ακίνητα που ανήκουν:
- α) Στο Δημόσιο, στο Ταμείο Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ.), στον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.), στην Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤ.Α.Δ.) Α.Ε., στην Επιτροπή Ολυμπίων και Κληροδοτημάτων (Ε.Ο. και Κ.) και στις δημόσιες ανώνυμες εταιρείες που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 14α του ν. 3429/2005, πριν από τη δημοσίευση του παρόντος και στις οποίες το ελληνικό Δημόσιο ασκεί άμεσα αποφασιστική επιρροή, ως

κύριος μετοχών που εκπροσωπούν την απόλυτη πλειοψηφία του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου.⁶

- β) Σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), που εντάσσονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και σε Ο.Τ.Α. και ιδιοχρησιμοποιούνται ή παραχωρούνται δωρεάν στο Δημόσιο ή χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τις ανάγκες της δημόσιας υγείας. Οι ανώνυμες εταιρείες της Γενικής Κυβέρνησης, με την επιφύλαξη της προηγούμενης περίπτωσης, δεν απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α..⁷
- γ) Σε ξένα κράτη, εφόσον το ακίνητο χρησιμοποιείται για την εγκατάσταση πρεσβείας ή προξενείου του ξένου κράτους ή για την εγκατάσταση πρεσβευτή, πρόξενου και λοιπών διπλωματικών αντιπροσώπων και πρακτόρων του ξένου κράτους, με τον όρο της αμοιβαιότητας.
- δ) Σε Ν.Π.Δ.Δ. που δεν εντάσσονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και ιδιοχρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εκπλήρωση μορφωτικού, εκπαιδευτικού, πολιτιστικού, αθλητικού, θρησκευτικού, φιλανθρωπικού και κοινωφελούς σκοπού ή παραχωρούνται δωρεάν στο Δημόσιο.
- ε) Σε Ν.Π.Ι.Δ. που δεν εντάσσονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ιδιοχρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εκπλήρωση μορφωτικού, εκπαιδευτικού, πολιτιστικού, αθλητικού, θρησκευτικού, φιλανθρωπικού και κοινωφελούς σκοπού ή παραχωρούνται δωρεάν στο Δημόσιο.
- στ) α) Σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες των γνωστών θρησκειών και δογμάτων κατά την παρ. 2 του άρθρου 13 του Συντάγματος και ιδιοχρησιμοποιούνται για την εκπλήρωση του λατρευτικού, θρησκευτικού και κοινωφελούς έργου τους.
- στ) (β) Στις υποκείμενες στο ειδικό συνταγματικό καθεστώς Ιερές Μονές του Αγίου Όρους, κείμενα εντός ή εκτός αυτού.
- ζ) Στα νομικά πρόσωπα που υπάγονται στο ειδικό καθεστώς διοίκησης και διαχείρισης του Ν. 3647/2008 (Α' 37) και ιδιοχρησιμοποιούνται.
- η) Σε εταιρείες ειδικού σκοπού, σύμφωνα με τη περίπτωση ζ' της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3986/2011 (Α' 152) εφόσον το σύνολο των ονομαστικών

---

⁶[Τροποποίηση 4758/2020, Άρθρο 74; Τροποποίηση 4474/2017, Άρθρο 10; Τροποποίηση 4430/2016, Άρθρο 59; Τροποποίηση 4336/2015, Άρθρο 2; Τροποποίηση 4328/2015, Άρθρο 3](#)

⁷[Τροποποίηση 4646/2019, Άρθρο 81](#)

μετοχών τους ανήκουν στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ.), με την επιφύλαξη της παρ. 7 του άρθρου 2.⁸

- θ) Σε φυσικά πρόσωπα, φορολογικούς κατοίκους Ελλάδας, των οποίων η κύρια κατοικία, όπως προκύπτει από τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του προηγούμενου φορολογικού έτους ευρίσκεται σε μικρά ακριτικά νησιά με πληθυσμό κάτω των χιλίων διακοσίων (1.200) κατοίκων, βάσει των ως άνω δηλώσεων, των Περιφερειακών Ενοτήτων Ικαρίας, Λήμνου, Σάμου, Χίου, Καλύμνου, Καρπάθου, Ρόδου και Κω, καθώς και στον Δήμο Γαύδου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων και στον Δήμο Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων της Περιφερειακής Ενότητας Κέρκυρας. Η απαλλαγή αφορά αποκλειστικά στα δικαιώματα επί των ακινήτων του προηγούμενου εδαφίου που βρίσκονται στα νησιά αυτά.⁹

2. Απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. και τα δικαιώματα στα ακίνητα για τα οποία:

- α) Υφίσταται απαγόρευση οποιασδήποτε χρήσης, σύμφωνα με τον ισχύοντα Πολεοδομικό Σχεδιασμό, ιδίως ρυμοτομικό βάρος, ρυμοτομική απαλλοτρίωση, δέσμευση ακινήτου για κοινωφελή ή κοινόχρηστο σκοπό ή για λόγους προστασίας μνημείων και αρχαιοτήτων, ιδίως αρχαιολογική δέσμευση για ανασκαφές, κήρυξη αρχαιολογικού χώρου, καθώς και για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, που έχει επιβληθεί από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, αποκλειστικά κατά το μέρος για το οποίο υφίσταται η ως άνω απαγόρευση. Σε περίπτωση μερικής απαγόρευσης χρήσης ακινήτου εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. μειώνεται κατά τριάντα τοις εκατό (30%). Σε περίπτωση μερικής απαγόρευσης χρήσης ακινήτου εντός σχεδίου πόλης ή οικισμού, ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. μειώνεται κατά εξήντα τοις εκατό (60%). Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων μπορεί να καθορίζονται περιπτώσεις οι οποίες υπάγονται στα προηγούμενα εδάφια.¹⁰
- β) Έχει διαταχθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση η αποδέσμευση από απαλλοτρίωση ή ρυμοτομικό βάρος ή δέσμευση κάθε είδους και δεν έχει εκδοθεί σχετική πράξη της Διοίκησης για την ως άνω αποδέσμευση.

---

⁸[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 2](#)

⁹[Προσθήκη 4726/2020, Άρθρο 29](#)

¹⁰[Προσθήκη 4286/2014, Άρθρο 18](#)

γ) Έχει εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση ή οριστική διοικητική πράξη αποζημίωσης για απαλλοτρίωση ή ρυμοτομικό βάρος ή δέσμευση κάθε είδους και δεν έχει καταβληθεί η αποζημίωση μετά από ένα (1) έτος από το έτος έκδοσης της παραπάνω απόφασης.

Οι παραπάνω απαλλαγές ή μειώσεις από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της πλήρους αποζημίωσης σχετικά με τα δικαιώματα της παραγράφου 2 του άρθρου 1.

3. Κάθε άλλη διάταξη, γενική ή ειδική, που αφορά απαλλαγές από φόρους ή τέλη, δεν εφαρμόζεται για τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακίνητης Περιουσίας, με εξαίρεση τις συμβάσεις παραχώρησης του Δημοσίου που έχουν κυρωθεί με νόμο μέχρι την κατάθεση στη Βουλή του σχεδίου του παρόντος νόμου, εφόσον σε αυτές είχε προβλεφθεί η πλήρης απαλλαγή από φόρους ακίνητης περιουσίας.

4. Κτίσματα μετά του αναλογούντος σε αυτά οικοπέδου, τα οποία βρίσκονται εντός της νήσου Κεφαλληνίας και των νομών Φθιώτιδας και Φωκίδας και έχουν αποδεδειγμένα υποστεί ζημιές από τους σεισμούς του Ιανουαρίου 2014 και Αυγούστου 2013 αντίστοιχα, απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. για τα έτη 2014 και 2015. Για το έτος 2014, απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α., τα ακίνητα, τα οποία βρίσκονται εντός της νήσου Κεφαλληνίας. Για το έτος 2014, ακίνητα, τα οποία βρίσκονται εντός των ορίων των κηρυχθέντων ως πολεοδομικά ανενεργών στην παλαιά τους θέση οικισμών Πεπονιάς, Πολύλακκου, Αξιόκαστρου, Κλήματος, Τραπεζίτσας - Πανάρετης και Πυλωρών του Νομού Κοζάνης, δυνάμει του από 5.12.2002 διατάγματος (Δ' 1075), απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α., εφόσον, καθ' όλο το έτος 2013 αυτά δεν ηλεκτροδοτήθηκαν. Κτίσματα μετά του αναλογούντος σε αυτά οικοπέδου, τα οποία βρίσκονται εντός των περιφερειακών ενοτήτων Λευκάδας και Ιθάκης και έχουν αποδεδειγμένα υποστεί ζημιές από τους σεισμούς του Νοεμβρίου 2015, απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. για τα έτη 2015 και 2016. Κτίσματα μετά του αναλογούντος σε αυτά οικοπέδου, τα οποία βρίσκονται στις δημοτικές ενότητες του Δήμου Λέσβου της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου και στη νήσο Κω και έχουν αποδεδειγμένα υποστεί ζημιές από το σεισμό της 12ης Ιουνίου 2017 και το σεισμό της 21ης Ιουλίου 2017, αντίστοιχα, απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. για τα έτη 2017 και 2018. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται τα δικαιολογητικά και η διαδικασία χορήγησης της απαλλαγής.¹¹

---

¹¹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 13](#); [Τροποποίηση 4387/2016, Άρθρο 117](#); [Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#); [Προσθήκη 4254/2014, Άρθρο 3](#)

5. Για το έτος 2014 και για το έτος 2015, ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. μειώνεται κατά 20% για τα δικαιώματα σε κύριους χώρους αποπερατωμένων κατοικιών, μονοκατοικιών, διαμερισμάτων και επαγγελματικών στεγών, όπως κατατάσσονται αυτοί σε κατηγορία κατά την παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 3842/2010 και αναφέρονται στις περιπτώσεις 3.1., 3.2., 4.2., 4.3. και 4.4. των παραγράφων 3 και 4 του ίδιου άρθρου, εφόσον ανήκουν σε φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας και καθ' όλη τη διάρκεια του προηγούμενου έτους ήταν κενοί και μη ηλεκτροδοτούμενοι. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται η διαδικασία χορήγησης της μείωσης και οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.¹²

6. Κτίσματα μετά του αναλογούντος σε αυτά οικοπέδου, τα οποία βρίσκονται σε περιοχές που έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας λόγω σεισμού, πυρκαγιάς ή πλημμύρας και έχουν αποδεδειγμένα ολοσχερώς καταστραφεί ή υποστεί λειτουργικές ζημιές που τα καθιστούν μη κατοικήσιμα, απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. του έτους εντός του οποίου επήλθε η καταστροφή, με την προϋπόθεση ότι κατά το χρόνο αυτόν η κυριότητα ή το εμπράγματο δικαίωμα στο ακίνητο ανήκει στον υπόχρεο σε φόρο του έτους αυτού.¹³

7. Ειδικά για τα έτη 2018, 2019 και 2020 απαλλάσσονται τα ακίνητα που ευρίσκονται σε περιοχές της Περιφέρειας Αττικής και της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας, τις οποίες έπληξαν οι πυρκαγιές της 23ης και 24ης Ιουλίου 2018, εφόσον οι ιδιοκτήτες τους είναι κάτοχοι Δελτίου Επανελέγχου ή Έκθεσης Αυτοψίας ή Πρωτοκόλλου Αυτοψίας Επικινδύνως Ετοιμόρροπου Κτηρίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, που θα έχουν εκδοθεί έως τις 31.12.2020, και κατά τον κρίσιμο χρόνο η κυριότητα ή τα λοιπά εμπράγματα δικαιώματα στο ακίνητο ανήκουν στον υπόχρεο σε φόρο για τα έτη αυτά. Για τα έτη 2018, 2019 και 2020 απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. τα δικαιώματα επί του συνόλου της ακίνητης περιουσίας των θανόντων εξαιτίας των πυρκαγιών του προηγούμενου εδαφίου.¹⁴

---

¹²[Τροποποίηση 4336/2015, Άρθρο 2; Προσθήκη 4286/2014, Άρθρο 18](#)

¹³Προσθήκη Π.Ν.Π 26/07/2018, Άρθρο 7

¹⁴[Τροποποίηση 4714/2020, Άρθρο 96; Τροποποίηση 4607/2019, Άρθρο 48; Τροποποίηση 4589/2019, Άρθρο 77; Τροποποίηση 4569/2018, Άρθρο 38; Τροποποίηση 4568/2018, Άρθρο 53; Προσθήκη Π.Ν.Π 10/08/2018, Άρθρο 3](#)

8. Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται τα δικαιολογητικά και η διαδικασία χορήγησης των απαλλαγών που ορίζονται στο παρόν άρθρο.¹⁵

Άρθρο 4.

Υπολογισμός του κύριου φόρου

A. Υπολογισμός του κύριου φόρου για τα κτίσματα

1. Ο κύριος φόρος που αναλογεί στα δικαιώματα επί των κτισμάτων υπολογίζεται με βάση τη γεωγραφική θέση, την επιφάνεια, τη χρήση, την παλαιότητα, τον όροφο και τον αριθμό προσόψεων του κτίσματος.

Ειδικότερα:

- α) Η γεωγραφική θέση του κτίσματος προσδιορίζει την τιμή ζώνης, στην οποία υπάγεται αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του Ν. 1249/1982 (Α΄ 43) και των αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών που εκδίδονται κατ΄ εξουσιοδότησή του. Ανάλογα με την τιμή ζώνης που ισχύει την 1η Ιανουαρίου του έτους φορολογίας, γίνεται κατάταξη του κτίσματος σε αντίστοιχη φορολογική ζώνη (Φ.Ζ.).
- β) Η επιφάνεια υπολογίζεται σε τετραγωνικά μέτρα.
- γ) Προκειμένου για ειδικά κτίρια, η επιφάνεια απομειώνεται με την εφαρμογή Συντελεστή Απομείωσης Επιφανείας (Σ.Α.Ε.). Ως ειδικά κτίρια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου νοούνται τα κτίσματα των περιπτώσεων δ΄, ε΄, στ΄, ζ΄, η΄ και θ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 2 της υπ΄ αριθμ. 1129485/479/3.12.1996 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών (Β΄ 1152), με τις προϋποθέσεις που ορίζονται σε αυτή.
- δ) Η χρήση των χώρων του κτίσματος διακρίνεται σε κύρια και βοηθητική. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζεται η διάκριση των χώρων σε κύρια και βοηθητική σχετικά με την επιβολή του ΕΝ.Φ.Ι.Α. και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου.
- ε) Η παλαιότητα του κτίσματος προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ του έτους φορολογίας και του έτους έκδοσης της νεώτερης οικοδομικής άδειας. Αν δεν υπάρχει οικοδομική άδεια, ως έτος έκδοσής της

---

¹⁵Τροποποίηση Π.Ν.Π 10/08/2018, Άρθρο 3; Προσθήκη Π.Ν.Π 26/07/2018, Άρθρο 7

λαμβάνεται το έτος κατασκευής το οποίο προκύπτει από δημόσιο έγγραφο. Αν το έτος κατασκευής δεν προκύπτει από δημόσιο έγγραφο ή από τη δήλωση στοιχείων ακινήτων, ως έτος έκδοσης της άδειας λαμβάνεται το έτος κατά το οποίο δηλώθηκε το κτίσμα με την υποβολή προς τη Φορολογική Διοίκηση της δήλωσης στοιχείων ακινήτων.

2. Για τον υπολογισμό του κύριου φόρου, με βάση τα κριτήρια της προηγούμενης παραγράφου, καθορίζονται συντελεστές ως εξής:

α) Βασικός Φόρος (Β.Φ.) ανά φορολογική ζώνη (Φ.Ζ.), όπως αυτή αντιστοιχεί στην τιμή ζώνης, σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί:

Τιμή Ζώνης (€/μ2)	Φ.Ζ.	Βασικός Φόρος (Β,Φ.) (€/μ2)
0-550	1	2,00
551-750	2	2,80
751 - 1050	3	2,90
1051 -1.500	4	3,70
1.501 - 2.000	5	4,50
2.001 - 2.500	6	6,00
2.501 - 3.000	7	7,60
3.001 - 3.500	8	9,20
3.501 - 4.000	9	9,50
4.001 - 4.500	10	11,10
4.501 - 5.000	11	11,30
5.001+	12	13,00

16

Κτίσματα εντός ή εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού, για τα οποία δεν έχει καθοριστεί τιμή ζώνης, καθώς και τα ειδικά κτίρια της υποπαραγράφου γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, εντάσσονται στην κατώτερη τιμή ζώνης της Δημοτικής Ενότητας στην οποία βρίσκονται. Αν δεν έχουν καθοριστεί τιμές ζώνης στη Δημοτική Ενότητα, εντάσσονται στην κατώτερη τιμή ζώνης του οικείου Δήμου και, αν δεν έχουν καθοριστεί τιμές ζώνης στο Δήμο, εντάσσονται στην κατώτερη τιμή ζώνης της οικείας Περιφερειακής

¹⁶[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 126](#)

Ενότητας και, αν δεν έχουν καθοριστεί τιμές ζώνης στην Περιφερειακή Ενότητα, εντάσσονται στην κατώτερη τιμή ζώνης της οικείας Περιφέρειας.¹⁷

β) Συντελεστής Παλαιότητας Κτίσματος (Σ.Π.Κ.), σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί:

Παλαιότητα	Συντελεστής Παλαιότητας Κτίσματος (Σ.Π.Κ.)
26 έτη και άνω	1,00
20 έως και 25 έτη	1,05
15 έως και 19 έτη	1,10
10 έως και 14 έτη	1,15
5 έως και 9 έτη	1,20
Μέχρι και 4 έτη	1,25

Για τα κτίρια που ανεγέρθηκαν προ του 1930 εφαρμόζεται συντελεστής παλαιότητας 0,8, ενώ για τα κτίρια με παλαιότητα άνω των εκατό (100) ετών εφαρμόζεται συντελεστής παλαιότητας 0,60.

γ) Συντελεστής Απομείωσης Επιφάνειας (Σ.Α.Ε.) κτίσματος, προκειμένου για κύριους χώρους ειδικών κτιρίων, ο οποίος εφαρμόζεται ανά κλιμάκιο επιφάνειας στο οποίο αντιστοιχεί, σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί:

Κλιμάκιο Επιφάνειας (μ²)	Συντελεστής Απομείωσης Επιφάνειας (Σ.Α.Ε.)
0 - 500	1,00
500,01 - 1.500	0,80
1.500,01 - 3.000	0,75
3.000,01 - 5.000	0,65
5.000,01-10.000	0,55
10.000,01 - 25.000	0,45
25.000,01- 50.000	0,35
50.000,01 και άνω	0,25

¹⁷[Τροποποίηση 4276/2014, Άρθρο 52](#)

δ) Συντελεστής Ορόφου (Σ.Ο.), ο οποίος εφαρμόζεται για τον όροφο στον οποίο βρίσκεται το κτίσμα, σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί:

Όροφος	Συντελεστής Ορόφου (Σ.Ο.)
Υπόγειο	0,98
Ισόγειο και 1ος	1,00
2ος και 3 ^{ος}	1,01
4ος και 5 ^{ος}	1,02
6ος και άνω	1,03

Σε περίπτωση που το κτίσμα εκτείνεται σε περισσότερους από έναν ορόφους, ως Συντελεστής Ορόφου λαμβάνεται εκείνος του υψηλότερου ορόφου.

Συντελεστής Ορόφου δεν εφαρμόζεται στα ειδικά κτίρια και τις μονοκατοικίες.

ε) Προκειμένου για μονοκατοικία, εφαρμόζεται Συντελεστής Μονοκατοικίας (Σ.Μ.), ο οποίος ορίζεται σε 1,02.

στ) Συντελεστής Πρόσοψης (Σ.Π.), ο οποίος ορίζεται σε 1 για μηδενικό αριθμό προσόψεων, σε 1,01 για κτίρια με μία πρόσοψη και σε 1,02 για κτίρια με δύο ή περισσότερες προσόψεις. Ο συντελεστής πρόσοψης δεν εφαρμόζεται στους βοηθητικούς χώρους και στα ειδικά κτίρια.

ζ) Συντελεστής Βοηθητικών Χώρων (Σ.Β.Χ.), ο οποίος ορίζεται σε 0,1.

η) Συντελεστής Ημιτελών Κτισμάτων (Σ.Η.Κ.), ο οποίος ορίζεται σε 0,4 και εφαρμόζεται στα ημιτελή κτίσματα, ανεξαρτήτως σταδίου κατασκευής, που:

α) δεν είχαν ποτέ ηλεκτροδοτηθεί και είναι κενά ή

β) ηλεκτροδοτούνται με εργοταξιακό ηλεκτρικό ρεύμα, δεν είχαν ποτέ άλλη παροχή ρεύματος πλην της εργοταξιακής και είναι κενά.

θ) Συντελεστής Ειδικών Κτιρίων (Σ.Ε.Κ.), ο οποίος ορίζεται σε 0,5. Ο συντελεστής ειδικών κτιρίων δεν εφαρμόζεται όταν χρησιμοποιείται ο συντελεστής βοηθητικών χώρων. Για τα ειδικά κτίρια αγροτικής χρήσης, ο συντελεστής ειδικών κτιρίων και ο συντελεστής βοηθητικών χώρων ορίζεται σε μηδέν (0).

3. α. Ο κύριος φόρος για τα δικαιώματα επί των κτισμάτων, εκτός των ειδικών κτιρίων, ισούται με το γινόμενο της επιφάνειας, του βασικού φόρου,

του συντελεστή παλαιότητας κτίσματος, του συντελεστή ορόφου ή μονοκατοικίας, του συντελεστή πρόσοψης, του συντελεστή βοηθητικών χώρων και του συντελεστή ημιτελούς κτίσματος, κατά περίπτωση, ως εξής:

Φόρος = Επιφάνεια κτίσματος (μ²) x ΒΦ x ΣΠΚ x ΣΟ ή ΣΜ x ΣΠ x ΣΒΧ (όπου εφαρμόζεται) x ΣΗΚ (όπου εφαρμόζεται)

β. Προκειμένου για τα ειδικά κτίρια της παραγράφου 1γ του παρόντος άρθρου, ο κύριος φόρος ισούται με το γινόμενο της επιφάνειας, του βασικού φόρου, του συντελεστή ειδικών κτιρίων, του συντελεστή παλαιότητας κτίσματος, του συντελεστή απομείωσης επιφάνειας, του συντελεστή βοηθητικών χώρων και του συντελεστή ημιτελούς κτίσματος, κατά περίπτωση, ως εξής:

Φόρος = Επιφάνεια κτίσματος (μ²) x ΒΦ x ΣΕΚ x

ΣΠΚ x ΣΑΕ x ΣΒΧ (όπου εφαρμόζεται) x ΣΗΚ (όπου εφαρμόζεται)

Β. Υπολογισμός κύριου φόρου για οικόπεδα και γήπεδα

Ο κύριος φόρος που αναλογεί στα δικαιώματα επί των γηπέδων εντός σχεδίου πόλης ή οικισμού (οικόπεδα) ή των γηπέδων εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού (γήπεδα) υπολογίζεται σύμφωνα με τις επόμενες παραγράφους.

1. Ειδικότερα, για τα οικόπεδα:

α) Το οικόπεδο εντάσσεται σε φορολογική ζώνη και προσδιορίζεται συντελεστής φόρου με βάση τη μοναδιαία αξία του οικοπέδου, σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί:¹⁸

Μοναδιαία αξία (€/μ²)	Φ.Ζ.	Συντελεστής φόρου (€/μ²)
0,01 - 2,00	01	0,0037
2,01 - 4,00	02	0,0075
4,01 - 6,00	03	0,0125
6,01 - 10,00	04	0,0185
10,01 - 14,00	05	0,0285
14,01 - 20,00	06	0,0375

¹⁸[Τροποποίηση 4389/2016, Άρθρο 50](#)

20,01- 50,00	07	0,0750
50,01 - 75,00	08	0,1490
75,01 - 100,00	09	0,1850
100,01 - 150,00	10	0,2470
150,01 - 200,00	11	0,3700
200,01 - 300,00	12	0,5550
300,01 - 400,00	13	0,7400
400,01 - 500,00	14	0,9900
500,01 - 600,00	15	1,2500
600,01 - 700,00	16	1,6000
700,01 - 800,00	17	1,8500
800,01 - 900,00	18	2,0950
900,01 - 1.000,00	19	2,3500
1.000,01 - 1.500,00	20	3,1000
1.500,01 - 2.000,00	21	3,7000
2.000,01 - 3.000,00	22	4,9500
3.000,01 - 4.000,00	23	7,4000
4.000,01 - 5.000,00	24	9,2500
5.000,01+	25	11,2500»

19

- β) Η Μοναδιαία Αξία του οικοπέδου ανά τετραγωνικό μέτρο είναι ο λόγος της φορολογητέας αξίας του οικοπέδου προς τη συνολική επιφάνειά του. Αν το οικόπεδο βρίσκεται σε περιοχή, στην οποία δεν ισχύουν οι αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 41 του ν. 1249/1982 (Α' 43), η μοναδιαία αξία του οικοπέδου ανά τετραγωνικό μέτρο, δεν μπορεί να είναι ανώτερη της

¹⁹[Τροποποίηση 4389/2016, Άρθρο 50](#)

τιμής ανά τετραγωνικό μέτρο, η οποία ελήφθη υπόψη για τον υπολογισμό του φόρου ακίνητης περιουσίας φυσικών προσώπων έτους 2013.²⁰

- γ) Η φορολογητέα αξία του οικοπέδου ισούται με το γινόμενο του συντελεστή οικοπέδου, της συνολικής τιμής εκκίνησης του οικοπέδου, του συντελεστή πρόσοψης και της επιφάνειας του οικοπέδου. Για τον υπολογισμό της φορολογητέας αξίας, εφαρμόζονται τα εξής:
- αα) Ο συντελεστής οικοπέδου (Σ.Οικ.), η συνολική τιμή εκκίνησης του οικοπέδου, καθώς και ο συντελεστής αξιοποίησης οικοπέδου (Σ.Α.Ο.), για τον υπολογισμό της συνολικής τιμής εκκίνησης του οικοπέδου, λαμβάνονται όπως ορίζονται κάθε φορά στις αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 41 του Ν. 1249/1982, ανεξάρτητα αν ο συντελεστής δόμησης που ισχύει για τα ακίνητα είναι διαφορετικός από το Σ.Α.Ο.. Αν το οικόπεδο είναι δεσμευμένο για κοινωφελή χρήση, ο Σ.Α.Ο. είναι ίσος με το συντελεστή δόμησης του Οικοδομικού Τετραγώνου, όπως έχει καθοριστεί με προεδρικό διάταγμα.
- ββ) Αν το οικόπεδο βρίσκεται σε περιοχή, στην οποία δεν έχουν καθοριστεί με τις αποφάσεις που προβλέπονται στο προηγούμενο εδάφιο, συντελεστής οικοπέδου (Σ.Οικ.), συνολική τιμή εκκίνησης του οικοπέδου και συντελεστής αξιοποίησης οικοπέδου (Σ.Α.Ο.), λαμβάνονται οι χαμηλότεροι Σ.Οικ., συνολική τιμή εκκίνησης του οικοπέδου και Σ.Α.Ο. της ζώνης με τη χαμηλότερη τιμή ζώνης της οικείας Δημοτικής Ενότητας, όπως ορίζονται κάθε φορά στις αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 41 του Ν.1249/1982. Αν δεν έχουν καθοριστεί τέτοιες ζώνες και τέτοιοι συντελεστές στη Δημοτική Ενότητα, λαμβάνονται οι κατώτερες αντίστοιχες τιμές του οικείου Δήμου, και, αν δεν έχουν καθοριστεί ούτε στο Δήμο, λαμβάνονται οι κατώτερες αντίστοιχες τιμές της οικείας Περιφερειακής Ενότητας και, αν δεν έχουν καθοριστεί ούτε στην Περιφερειακή Ενότητα, λαμβάνονται οι κατώτερες αντίστοιχες τιμές της οικείας Περιφέρειας.²¹
- γγ) Ανάλογα με την πρόσοψη εφαρμόζεται Συντελεστής Πρόσοψης (Σ.Π.), ως εξής: 1,00 για πρόσοψη σε μια μόνο οδό, 1,08 για προσόψεις σε δύο ή

---

²⁰[Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#)

²¹[Τροποποίηση 4276/2014, Άρθρο 52](#)

περισσότερες οδούς ή σε οδό και πλατεία και 0,80, αν δεν υπάρχει πρόσοψη σε οδό.

- δδ) Οι διατάξεις των υποπεριπτώσεων εα', εβ', εγ', εδ', εε' και εστ' της περίπτωσης 3.5.6 της παρ. 3 του άρθρου 32 του ν. 3842/2010 εφαρμόζονται ανάλογα.²²
- δ) Οικόπεδα, τα οποία είναι επιφάνειες που χρησιμοποιούνται για τον ελλιμενισμό αεροσκαφών, με εξαίρεση τις επιφάνειες που χρησιμοποιούνται για τον ελλιμενισμό αεροσκαφών ιδιωτικής χρήσης ή είναι λωρίδες γης, στις οποίες βρίσκονται σιδηροτροχιές ή οικόπεδα έδρασης πύργων και γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ή βρίσκονται εντός Ειδικών Σχεδίων Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων του Ν. 3986/2011 (Α' 152) ή εντός Σχεδίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης του Ν. 4062/2012 (Α' 70) και στις δύο προηγούμενες περιπτώσεις μόνο μέχρι τη μεταβίβασή τους από το φορέα της επένδυσης προς τρίτους, ή βρίσκονται εντός των ορίων των περιοχών που ορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 4458/1965 (Α' 33) (Βιομηχανικές Περιοχές), των άρθρων 1 και 29 του Ν. 2545/1997 (Α' 254) (Βιομηχανικές Επιχειρηματικές Περιοχές) και του άρθρου 41 του Ν. 3982/2011 (Α' 143) (Επιχειρηματικά Πάρκα), εντάσσονται στην πρώτη φορολογική ζώνη.
- ε) Αν στο οικόπεδο υπάρχει κτίσμα, η επιφάνεια του οικοπέδου για την οποία επιβάλλεται ο κύριος φόρος ισούται με το υπόλοιπο της συνολικής επιφάνειας αφού αφαιρεθεί η επιφάνεια του οικοπέδου, η οποία αναλογεί στο συντελεστή αξιοποίησης του οικοπέδου, με βάση τη δόμηση η οποία έχει πραγματοποιηθεί στο οικόπεδο, ως εξής:

Επιφάνεια οικοπέδου για την οποία επιβάλλεται ΕΝ.Φ.Ι.Α. όταν υπάρχει κτίσμα = συνολική επιφάνεια οικοπέδου - επιφάνεια οικοπέδου που αναλογεί στο Σ.Α.Ο. με βάση τη δόμηση που έχει πραγματοποιηθεί

Για το Συντελεστή Αξιοποίησης Οικοπέδου (Σ.Α.Ο.) που εφαρμόζεται ισχύουν όσα ορίζονται στην περίπτωση γ' (αα) της παραγράφου 1, με εξαίρεση την περίπτωση που το κτίσμα έχει ηλικία εκατό (100) ετών ή μεγαλύτερη, καθώς και την περίπτωση που επί του οικοπέδου υπάρχει κτίριο, το οποίο έχει

---

²²[Προσθήκη 4276/2014, Άρθρο 52](#)

κηρυχθεί ιστορικό διατηρητέο μνημείο ή έργο τέχνης, οπότε θεωρείται ότι ο Σ.Α.Ο. έχει εξαντληθεί.²³

στ) Ο κύριος φόρος ισούται με το γινόμενο της επιφάνειας και του συντελεστή φόρου, ως εξής:

Φόρος = Επιφάνεια οικοπέδου (μ²) x ΣΦ.

2. Ειδικότερα, για τα γήπεδα, ο κύριος φόρος προκύπτει από το Βασικό Συντελεστή Φορολογίας που καθορίζεται σε 0,001 του ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο (1 ευρώ ανά στρέμμα) με την εφαρμογή των συντελεστών θέσης, χρήσης, άρδευσης, απαλλοτρίωσης και του συντελεστή ύπαρξης κατοικίας, κατά περίπτωση, ως εξής:

α) Συντελεστής Θέσης (Σ.Θ.), ο οποίος ορίζεται ανάλογα με τη θέση που αντιστοιχεί στην ελάχιστη Αρχική Βασική Αξία (Α. Β. Α.) της Δημοτικής Ενότητας στην οποία ανήκει το γήπεδο, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Αρχική Βασική Αξία (Α.Β.Α.) (€/μ²)	Συντελεστής Θέσης (Σ.Θ.)
0,1 - 0,49	1,0
0,5 - 0,99	1,1
1 - 1,99	1,2
2 - 2,99	1,3
3 - 4,99	1,5
5 - 6,99	1,7
7 - 9,99	2,0
10 - 14,99	2,3
15 - 19,99	2,5
20 +	3,0

Η ελάχιστη Αρχική Βασική Αξία (Α.Β.Α.) λαμβάνεται όπως ορίζεται κάθε φορά στις αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 41Α του Ν. 1249/1982.

²³[Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#)

β) Συντελεστής Χρήσης (Σ.Χ.), ο οποίος ορίζεται ανάλογα με τη χρήση του γηπέδου, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Χρήση γηπέδου	Συντελεστής Χρήσης (Σ.Χ.)
Δάσος ή δασική έκταση	0,1
Βοσκότοπος/Χέρσες μη καλλιεργήσιμες εκτάσεις	0,5
Καλλιέργειες (μονοετείς ή δενδροκαλλιέργειες/Αγρανάπαυση καλλιεργήσιμων εκτάσεων	2,0
Μεταλλείο - Λατομείο	5,0
Υπαίθρια Έκθεση/Χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων και αναψυχής	8,0

γ) Συντελεστής Αρδευσης (Σ.Αρ.), ο οποίος ορίζεται σε 1,1.

δ) Συντελεστής Απαλλοτρίωσης, (Σ.Απ.), ο οποίος ορίζεται σε 0,75.

ε) Συντελεστής Κατοικίας (Σ.Κ.), ο οποίος ορίζεται ίσος με 5, αν υπάρχει κατοικία εντός του γηπέδου.

Αν ο φορολογούμενος, ο ή η σύζυγος και τα εξαρτώμενα, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε., Ν.4172/2013, Α' 167), τέκνα της οικογένειάς του, δεν έχουν εμπράγματα δικαιώματα της παραγράφου 2 του άρθρου 1 σε άλλη κατοικία, σύμφωνα με τη δήλωση στοιχείων ακινήτων και τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος, και η κατοικία που υπάρχει στο γήπεδο έχει επιφάνεια κύριων χώρων μικρότερη των εκατόν πενήντα τετραγωνικών μέτρων (150 μ²), ο συντελεστής κατοικίας δεν εφαρμόζεται.

Ο συντελεστής κατοικίας εφαρμόζεται στη συνολική επιφάνεια του γηπέδου, χωρίς να αφαιρείται η επιφάνεια του κτίσματος. Αν το γήπεδο έχει επιφάνεια άνω των δέκα χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων (10.000 μ²), ο συντελεστής εφαρμόζεται μέχρι και τις δέκα χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα.

ζ) Ο κύριος φόρος ισούται με το γινόμενο της επιφάνειας του γηπέδου, του βασικού συντελεστή φορολογίας, του συντελεστή θέσης, του συντελεστή χρήσης, του συντελεστή άρδευσης, του συντελεστή απαλλοτρίωσης, και του συντελεστή κατοικίας, όπως προβλέπεται, ως εξής:

Φόρος = Επιφάνεια γηπέδου (μ²) x ΒΣΦ x ΣΘ x ΣΧ x ΣΑρ x ΣΑπ (όπου εφαρμόζεται) x ΣΚ (όπου εφαρμόζεται).

η) Ειδικά, για γήπεδα εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού, τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τον ελλιμενισμό αεροσκαφών, με εξαίρεση τις επιφάνειες που χρησιμοποιούνται για τον ελλιμενισμό αεροσκαφών ιδιωτικής χρήσης, ή είναι λωρίδες γης στις οποίες βρίσκονται σιδηροτροχιές, ή εδαφοτεμάχια έδρασης πύργων και γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ή βρίσκονται εντός Ειδικών Σχεδίων Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων του Ν. 3986/2011 ή εντός Σχεδίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης του Ν. 4062/2012, και στις δύο προηγούμενες περιπτώσεις μόνο μέχρι τη μεταβίβασή τους από το φορέα της επένδυσης προς τρίτους, ή βρίσκονται εντός των ορίων των περιοχών που ορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 4458/1965 (Βιομηχανικές Περιοχές), των άρθρων 1 και 29 του Ν. 2545/1997 (Βιομηχανικές Επιχειρηματικές Περιοχές) και του άρθρου 41 του Ν. 3982/2011 (Επιχειρηματικά Πάρκα), ο κύριος φόρος ισούται με το γινόμενο της επιφάνειας του γηπέδου επί το βασικό συντελεστή φορολογίας του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 5.

Υπολογισμός του συμπληρωματικού φόρου

1. Στην αξία των δικαιωμάτων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 επιβάλλεται συμπληρωματικός ΕΝ.Φ.Ι.Α., ο οποίος υπολογίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων του παρόντος.

2. Για κάθε φυσικό πρόσωπο ο συμπληρωματικός φόρος επιβάλλεται και υπολογίζεται στη συνολική αξία των δικαιωμάτων της παραγράφου 2 του άρθρου 1, σύμφωνα με τα κλιμάκια και τους συντελεστές του παρακάτω πίνακα:²⁴

ΚΛΙΜΑΚΙΟ (€)	Συντελεστής
0,01 - 250.000	0,0%
250.000,01 - 300.000	0,15%
300.000,01 - 400.000	0,30%
400.000,01 - 500.000	0,50%
500.000,01 - 600.000	0,60%

²⁴[Τροποποίηση 4389/2016, Άρθρο 50](#)

600.000,01 - 700.000	0,80%
700.000,01 - 800.000	0,90%
800.000,01 - 900.000	1,00%
900.000,01 - 1.000.000	1,05%
1.000.000,01 - 2.000.000	1,10%
Υπερβάλλον	1,15%

25

Στη συνολική αξία του πρώτου εδαφίου δεν συνυπολογίζεται η αξία των δικαιωμάτων επί των κτιρίων που είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό (100) ετών και τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία ή ως έργα τέχνης, καθώς και των τυχόν αναλογούντων σε αυτά ποσοστών επί των γηπέδων ή οικοπέδων στα οποία βρίσκονται.²⁶

(...)²⁷

Ειδικά για τα έτη 2016, 2017, 2018, 2019 και 2020 στη συνολική αξία του πρώτου εδαφίου δεν συνυπολογίζεται η αξία των δικαιωμάτων επί γηπέδων εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού.²⁸

3. Για κάθε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, ο συμπληρωματικός ΕΝ.Φ.Ι.Α. επιβάλλεται και υπολογίζεται στην αξία των δικαιωμάτων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 με συντελεστή πέντε και μισό τοις χιλίοις (5,5%). Ο συμπληρωματικός ΕΝ.Φ.Ι.Α. για τα ακίνητα τα οποία ιδιοχρησιμοποιούνται για την παραγωγή ή την άσκηση κάθε είδους επιχειρηματικής δραστηριότητας, ανεξαρτήτως αντικειμένου εργασιών, υπολογίζεται με συντελεστή ένα τοις χιλίοις (1%0). Ειδικά, για τα Ν.Π.Δ.Δ. και τα Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπως ορίζονται στις περιπτώσεις β' , δ' , ε', στ' και ζ' του άρθρου 3 του παρόντος, ο συμπληρωματικός ΕΝ.Φ.Ι.Α. ισούται με τρία και μισό τοις

²⁵[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 126; Τροποποίηση 4389/2016, Άρθρο 50](#)

²⁶[Τροποποίηση 4389/2016, Άρθρο 50](#)

²⁷[Αφαίρεση 4336/2015, Άρθρο 2; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 126](#)

²⁸[Τροποποίηση 4701/2020, Άρθρο 35; Τροποποίηση 4579/2018, Άρθρο 24; Τροποποίηση 4474/2017, Άρθρο 13; Προσθήκη 4410/2016, Άρθρο 64](#)

χιλίους (3,5%) επί της συνολικής αξίας των δικαιωμάτων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 για τα ακίνητα που δεν ιδιοχρησιμοποιούν.²⁹

Για τον υπολογισμό του συμπληρωματικού ΕΝ.Φ.Ι.Α. δεν συμπεριλαμβάνεται:³⁰

- α) η αξία των δικαιωμάτων σε ακίνητα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που απαλλάσσονται και κατά το μέρος της οριζόμενης απαλλαγής σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 του παρόντος και³¹
- β) η αξία των δικαιωμάτων σε ακίνητα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των περιπτώσεων δ' της παραγράφου Β.1 και η' της παραγράφου Β.2 του άρθρου 4 του παρόντος.³²
- γ) (...) ³³

4. Κατά τα λοιπά, για τον υπολογισμό του συμπληρωματικού φόρου εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 32 του Ν. 3842/2010 , όπως ισχύει κάθε φορά. Αν το οικόπεδο βρίσκεται σε περιοχή, στην οποία δεν ισχύουν οι αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 41 του Ν.1249/1982 , για τον προσδιορισμό της φορολογητέας αξίας αυτού, το γινόμενο της συνολικής τιμής εκκίνησης του οικοπέδου και του συντελεστή οικοπέδου, ο οποίος δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος του 1, δεν μπορεί να είναι ανώτερο της τιμής ανά τετραγωνικό μέτρο, η οποία ελήφθη υπόψη για τον υπολογισμό του φόρου ακίνητης περιουσίας φυσικών προσώπων έτους 2013.³⁴

---

²⁹[Τροποποίηση 4393/2016, Άρθρο 6; Τροποποίηση 4389/2016, Άρθρο 50](#)

³⁰[Τροποποίηση 4389/2016, Άρθρο 50](#)

³¹[Τροποποίηση 4389/2016, Άρθρο 50](#)

³²[Τροποποίηση 4389/2016, Άρθρο 50](#)

³³[Αφαίρεση 4389/2016, Άρθρο 50; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 126; Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18; Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#)

³⁴[Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#)

Άρθρο 6.

Προσδιορισμός Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων και χρόνος υποβολής δήλωσης

1. Ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. προσδιορίζεται με πράξη διοικητικού προσδιορισμού του φόρου που εκδίδεται από τη Φορολογική Διοίκηση, σύμφωνα με το άρθρο 32 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Ν. 4174/2013, Α' 170).³⁵

2. Για τον προσδιορισμό του ΕΝ.Φ.Ι.Α. του έτους 2014 λαμβάνονται υπόψη οι δηλώσεις στοιχείων ακινήτων που προβλέπονται στο άρθρο 23 του Ν. 3427/2005 (Α' 312):

- α) για τα φυσικά πρόσωπα, οι δηλώσεις των ετών 2005 έως και 2014 και
- β) για τα νομικά πρόσωπα, οι δηλώσεις των ετών 2013 και 2014.

Τα στοιχεία που προκύπτουν από τις δηλώσεις αυτές αποτελούν τη «Δήλωση ΕΝ.Φ.Ι.Α.» έτους 2014, η οποία συντίθεται μηχανογραφικά από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων και χρησιμοποιείται ως βάση για τον προσδιορισμό του ΕΝ.Φ.Ι.Α..

3. α) Για τον προσδιορισμό του ΕΝ.Φ.Ι.Α. κάθε επόμενου του 2014 έτους, λαμβάνεται η δήλωση ΕΝ.Φ.Ι.Α. με τα στοιχεία των ακινήτων του προηγούμενου έτους με τις μεταβολές που επήλθαν.³⁶

β) Ειδικά για το 2014, ο φορολογούμενος μπορεί να τροποποιήσει τα στοιχεία των ακινήτων του, που περιλαμβάνονται στη δήλωση του άρθρου 23 του ν. 3427/2005, εμπρόθεσμα μέχρι και την 30ή Δεκεμβρίου 2014. Εφόσον, από την εκκαθάριση της δήλωσης προκύπτει μείωση φόρου μεγαλύτερη των τριακοσίων (300) ευρώ, η σύνθεση της νέας δήλωσης ΕΝ.Φ.Ι.Α. και η εκκαθάριση αυτής πραγματοποιείται μετά από έλεγχο της Φορολογικής Διοίκησης. Εάν, μετά την υποβολή της τροποποιητικής δήλωσης κατά τα οριζόμενα στα προηγούμενα εδάφια, υποβληθούν νέες τροποποιητικές δηλώσεις, μέχρι και την 30ή Δεκεμβρίου 2014, η σύνθεση της νέας δήλωσης ΕΝ.Φ.Ι.Α. και η εκκαθάριση αυτής πραγματοποιείται μετά από έλεγχο της Φορολογικής Διοίκησης, εφόσον από τη δήλωση προκύπτει μείωση φόρου. Με απόφαση

---

³⁵[Τροποποίηση 4254/2014, Άρθρο 3](#)

³⁶[Τροποποίηση 4646/2019, Άρθρο 49; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 86; Τροποποίηση 4276/2014, Άρθρο 52](#)

του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η μηχανογραφική σύνθεση των δηλώσεων ΕΝ.Φ.Ι.Α., η διαδικασία και ο τρόπος αποκατάστασης λαθών και ελλείψεων σε στοιχεία ακινήτων των σχετικών δηλώσεων και σε δηλώσεις στοιχείων ακινήτων, τα έντυπα με τα οποία πραγματοποιούνται διορθώσεις, τα οποία επέχουν θέση τροποποιητικής δήλωσης, τα υποδείγματα χορήγησης απαλλαγών και ο τρόπος υποβολής τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία διαδικασία και λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος. Με όμοια απόφαση, και κατόπιν ανάλυσης κινδύνου, μπορεί να αναπροσαρμόζεται το οριζόμενο στο εδάφιο 2 της παρούσας περίπτωσης ποσό μείωσης φόρου, για το οποίο διενεργείται έλεγχος της Φορολογικής Διοίκησης.³⁷

Ακίνητα που έχουν ουσιώδεις ελλείψεις στην περιγραφή, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατός ο υπολογισμός του ΕΝ.Φ.Ι.Α., θεωρούνται ως μη δηλωθέντα.³⁸

4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των άρθρων 4 και 5 του παρόντος.

Άρθρο 7.

Χορήγηση εκπτώσεων και αναστολή πληρωμής φόρου

1. Με πράξη της Φορολογικής Διοίκησης χορηγείται έκπτωση πενήντα τοις εκατό (50%) στον φορολογούμενο, τον ή την σύζυγο και τα εξαρτώμενα τέκνα της οικογένειάς του επί του ΕΝ.Φ.Ι.Α. που βεβαιώθηκε στα παραπάνω πρόσωπα, αν διαπιστώνεται οικονομική αδυναμία πληρωμής της συνολικής οφειλής για το οικείο έτος.

Η παραπάνω έκπτωση χορηγείται για τον οφειλόμενο ΕΝ.Φ.Ι.Α. κάθε έτους, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α) το συνολικό φορολογητέο οικογενειακό εισόδημα του προηγούμενου φορολογικού έτους, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύουν και κάθε άλλη συναφή κείμενη διάταξη, δεν υπερβαίνει τις

---

³⁷[Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 86; Τροποποίηση 4308/2014, Άρθρο 42; Προσθήκη 4276/2014, Άρθρο 52](#)

³⁸[Προσθήκη 4276/2014, Άρθρο 52](#)

εννέα χιλιάδες (9.000) ευρώ, προσαυξημένο κατά χίλια (1.000) ευρώ για τον ή την σύζυγο και κάθε εξαρτώμενο μέλος. Για το έτος 2014, ως συνολικό φορολογητέο οικογενειακό εισόδημα λαμβάνεται το συνολικό καθαρό οικογενειακό εισόδημα, το οποίο προκύπτει από την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2238/1994 και κάθε άλλη συναφή κείμενη διάταξη.³⁹

- β) το σύνολο της επιφάνειας των κτισμάτων στα οποία κατέχουν δικαιώματα της παραγράφου 2 του άρθρου 1, ο υπόχρεος δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, ο ή η σύζυγος και τα εξαρτώμενα τέκνα της οικογένειάς του, λαμβανομένου υπόψη του ποσοστού συνιδιοκτησίας και του είδους του δικαιώματος, δεν υπερβαίνει τα εκατόν πενήντα τετραγωνικά μέτρα (150 μ²) και η συνολική αξία της ακίνητης περιουσίας, όπως αυτή προσδιορίζεται για τον υπολογισμό του συμπληρωματικού φόρου, δεν υπερβαίνει το ποσό των ογδόντα πέντε χιλιάδων (85.000) ευρώ για τον άγαμο, των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ για τον έγγαμο και τον ή τη σύζυγό του ή τη μονογονεϊκή οικογένεια με ένα εξαρτώμενο τέκνο και των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ για τον έγγαμο, τον ή την σύζυγό του και τα εξαρτώμενα τέκνα τους ή τη μονογονεϊκή οικογένεια με δύο εξαρτώμενα τέκνα και⁴⁰
- γ) ο φορολογούμενος, ο ή η σύζυγος και τα εξαρτώμενα τέκνα της οικογένειάς του είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας.⁴¹

2. Η έκπτωση της προηγούμενης παραγράφου ανέρχεται σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%), εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

- α) Το συνολικό φορολογητέο οικογενειακό εισόδημα του προηγούμενου φορολογικού έτους, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύουν και κάθε άλλη συναφή κείμενη διάταξη, δεν υπερβαίνει τις δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, προσαυξημένο κατά χίλια (1.000) ευρώ για τον ή την σύζυγο και κάθε εξαρτώμενο μέλος. Για το έτος 2014, ως συνολικό φορολογητέο οικογενειακό εισόδημα λαμβάνεται το συνολικό καθαρό οικογενειακό εισόδημα, το οποίο προκύπτει από την εφαρμογή

---

³⁹[Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#)

⁴⁰[Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#)

⁴¹[Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#)

των διατάξεων του ν. 2238/1994 και κάθε άλλη συναφή κείμενη διάταξη.⁴²

- β) το σύνολο της επιφάνειας των κτισμάτων στα οποία κατέχουν δικαιώματα της παραγράφου 2 του άρθρου 1, ο υπόχρεος δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, ο ή η σύζυγος και τα εξαρτώμενα τέκνα της οικογένειάς του, λαμβανομένου υπόψη του ποσοστού συνιδιοκτησίας και του είδους του δικαιώματος, δεν υπερβαίνει τα εκατόν πενήντα τετραγωνικά μέτρα (150 μ²),⁴³
- γ) ο φορολογούμενος, ο ή η σύζυγος και τα εξαρτώμενα τέκνα της οικογένειας του είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας και⁴⁴
- δ) ο αριθμός των εξαρτώμενων τέκνων ισούται ή υπερβαίνει τα τρία, ή ο φορολογούμενος, ο ή η σύζυγος ή οποιοδήποτε από τα εξαρτώμενα τέκνα της οικογένειάς του έχει αναπηρία σε ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω.

2Α. Ειδικά για τα έτη 2019 και 2020, χορηγείται μείωση στον ΕΝ.Φ.Ι.Α. φυσικών προσώπων, που προκύπτει από την εφαρμογή των άρθρων 4 και 5 και της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, ανάλογα με τη συνολική αξία της ακίνητης περιουσίας, η οποία υπόκειται σε φόρο κατά το άρθρο 4, όπως αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 5, ως εξής:⁴⁵

- α) για αξία ακίνητης περιουσίας μέχρι εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%),⁴⁶
- β) για αξία ακίνητης περιουσίας μέχρι εβδομήντα χιλιάδες (70.000) ευρώ, κατά ποσοστό είκοσι επτά τοις εκατό (27%),⁴⁷
- γ) για αξία ακίνητης περιουσίας μέχρι ογδόντα χιλιάδες (80.000) ευρώ, κατά ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%),⁴⁸

---

⁴²[Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#)

⁴³[Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#)

⁴⁴[Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#)

⁴⁵[Τροποποίηση 4701/2020, Άρθρο 35; Τροποποίηση 4621/2019, Άρθρο 1](#)

⁴⁶[Τροποποίηση 4621/2019, Άρθρο 1](#)

⁴⁷[Τροποποίηση 4621/2019, Άρθρο 1](#)

⁴⁸[Τροποποίηση 4621/2019, Άρθρο 1](#)

- δ) για αξία ακίνητης περιουσίας μέχρι ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ, κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) και⁴⁹
- ε) για αξία ακίνητης περιουσίας άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).⁵⁰

Στη συνολική αξία της ακίνητης περιουσίας της παρούσας παραγράφου δεν συνυπολογίζεται η αξία των δικαιωμάτων επί των γηπέδων εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού.⁵¹

3. Με πράξη της Φορολογικής Διοίκησης μπορεί να χορηγείται αναστολή πληρωμής του φόρου σε νομικά πρόσωπα. Η αναστολή πληρωμής χορηγείται για τον οφειλόμενο ΕΝ.Φ.Ι.Α., που προκύπτει με βάση εμπρόθεσμη δήλωση, λήγει σε κάθε περίπτωση μετά από ένα έτος από τη λήξη της προθεσμίας καταβολής της πρώτης δόσης και, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις α' και β', ισχύει από την υποβολή της σχετικής αίτησης προς τη Φορολογική Διοίκηση, άλλως, από την έκδοση της πράξης αναστολής και μπορεί να επαναχορηγηθεί μέχρι τρεις φορές εντός διαστήματος δέκα (10) ετών από τη χορήγηση της πρώτης αναστολής. Για τη χορήγησή της πρέπει να πληρούνται σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:⁵²

- α) ο συνολικός κύκλος εργασιών του νομικού προσώπου, κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Φ.Ε. δεν υπερβαίνει το δεκαπλάσιο του συνολικού φόρου,
- β) ο συνολικός κύκλος εργασιών, όπως ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο, έχει παρουσιάσει μείωση άνω του τριάντα τοις εκατό (30%) σε σχέση με το προηγούμενο προς αυτό φορολογικό έτος, και
- γ) ο συνολικός κύκλος εργασιών λαμβάνεται όπως προκύπτει μετά από έλεγχο της Φορολογικής Διοίκησης, ο οποίος διενεργείται υποχρεωτικά εντός τριών μηνών από την υποβολή σχετικής αίτησης.⁵³

---

⁴⁹[Τροποποίηση 4621/2019, Άρθρο 1](#)

⁵⁰[Τροποποίηση 4621/2019, Άρθρο 1](#)

⁵¹[Τροποποίηση 4621/2019, Άρθρο 1; Τροποποίηση 4613/2019, Άρθρο 3; Προσθήκη 4579/2018, Άρθρο 24](#)

⁵²[Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#)

⁵³[Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#)

4. Ειδικά, για τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. έτους 2017, οι εκπτώσεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, που χορηγήθηκαν με πράξη διοικητικού προσδιορισμού ΕΝ.Φ.Ι.Α. έτους 2017, επανεξετάζονται μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου 2018 με βάση τις εμπρόθεσμες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2016 και, σε περίπτωση μεταβολών, εκδίδεται νέα πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου για το έτος αυτό.⁵⁴

5. Οι εκπτώσεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, που χορηγήθηκαν με πράξη διοικητικού προσδιορισμού ΕΝ.Φ.Ι.Α., επανεξετάζονται μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου του επομένου έτους με βάση τις εμπρόθεσμες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος του προηγούμενου φορολογικού έτους και, σε περίπτωση μεταβολών, εκδίδεται νέα πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου για το έτος αυτό.⁵⁵

6. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζονται οι διαδικασίες χορήγησης της έκπτωσης, οι διαδικασίες χορήγησης της αναστολής πληρωμής και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.⁵⁶

Άρθρο 8.

Πληρωμή του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων

1. Ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του επόμενου μήνα από την έκδοση της πράξης προσδιορισμού φόρου ή σε ισόποσες μηνιαίες δόσεις, καθεμιά από τις οποίες δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ευρώ, και από τις οποίες η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την έκδοση της πράξης προσδιορισμού φόρου, οι επόμενες δόσεις μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα κάθε επόμενου μήνα και η τελευταία δόση καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Ιανουαρίου του επόμενου έτους. Ειδικά για το έτος 2014, η τελευταία δόση καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Φεβρουαρίου του έτους 2015. Εφόσον η πράξη προσδιορισμού του φόρου έχει εκδοθεί μέχρι και την 31η Ιουλίου 2014, η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι και την 30ή Σεπτεμβρίου 2014. Ποσά φόρου μέχρι ένα (1) ευρώ δεν βεβαιώνονται και δεν είναι

---

⁵⁴[Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 13](#)

⁵⁵Προσθήκη Ρ.Ν.Π 26/07/2018, Άρθρο 7

⁵⁶Τροποποίηση Ρ.Ν.Π 26/07/2018, Άρθρο 7; [Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 13](#)

απαιτητά. Ειδικά για το έτος 2015, εφόσον η πράξη προσδιορισμού του φόρου έχει εκδοθεί μέχρι και την 26η του μηνός Οκτωβρίου 2015, η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι και την 30ή του μηνός Οκτωβρίου 2015. Η τελευταία δόση καταβάλλεται μέχρι και την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Φεβρουαρίου του έτους 2016. Ειδικά, για το έτος 2016 η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι και την 30ή Σεπτεμβρίου 2016 και η τελευταία μέχρι και την 31 ή Ιανουαρίου 2017. Ειδικά, για το έτος 2017 η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι και την 29η Σεπτεμβρίου 2017 και η τελευταία μέχρι και την 31η Ιανουαρίου 2018. Ειδικά για το έτος 2018, εφόσον η πράξη προσδιορισμού του φόρου εκδοθεί εντός του Σεπτεμβρίου 2018, η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι και την 30ή Σεπτεμβρίου 2018. Ειδικά για το έτος 2019, εφόσον η πράξη προσδιορισμού του φόρου εκδοθεί μέχρι τη 16η Σεπτεμβρίου 2019, η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι και την 30ή Σεπτεμβρίου 2019. Ειδικά για το έτος 2020, ο Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) καταβάλλεται σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες δόσεις. Η πρώτη και η δεύτερη δόση δύνανται να καταβληθούν μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Οκτωβρίου 2020 και καθεμιά από τις επόμενες, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των τεσσάρων (4) επόμενων μηνών.⁵⁷

2. Ειδικότερα, θέματα σχετικά με τον τρόπο καταβολής του φόρου καθορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 41 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

3. Οφειλές από πράξεις προσδιορισμού ΕΝ.Φ.Ι.Α. που έχουν εκδοθεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος, δεν καθίστανται ληξιπρόθεσμες πριν από την 30ή Σεπτεμβρίου 2014 και, επιπροσθέτως, δεν λαμβάνονται υπόψη, έως την ημερομηνία αυτή, για την έκδοση φορολογικής ενημερότητας και βεβαίωσης οφειλής του άρθρου 12 του ν. 4174/2013.⁵⁸

---

⁵⁷[Τροποποίηση 4728/2020, Άρθρο 9](#); [Τροποποίηση 4706/2020, Άρθρο 82](#); [Τροποποίηση 4621/2019, Άρθρο 1](#); [Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 126](#); [Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 126](#); [Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 76](#); [Τροποποίηση 4410/2016, Άρθρο 64](#); [Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 2](#); [Τροποποίηση 4336/2015, Άρθρο 2](#); [Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#); [Τροποποίηση 4286/2014, Άρθρο 18](#); [Τροποποίηση 4281/2014, Άρθρο 232](#)

⁵⁸[Προσθήκη 4282/2014, Άρθρο 31](#)

Άρθρο 9.

Συμπλήρωση των διατάξεων του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 18 του Ν. 4174/2013 προστίθεται περίπτωση ε' ως εξής:

« ε) ο τύπος και το περιεχόμενο (πληροφορίες και στοιχεία) του εκκαθαριστικού ΕΝ.Φ.Ι.Α., η διαδικασία και τα δικαιολογητικά χορήγησης των απαλλαγών, η διαδικασία σύνθεσης και διόρθωσης της δήλωσης του ΕΝ.Φ.Ι.Α., καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος. »

2. Μετά το άρθρο 54 του Ν. 4174/2013 προστίθεται νέο άρθρο 54Α που έχει ως εξής:

«Άρθρο 54Α

Υποχρεώσεις τρίτων για τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων

1. Είναι αυτοδικαίως άκυρη κάθε υποσχετική ή εκποιητική δικαιοπραξία με την οποία συστήνονται, μεταβάλλονται, αλλοιώνονται ή μεταβιβάζονται, από οποιαδήποτε αιτία δικαιώματα επί ακινήτου ή παρέχεται δικαίωμα προσημείωσης ή υποθήκης σε αυτό, αν δεν μνημονεύεται και δεν επισυνάπτεται από το συμβολαιογράφο στο συμβόλαιο που συντάσσει, πιστοποιητικό της Φορολογικής Διοίκησης, με το οποίο πιστοποιείται ότι το ίδιο ακίνητο, με τα ίδια στοιχεία, περιλαμβάνεται στη δήλωση Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων, καθώς και ότι ο φορολογούμενος έχει καταβάλει, ή νόμιμα απαλλαγεί από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. για το συγκεκριμένο ακίνητο και έχει καταβάλει τις ληξιπρόθεσμες δόσεις, έχει ρυθμίσει ή έχει νόμιμα απαλλαγεί από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. για τα υπόλοιπα ακίνητα, για τα οποία είναι υπόχρεος για τα πέντε (5) προηγούμενα έτη. Αυτοδικαίως άκυρος είναι ο συμβολαιογραφικός τίτλος και για τη σύνταξη κατακυρωτικής έκθεσης επί εκούσιου πλειστηριασμού.

2. Οι φύλακες μεταγραφών και οι προϊστάμενοι των κτηματολογικών γραφείων υποχρεούνται να αρνηθούν τη μεταγραφή ή την καταχώρηση στα κτηματολογικά βιβλία συμβολαιογραφικού εγγράφου, με το οποίο συστήνονται, μεταβάλλονται, αλλοιώνονται ή μεταβιβάζονται από οποιαδήποτε αιτία δικαιώματα επί ακινήτου ή παρέχεται δικαίωμα

προσημείωσης ή υποθήκης σε αυτό, αν δεν μνημονεύεται και δεν επισυνάπτεται το πιστοποιητικό της προηγούμενης παραγράφου. Το προηγούμενο εδάφιο ισχύει και για τη μεταγραφή ή καταχώρηση της κατακυρωτικής έκθεσης επί εκούσιου πλειστηριασμού, καθώς και για τη μεταγραφή ή καταχώρηση της αποδοχής κληρονομιάς.

3. Εάν δεν είναι δυνατή η επισύναψη στο συμβολαιογραφικό έγγραφο του πιστοποιητικού του ΕΝ.Φ.Ι.Α. της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού για τα πέντε (5) προηγούμενα της μεταβίβασης έτη, επισυνάπτεται για τα υπόλοιπα έτη το πιστοποιητικό του άρθρου 48 του Ν. 3842/2010 (Α' 58) με το οποίο πιστοποιείται ότι το ίδιο ακίνητο, με τα ίδια στοιχεία, περιλαμβάνεται στη δήλωση φόρου ακίνητης περιουσίας (Φ.Α.Π.), καθώς και ότι ο φορολογούμενος έχει καταβάλει το Φ.Α.Π. για το συγκεκριμένο ακίνητο και ότι έχει καταβάλει τις ληξιπρόθεσμες δόσεις του Φ.Α.Π. ή έχει ρυθμίσει το Φ.Α.Π. για τα υπόλοιπα ακίνητα, για τα οποία είναι υπόχρεος για τα προηγούμενα έτη.

4. Επιτρέπεται η σύνταξη συμβολαιογραφικού εγγράφου και πριν την εξόφληση του οφειλόμενου φόρου των παραγράφων 1 και 3 του παρόντος, με την προϋπόθεση ότι επί των οικείων πιστοποιητικών αναγράφεται το συνολικά οφειλόμενο ποσό κύριων και πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων, για το συγκεκριμένο ακίνητο, το οποίο υποχρεούται να αποδώσει, επί ποινή ακυρότητας του συμβολαίου, ο συμβολαιογράφος μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριών (3) εργασίμων ημερών από τη σύνταξή του. Για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής, το καταβληθσόμενο τίμημα δεν μπορεί να υπολείπεται του οφειλόμενου ποσού. Κατά τη μεταγραφή ή την καταχώρηση του συμβολαιογραφικού εγγράφου στα κτηματολογικά γραφεία οι φύλακες μεταγραφών και οι προϊστάμενοι των κτηματολογικών γραφείων υποχρεούνται να αρνηθούν τη μεταγραφή ή την καταχώρηση, αν δεν προσκομισθεί κυρωμένο αντίγραφο του αποδεικτικού εξόφλησης του οφειλόμενου ποσού.

5. Είναι απαράδεκτη η συζήτηση εμπράγματης αγωγής ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια ενώπιον δικαστηρίου ή δημόσιας αρχής από υπόχρεο στον ΕΝ.Φ.Ι.Α. επί ακινήτου, αν δεν προσκομισθεί μέχρι τη συζήτησή της, κατά περίπτωση, το πιστοποιητικό των παραγράφων 1 ή 3 του άρθρου αυτού.

6. Οι συμβολαιογράφοι, οι φύλακες μεταγραφών και οι προϊστάμενοι των κτηματολογικών γραφείων που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, υπόκεινται σε πρόστιμο που ορίζεται σε

πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ, για κάθε παράβαση. Το πρόστιμο αυτό επιβάλλεται με πράξη της Φορολογικής Διοίκησης.

7. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο (πληροφορίες και στοιχεία) του πιστοποιητικού ΕΝ.Φ.Ι.Α., η διαδικασία χορήγησής του και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

3. Στο άρθρο 50 του Ν. 4174/2013 οι υφιστάμενες παράγραφοι 5 και 6 αναριθμούνται, αντιστοίχως, σε 7 και 8 και προστίθενται νέες παράγραφοι 5 και 6, ως εξής:

«5. Οι νόμιμοι εκπρόσωποι των υπόχρεων σε ενιαίο φόρο ιδιοκτησίας ακινήτων νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, ο εκκαθαριστής ή προσωρινός διαχειριστής νομικού προσώπου, που έχει τεθεί σε εκκαθάριση ή βρίσκεται κάτω από αναγκαστική διαχείριση, ευθύνονται σε ολόκληρο, μαζί με τους υπόχρεους, για την πληρωμή των τόκων και προστίμων που οφείλονται σε δικές τους πράξεις ή παραλείψεις.

6. Οι τελευταίοι κύριοι ή ψιλοί κύριοι ή επικαρπωτές ή επιφανειούχοι των ακινήτων ευθύνονται σε ολόκληρο μαζί με τους υπόχρεους για την πληρωμή του ΕΝ.Φ.Ι.Α. που βαρύνει το δικαίωμα που απέκτησαν. Τα πρόσωπα αυτά έχουν δικαίωμα να προσφύγουν στη διαδικασία του άρθρου 63 του παρόντος εντός εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση με συστημένη επιστολή της οικείας πράξης της Φορολογικής Διοίκησης.»

Άρθρο 10.

Εξόφληση φόρου

Στο τέλος του άρθρου 43 του Ν. 4174/2013 προστίθεται νέα παράγραφος ως εξής:

«8. Με πράξη της Φορολογικής Διοίκησης επιτρέπεται η εξόφληση του συνόλου ή μέρους οφειλομένου φόρου από οφειλέτη που βρίσκεται σε αδυναμία να τον καταβάλει με μετρητά, μετά από αίτησή του, με μεταβίβαση σε τρίτον της πλήρους κυριότητας του ακινήτου και ταυτόχρονη εκχώρηση της απαίτησης καταβολής του τιμήματος ή μέρους αυτού στο Ελληνικό Δημόσιο. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται η διαδικασία εξόφλησης του φόρου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.»

Άρθρο 11.

Μείωση φόρου μεταβίβασης ακινήτων

1. Η περίπτωση Γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 1587/1950 (Α΄ 294) αντικαθίσταται ως εξής:

« Γ) Σε κάθε άλλη περίπτωση σε τρία τοις εκατό (3%) επί της φορολογητέας αξίας του ακινήτου.»

2. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για μεταβιβάσεις που διενεργούνται από την 1.1.2014.

Άρθρο 12.

Συμπλήρωση διατάξεων του Ν. 3427/2005 σχετικά με την υποβολή δηλώσεων στοιχείων ακινήτων

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 23 του Ν. 3427/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή κάθε είδους νομική οντότητα, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, κατοικία ή έδρα του, το οποίο έχει την 1η Ιανουαρίου εμπράγματο δικαίωμα πλήρους κυριότητας, ψιλής κυριότητας, επικαρπίας, οίκησης και επιφάνειας επί του ακινήτου, καθώς και εμπράγματο ή ενοχικό δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης θέσης στάθμευσης, βοηθητικού χώρου και κολυμβητικής δεξαμενής, που βρίσκονται σε κοινόκτητο τμήμα του ακινήτου και αποτελούν παρακολούθημα των παραπάνω εμπραγμάτων δικαιωμάτων, υποχρεούται να υποβάλει δήλωση στοιχείων ακινήτων. Την ίδια υποχρέωση έχουν τα παραπάνω πρόσωπα όταν νέμονται ακίνητα χωρίς τη συναίνεση φορέα της Γενικής Κυβέρνησης.»

2. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 23 του Ν. 3427/2005 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

« Για τη συμπλήρωση της δήλωσης στοιχείων ακινήτων λαμβάνεται υπόψη η πραγματική κατάσταση του ακινήτου. Η πραγματική κατάσταση του ακινήτου προκύπτει από την οριστική εγγραφή στο κτηματολογικό γραφείο. Αν δεν υπάρχει οριστική εγγραφή, λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία του ακινήτου, όπως προκύπτουν από τον τίτλο κτήσης. Αν δεν υπάρχει τίτλος κτήσης, λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία της πραγματικής κατάστασης του ακινήτου. Αν η πραγματική επιφάνεια του ακινήτου υπερβαίνει αυτή που αναγράφεται

στην οριστική εγγραφή στο κτηματολογικό γραφείο ή στον τίτλο κτήσης ή στην άδεια οικοδομής ή έχει γίνει αλλαγή της χρήσης του ακινήτου, λαμβάνεται υπόψη η πραγματική επιφάνεια και η πραγματική χρήση του ακινήτου.»

3. Η περίπτωση η΄ της παρ. 1 του άρθρου 23 του Ν. 3427/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«η) τους δικαιούχους ακινήτου από το Δημόσιο ή τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας ή Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή Ν.Π.Δ.Δ. που έχουν παραλάβει αυτά χωρίς οριστικά παραχωρητήρια.»

4. Μετά την περίπτωση ιγ΄ της παρ. 1 του άρθρου 23 του Ν. 3427/2005 προστίθεται περίπτωση ιδ΄ ως εξής:

«ιδ) τον κάτοχο ακινήτου που ανήκει σε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, χωρίς τη συναίνεσή του.»

5. Οι αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σε εφαρμογή του άρθρου 23 του Ν. 3427/2005 ισχύουν μέχρι την έκδοση των κατ΄ εξουσιοδότηση του άρθρου 18 του Ν. 4174/2013 αποφάσεων του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων.

Άρθρο 13.

Μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 27 έως και 50 του Ν. 3842/2010, με την εξαίρεση του άρθρου 32 του ίδιου νόμου.

2. Οι καταργούμενες διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και μετά την 1 η Ιανουαρίου 2014:

α) Σε υποθέσεις φόρου ακίνητης περιουσίας, για τις οποίες η φορολογική υποχρέωση γεννήθηκε μέχρι την κατάργησή τους.

β) Στις υποθέσεις του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων, όπου ρητά ορίζεται στις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου.

3. Η παρ. 1 του άρθρου 32 του Ν. 3842/2010 τροποποιείται ως εξής:

α. Στο πρώτο εδάφιο μετά τις λέξεις «φυσικών προσώπων» προστίθενται οι λέξεις «, νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων».

β. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 αντικαθίσταται με δύο νέα εδάφια ως εξής:

« Αν το οικόπεδο είναι δεσμευμένο για κοινωφελή χρήση ο Σ.Α.Ο. είναι ίσος με το συντελεστή δόμησης του οικοδομικού τετραγώνου, όπως έχει καθοριστεί με προεδρικό διάταγμα.

Αν το οικόπεδο βρίσκεται σε περιοχή, στην οποία δεν έχουν καθοριστεί με τις αποφάσεις που προβλέπονται στην προηγούμενη περίπτωση, συντελεστής οικοπέδου (Σ.Οικ.), συνολική τιμή εκκίνησης του οικοπέδου και συντελεστής αξιοποίησης οικοπέδου (Σ.Α.Ο.), λαμβάνονται οι κατώτεροι αντίστοιχοι συντελεστές Σ.Οικ., συνολική τιμή εκκίνησης του οικοπέδου και Σ.Α.Ο. της ζώνης με τη χαμηλότερη τιμή ζώνης της οικείας Δημοτικής Ενότητας, όπως ορίζονται κάθε φορά στις αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 41 του Ν. 1249/1982. Αν δεν έχουν καθοριστεί τέτοιες ζώνες και τέτοιοι συντελεστές στη Δημοτική Ενότητα, λαμβάνονται οι κατώτερες αντίστοιχες τιμές του οικείου Δήμου, και, αν δεν έχουν καθοριστεί ούτε στο Δήμο, λαμβάνονται οι κατώτερες αντίστοιχες τιμές της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.»

4. Μετά την παρ. 6 του άρθρου 32 του Ν. 3842/2010 , η υφιστάμενη παράγραφος 7 αναριθμείται σε παράγραφο 8 και προστίθεται νέα παράγραφος 7 ως εξής:

«7. Η αξία του γηπέδου εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού είναι το γινόμενο του αθροίσματος της βασικής αξίας και της οικοπεδικής αξίας επί τους συντελεστές συνιδιοκτησίας, πρόσοψης, απόστασης από θάλασσα και απαλλοτρίωσης, όπως ορίζεται από τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 1144814/26361/30.12.1998 (Β' 1328) απόφασης του Υπουργού Οικονομικών όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων 41 και 41α του Ν. 1249/1982.

7.1. Ειδικά, η οικοπεδική αξία, εφαρμόζεται αποκλειστικά για αγροτεμάχια τα οποία έχουν πρόσωπο σε Εθνική ή Επαρχιακή οδό ή απέχουν μέχρι και οκτακόσια (800) μέτρα από τη θάλασσα. Η οικοπεδική αξία ορίζεται ως το γινόμενο της αρχικής οικοπεδικής αξίας, όπως αυτή ορίζεται στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της υπ' αριθμ. 1144814/26361/30.12.1998 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, του μεγέθους των κτισμάτων και του συντελεστή κατηγορίας κτίσματος.

7.2. Ο συντελεστής κατηγορίας κτίσματος ορίζεται ανάλογα με το είδος του κτίσματος ως εξής:

- α) 1, όταν επί του αγροτεμαχίου υφίσταται κατοικία ή μονοκατοικία,
- β) 0,4, όταν επί του αγροτεμαχίου υφίσταται αποθήκη ή γεωργικό ή κτηνοτροφικό κτίσμα,
- γ) 0,6, όταν επί του αγροτεμαχίου υφίσταται αποκλειστικά άλλης κατηγορίας κτίσμα, πλην των περιπτώσεων α' και β',
- δ) 0,6, όταν επί του αγροτεμαχίου υφίστανται κτίσματα κατοικίας και αποθήκης,
- ε) 0,5 όταν επί του αγροτεμαχίου υφίστανται κτίσματα αποθήκης, καθώς και οποιασδήποτε άλλης κατηγορίας κτίσματα πλην κατοικιών ή μονοκατοικιών,
- στ) 0,65 όταν επί του αγροτεμαχίου υφίστανται κτίσματα κατοικιών ή μονοκατοικιών και άλλης κατηγορίας κτισμάτων πλην αποθηκών,
- ζ) 1, όταν επί του αγροτεμαχίου υφίσταται κτίσμα για τα οποία δεν προκύπτει η κατηγορία τους από τη δήλωση στοιχείων ακινήτων.

7.3. Για τον υπολογισμό της αξίας δασών και δασικών εκτάσεων ισχύουν ανάλογα τα οριζόμενα στην παράγραφο αυτή, μη εφαρμοζομένων διατάξεων του Ν. 998/1979 (Α' 289).»

5. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος με τις οποίες τροποποιείται το άρθρο 32 του Ν. 3842/2010 εφαρμόζονται αποκλειστικά για τον ΕΝ.Φ.Ι.Α..

6. Η περίπτωση γ' της παρ. 1, του άρθρου 259 του Ν. 3852/2010 αντικαθίσταται από 1.1.2014, ως εξής:

«γ) τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α) σε ποσοστό 11,3% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού.»

7. Τα ηλεκτρονικά πιστοποιητικά ΕΝ.Φ.Ι.Α., τα αποδεικτικά ενημερότητας και κάθε άλλη πράξη προσδιορισμού φόρου που αφορά την 6η Ιουνίου 2014, είναι ισχυρά.⁵⁹

---

⁵⁹[Προσθήκη 4276/2014, Άρθρο 52](#); [Προσθήκη 4250/2014, Άρθρο 49](#)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β´

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΑΠΟ ΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ, ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 14.

Οικονομική παροχή της Ναυτιλιακής Κοινότητας για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης της χώρας

1. Καθορίζεται, κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, ετήσια παροχή για τα τρία (3) επόμενα έτη, 2014, 2015 και 2016, η οποία υπολογίζεται με βάση τα πλοία τα οποία εκμεταλλεύεται, κατά κυριότητα ή μη, η κάθε πλοιοκτήτρια εταιρεία ή διαχειρίζεται η κάθε διαχειρίστρια εταιρεία αντίστοιχα, ως εξής:⁶⁰

α. Για όλα τα πλοία με ελληνική σημαία πρώτης κατηγορίας του Ν. 27/1975, καθώς και πλοία δεύτερης κατηγορίας άνω των πεντακοσίων (500) κόρων ολικής χωρητικότητας του ιδίου νόμου, καταβάλλεται ετησίως και για τα τρία (3) παραπάνω έτη ποσό ίσο με το διπλάσιο του τελικού ποσού του φόρου που υπολογίστηκε και βεβαιώθηκε από την αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης για κάθε πλοίο κατά την προηγούμενη κάθε φορά φορολογική περίοδο και χωρίς να αφαιρούνται οι υπό του νόμου προβλεπόμενες μειώσεις του άρθρου 5 του Ν. 27/1975.⁶¹

β. Για τα πλοία με ξένη σημαία, των οποίων η διαχείριση γίνεται από ημεδαπές ή αλλοδαπές επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην Ελλάδα δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 25 του Ν. 27/1975, καταβάλλεται ετησίως και για τα τρία (3) επόμενα έτη ποσό ίσο με το διπλάσιο του τελικού ποσού του φόρου που υπολογίστηκε και βεβαιώθηκε από την αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης για κάθε πλοίο κατά την προηγούμενη κάθε φορά φορολογική περίοδο, σύμφωνα με το άρθρο 26 του Ν. 27/1975, όπως ισχύει και χωρίς να αφαιρούνται οι υπό του νόμου τυχόν προβλεπόμενες μειώσεις ή εκπτώσεις του άρθρου 5 και των παραγράφων 1 και 5 του άρθρου 26 του Ν. 27/1975.⁶²

---

⁶⁰[Τροποποίηση 4301/2014, Άρθρο 42](#)

⁶¹[Τροποποίηση 4301/2014, Άρθρο 42](#)

⁶²[Τροποποίηση 4301/2014, Άρθρο 42](#)

2. Η παροχή αυτή βαρύνει τους πλοιοκτήτες ή πλοιοκτήτριες εταιρείες για τα πλοία υπό ελληνική σημαία, καθώς και τους αλλοδαπούς πλοιοκτήτες ή πλοιοκτήτριες εταιρείες για τα πλοία υπό ξένη σημαία, τα οποία έχουν τεθεί υπό τη διαχείριση ημεδαπών ή αλλοδαπών εταιρειών οι οποίες είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 25 του Ν. 27/1975.⁶³

Οι ως άνω διαχειρίστριες εταιρείες είναι αλληλέγγυα υπόχρεες με τις πλοιοκτήτριες εταιρείες για την καταβολή της παροχής του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που η διαχείριση του πλοίου γίνεται από κοινού από περισσότερες της μίας διαχειρίστριες εταιρείες οι οποίες είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 25 του Ν. 27/1975, οι διαχειρίστριες εταιρείες ευθύνονται εις ολόκληρο για την καταβολή της παροχής του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που η πλοιοκτήτρια εταιρεία αλλάξει τη διαχειρίστρια εταιρεία στην οποία έχει αναθέσει τη διαχείριση πλοίου της, η διαχειρίστρια εταιρεία ευθύνεται για την καταβολή της παροχής που αναλογεί στο χρονικό διάστημα κατά το οποίο ασκούσε τη διαχείριση του συγκεκριμένου πλοίου.⁶⁴

3. Για την παραλαβή των δηλώσεων και τη βεβαίωση της παροχής του παρόντος άρθρου, αρμόδια είναι η υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης που έχει παραλάβει και τις αντίστοιχες ετήσιες δηλώσεις του φόρου πλοίων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 27/1975. Η κοινοποίηση όλων των εγγράφων που αφορούν στην παροχή του παρόντος άρθρου ενεργείται στην αντίστοιχη διαχειρίστρια εταιρεία ή στην ημεδαπή πλοιοκτήτρια.⁶⁵

4. Για τον υπολογισμό του ποσού της παροχής του άρθρου αυτού λαμβάνεται υπόψη ο συνολικός χρόνος παραμονής των πλοίων στην ελληνική σημαία ή ο συνολικός χρόνος διαχείρισης των υπό ξένη σημαία πλοίων από τις ως άνω διαχειρίστριες εταιρείες.⁶⁶

5. Για τον υπολογισμό και την καταβολή της παραπάνω παροχής, οι επιχειρήσεις υποβάλλουν δήλωση στην αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Φεβρουαρίου εκάστου

---

⁶³[Τροποποίηση 4301/2014, Άρθρο 42](#)

⁶⁴[Τροποποίηση 4301/2014, Άρθρο 42](#)

⁶⁵[Τροποποίηση 4301/2014, Άρθρο 42](#)

⁶⁶[Τροποποίηση 4301/2014, Άρθρο 42](#)

έτους, σχετικά με τον αριθμό των πλοίων, τη σημαία, την ηλικία και την ολική χωρητικότητά τους, τον αριθμό IMO, το ύψος της ετήσιας παροχής ενός εκάστου, με βάση τα κριτήρια υπολογισμού του παρόντος άρθρου. Για τα πλοία υπό ελληνική και υπό ξένη σημαία στην ανωτέρω δήλωση, θα επισυνάπτονται τα αντίγραφα των αντίστοιχων δηλώσεων φορολογίας πλοίου της προηγούμενης φορολογικής χρήσης. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στα προηγούμενα εδάφια, κατά το χρονικό διάστημα της τριετίας 2014-2016 με την υποβολή της παραπάνω δήλωσης στην αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Φεβρουαρίου εκάστου έτους, καταβάλλεται το ένα δεύτερο (1/2) του ετήσιου οφειλόμενου ποσού παροχής και το άλλο ένα δεύτερο (1/2) αυτής καταβάλλεται έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Ιουλίου εκάστου έτους.⁶⁷

Με την καταβολή ολόκληρου του αναλογούντος ποσού παροχής, κάθε υπόχρεος θα λαμβάνει βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης, η οποία θα είναι αναγκαία για την έκδοση της βεβαίωσης νόμιμης εγκατάστασης διαχειριστικών εταιρειών, καθώς και την έκδοση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας.⁶⁸

6. Το δικαίωμα του Δημοσίου για τη βεβαίωση της, κατά το παρόν άρθρο, παροχής παραγράφεται μετά την πάροδο πενταετίας από τη λήξη του έτους στο οποίο αναφέρεται η παροχή.⁶⁹

7. Η παροχή του άρθρου αυτού επιβάλλεται κατ' εξαίρεση των διατάξεων της παρ. 11 του άρθρου 26 του Ν. 27/1975 (Α' 77).⁷⁰

8. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης της παροχής του παρόντος άρθρου, η διαδικασία καταβολής αυτής και κάθε σχετικό θέμα για την καταβολή της.⁷¹

---

⁶⁷[Τροποποίηση 4301/2014, Άρθρο 42](#)

⁶⁸[Τροποποίηση 4301/2014, Άρθρο 42](#)

⁶⁹[Τροποποίηση 4301/2014, Άρθρο 42](#)

⁷⁰[Τροποποίηση 4301/2014, Άρθρο 42](#)

⁷¹[Τροποποίηση 4301/2014, Άρθρο 42](#)

Άρθρο 15.

Ρυθμίσεις για τη φορολογία κεφαλαίου

1. Οι φόροι κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών και κερδών από τυχερά παίγνια του Κώδικα διατάξεων φορολογίας κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών και κερδών από τυχερά παίγνια, ο οποίος κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του Ν. 2961/2001 (Α' 266), ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων και οι φόροι που ορίζονται στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 37 του Ν. 3842/2010 (Α' 58), του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 15 του Ν. 3634/2008 (Α' 9), του τελευταίου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 17 του Ν. 3091/2002 (Α' 330) και του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 29 του Ν. 2459/1997 (Α' 17), για τους οποίους προβλέπεται άμεση καταβολή σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις, καταβάλλονται εντός προθεσμίας τριών εργάσιμων ημερών από την υποβολή της δήλωσης ή την έκδοση την πράξης άμεσου ή διοικητικού προσδιορισμού του φόρου. Η καταβολή του φόρου αποδεικνύεται από αποδεικτικό καταβολής που εκδίδεται από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων. Ο τύπος και το περιεχόμενο του αποδεικτικού καταβολής καθορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων.

2. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2014. Κάθε αντίθετη διάταξη νόμου για το θέμα αυτό δεν έχει εφαρμογή.

Άρθρο 16.

Ρυθμίσεις για την απόσυρση των αυτοκινήτων οχημάτων

1. Η ισχύς των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3899/2010 (Α' 212), όπως τροποποιείται με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, και της παρ. 5 του άρθρου 30 του ν. 3943/2011 (Α' 66), όπως τροποποιείται με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, παρατείνεται μέχρι και 31.12.2014.

2. Η περίπτωση ε' της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3899/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«ε) Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται μετά από δέκα (10) ημέρες από την έκδοση της απόφασης της προηγούμενης περίπτωσης και για αυτοκίνητα που θα αποσυρθούν μέχρι 20.12.2014.»

3. Το προτελευταίο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 30 του ν. 3943/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται μόνο για αυτοκίνητα παλαιάς τεχνολογίας που θα αποσυρθούν μέχρι 20.12.2014, για τα οποία έχει εκδοθεί άδεια κυκλοφορίας στην Ελλάδα μέχρι 31.12.2000 και για τα οποία έχουν καταβληθεί τα τέλη κυκλοφορίας του έτους εντός του οποίου γίνεται η διαγραφή, καθώς και τυχόν οφειλομένων προηγούμενων ετών.»

4. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 4002/2011 (Α' 180) αντικαθίσταται ως εξής:

«Η κατά τα προηγούμενα αίτηση επιστροφής κατατίθεται μέσα σε διάστημα τριών (3) μηνών από την ταξινόμηση του οχήματος και το αργότερο μέχρι και τις 31.12.2015. »

5. α. Η παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 4002/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3899/2010 και της παρ. 5 του ν. 3943/2011 εφαρμόζονται για αυτοκίνητα οχήματα που θα τελωνισθούν και θα καταβάλουν τις οφειλόμενες φορολογικές επιβαρύνσεις μέχρι και 31.12.2014. Η προθεσμία αυτή, εφαρμόζεται και για τα αυτοκίνητα οχήματα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.»

β. Η ισχύς της διάταξης αυτής αρχίζει από 1.1.2014.

Άρθρο 17.

Ρυθμίσεις για τα αυτοκίνητα οχήματα των Ιερών Μονών του Αγίου Όρους

1. Οι διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 1567/1985 (Α' 171) εφαρμόζονται και για τα είδη, συμπεριλαμβανομένων των αυτοκινήτων, τα οποία έχουν παραληφθεί ατελώς από τις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης α' του άρθρου 2 του Ν.Δ. 10/1926 «περί κυρώσεως του Καταστατικού Χάρτου του Αγίου Όρους» (Α' 309) και της παρ. 1 του άρθρου 132 του Ν. 2960/2001 .

2. Για τα ανωτέρω είδη που εισέρχονται στο εσωτερικό της χώρας από την περιοχή του Αγίου Όρους τηρούνται διατυπώσεις εισαγωγής με κατάθεση διασάφησης εισαγωγής στην αρμόδια τελωνειακή αρχή επί της οποίας βεβαιώνεται ο φόρος προστιθεμένης αξίας με βάση τη φορολογητέα αξία, όπως αυτή διαμορφώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του Ν. 2859/2000 «Κύρωση Κώδικα Φ.Π.Α.» (Α' 248).

Άρθρο 18.

Τροποποιήσεις των νόμων 4110/2013, 2238/1994 και 3525/2007

1. α. Στο τέλος της περίπτωσης β΄ της παρ. 9 του άρθρου 9 του Ν. 2238/1994 (Α΄ 151) προστίθεται νέο εδάφιο που έχει ως εξής:

«Επίσης, ο φόρος που αποδεδειγμένα καταβλήθηκε σε κράτος με το οποίο η Ελλάδα δεν έχει θέσει σε ισχύ Σ.Α.Δ.Φ. για το εισόδημα που προέκυψε σε αυτό και μέχρι του ποσού του φόρου που αναλογεί για το εισόδημα αυτό στην Ελλάδα, εξαιρουμένων των κρατών που περιλαμβάνονται στον κατάλογο των μη συνεργάσιμων κρατών της παραγράφου 5 και των κρατών με προνομιακό φορολογικό καθεστώς κατά την έννοια της παραγράφου 7 του άρθρου 51 Α του παρόντος Κώδικα.»

β. Οι διατάξεις της παρούσας ισχύουν για εισοδήματα που αποκτώνται τα οικονομικά έτη 2013 και 2014 (φορολογικές χρήσεις 2012 και 2013).

2. α. Εφόσον στη φορολόγηση της εφάπαξ συνταξιοδοτικής παροχής που εισέπραξαν οι υπάλληλοι και τα στελέχη της «Οργανωτικής Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων-Αθήνα 2004» βάσει ομαδικού ασφαλιστηρίου συμβολαίου συνταξιοδοτικής παροχής, και, κατόπιν υποβολής συμπληρωματικής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος ή έκδοσης φύλλου ελέγχου φορολογίας εισοδήματος, έχουν υπολογισθεί φορολογικές προσαυξήσεις, αυτές δεν οφείλονται και, εφόσον έχουν καταβληθεί, επιστρέφονται στους υπόχρεους. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται η έως τις 30.6.2014:

- α) υποβολή από τους υπόχρεους, στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., έγγραφης δήλωσης, με την οποία δηλώνουν αμετάκλητα ότι αποδέχονται το εκκαθαριστικό ή το φύλλο ελέγχου,
- β) προσκόμιση αντιγράφου κατατεθειμένης στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο δήλωσης παραίτησης, εφόσον έχει ασκηθεί και εκκρεμεί ένδικο βοήθημα ή μέσο και
- γ) εξόφληση των αναλογούντων στην ανωτέρω παροχή κύριων φόρων. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς προς έλεγχο υποθέσεις, καθώς και στις υποθέσεις οι οποίες δεν έχουν ελεγχθεί, εφόσον οι υπόχρεοι υποβάλλουν συμπληρωματική δήλωση φορολογίας εισοδήματος και την αμετάκλητη δήλωση του προηγούμενου εδαφίου και εξοφλήσουν τους αναλογούντες κύριους φόρους, έως τις 31.12.2014.

β. Οι διατάξεις της προηγούμενης υποπαραγράφου εφαρμόζονται και στις υποθέσεις που αφορούν τη φορολόγηση των εξόδων κίνησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 της παρ. 3α του Ν. 2327/1995 , που καταβάλλονται στα τακτικά εν ενεργεία μέλη της Ακαδημίας Αθηνών.

3. α. Η παρ. 16 του άρθρου 11 του Ν. 4110/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«16. Από τη δημοσίευση του παρόντος καταργείται το άρθρο 26 του Ν. 3728/2008 , με την επιφύλαξη των επόμενων εδαφίων.

Οι εκκρεμείς φάκελοι τεκμηρίωσης των διατάξεων του άρθρου 26 του Ν. 3728/2008 που έχουν προσκομιστεί στη Διεύθυνση Κοστολόγησης και Έρευνας Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και αφορούν τις διαχειριστικές περιόδους που λήγουν μετά τη 18η Δεκεμβρίου 2008 και η προθεσμία υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος λήγει μέχρι και την 31 η Δεκεμβρίου 2011, παραδίδονται στην αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης κατά το χρόνο δημοσίευσης του παρόντος νόμου και συντάσσεται προς τούτο σχετικό πρωτόκολλο παράδοσης και παραλαβής. Στην ίδια ως άνω αρμόδια Υπηρεσία παραδίδονται και οι καταστάσεις των ενδοομιλικών συναλλαγών που είχαν υποβληθεί στη Διεύθυνση Κοστολόγησης και Έρευνας Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή για όλες τις διαχειριστικές περιόδους. Οι αρμόδιες ελεγκτικές υπηρεσίες της Φορολογικής Διοίκησης έχουν το δικαίωμα να ζητούν τους φακέλους τεκμηρίωσης από όλες τις επιχειρήσεις που είχαν υποχρέωση να συντάξουν φάκελο τεκμηρίωσης για τις ως άνω διαχειριστικές περιόδους σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 του Ν. 3627/2008 και να αξιοποιούν αυτούς και τα ως άνω παραδοθέντα στοιχεία στο πλαίσιο των διενεργούμενων από αυτές φορολογικών ελέγχων, σύμφωνα με τις ισχύουσες σε κάθε διαχειριστική περίοδο διατάξεις. Σε περίπτωση μη διάθεσης στην αρμόδια ελεγκτική υπηρεσία του φακέλου τεκμηρίωσης εντός τριάντα (30) ημερών από την επίδοση της σχετικής πρόσκλησης ή μη υποβολής της κατάστασης ενδοομιλικών συναλλαγών, επιβάλλεται με απόφαση του Προϊσταμένου της, σε βάρος της επιχείρησης πρόστιμο ίσο με το δέκα τοις εκατό (10%) επί της αξίας των συναλλαγών για τις οποίες υπήρχε υποχρέωση τεκμηρίωσης. Η Διεύθυνση Κοστολόγησης και Έρευνας Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή διατηρεί το δικαίωμα πρόσβασης στους ως άνω φακέλους τεκμηρίωσης για λόγους διεξαγωγής ερευνών αγοράς. Ως εκκρεμείς φάκελοι νοούνται οι φάκελοι των υποθέσεων για τις οποίες είτε δεν έχει γίνει έναρξη του ελέγχου είτε έχει γίνει έναρξη του ελέγχου και δεν έχει επιδοθεί στις ελεγχόμενες επιχειρήσεις απόφαση

επιβολής χρηματικού προστίμου από το αρμόδιο προς τούτο όργανο. Ως έναρξη του ελέγχου νοείται η πρώτη πράξη της Διοίκησης προς περαιτέρω διερεύνηση του φακέλου τεκμηρίωσης ή/και προσκόμισης συμπληρωματικών εγγράφων, πέραν της έγγραφης πρόσκλησης για την προσκόμιση του φακέλου τεκμηρίωσης. Ειδικά για υποθέσεις εκπρόθεσμης υποβολής της κατάστασης που προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 26 του Ν. 3728/2008, για τις οποίες μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος δεν έχει βεβαιωθεί το οριζόμενο στην παράγραφο 6 του ίδιου ως άνω άρθρου, επιβάλλεται το αυτοτελές πρόστιμο που ορίζεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 11 του παρόντος. Αρμόδια για την περαίωση των υποθέσεων αυτών είναι η Διεύθυνση Κοστολόγησης και Έρευνας Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή, η οποία οφείλει εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος να εισηγηθεί σχετικά στον αρμόδιο, για την επιβολή του προστίμου Γενικό Γραμματέα Καταναλωτή κατά τις διατάξεις των παραγράφων 3 ως 6 του άρθρου 11 της υπ' αριθμ. Α2-8092/31.12.2008 υπουργικής απόφασης (Β' 2709). Μετά τη δημοσίευση του παρόντος, εκπρόθεσμες καταστάσεις ενδοομιλικών συναλλαγών υποβάλλονται αποκλειστικά στην αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης, η οποία και επιβάλλει το πρόστιμο της παραγράφου 5 του άρθρου 11 του παρόντος.»

β. (...) ⁷²

4. Η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 12 του Ν. 3525/2007 (Α' 16) ισχύει και για τις χορηγίες που γίνονται στο πλαίσιο της διοργάνωσης της Ελληνικής Προεδρίας μέχρι τις 30.6.2014.

5. Οι δαπάνες που αφορούν απόκτηση άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων μπορούν νομίμως να υπόκεινται σε τμηματική απόσβεση στα έτη της συμβατικής περιόδου, εφόσον δεν έχει ή δεν μπορεί να εκπεστεί ολόκληρη η αξία των αποκτηθέντων παγίων περιουσιακών στοιχείων εντός της χρήσεως, στην οποία αυτά αποκτήθηκαν ή εντός πενταετίας. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου αφορά τις χρήσεις των ετών 2012 και 2013. Καμία επιστροφή φόρου δεν γίνεται συνεπεία της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσης. ⁷³

---

⁷²[Αφαίρεση 4254/2014, Άρθρο 3](#)

⁷³[Τροποποίηση 4254/2014, Άρθρο 3](#)

Άρθρο 19.

Οργανωτικά θέματα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων

1. Τα εδάφια δεύτερο και τρίτο της περίπτωσης ΣΤ΄ της παρ. 2 του άρθρου 55 του Ν. 4002/2011 (Α΄ 180) αντικαθίστανται ως εξής:

«Ο Προϊστάμενος της Επιχειρησιακής Μονάδας έχει το σύνολο των αρμοδιοτήτων του Προϊσταμένου Δ.Ο.Υ. για τη λήψη των αναγκαστικών ή διοικητικών ή διασφαλιστικών μέτρων, ανεξαρτήτως της Δ.Ο.Υ. ή του Τελωνείου που έχουν βεβαιωθεί οι οφειλές, καθώς και τα δικαιώματα του Προϊσταμένου Δ.Ο.Υ. που ορίζονται από τις παραγράφους 10, 11, 12 και 13 του άρθρου 66 του Κ.Φ.Ε. όπως προστέθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 8 του Ν. 4110/2013 (Α΄ 17).

Η Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης διαρθρώνεται σε τέσσερα Τμήματα:

α) Τμήμα Α΄ - Διοικητικής μέριμνας, νομικής υποστήριξης και στατιστικής παρακολούθησης.

β) Τμήμα Β΄ - Επιχειρησιακού σχεδιασμού είσπραξης μεγάλων οφειλών και στοχευμένων δράσεων είσπραξης ανά οφειλέτη.

γ) Τμήμα Γ΄ - Επιχειρησιακού σχεδιασμού είσπραξης οφειλών ειδικών κατηγοριών οφειλετών και διαχείριση χαρτοφυλακίου ανεπίδεκτων είσπραξης.

δ) Τμήμα Δ΄ - Επιχειρησιακού σχεδιασμού είσπραξης μεγάλων οφειλών και στοχευμένων ενεργειών είσπραξης σε ομάδες οφειλετών.»

2. Το δέκατο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 13 του Ν. 2523/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

« Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται από τα ελεγκτικά όργανα των υπηρεσιών που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων και από τα όργανα του Σ. Δ.Ο.Ε. υπό την προϋπόθεση ότι έχει εκδοθεί ειδική εντολή ελέγχου κατά περίπτωση από τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων ή από τον Ειδικό Γραμματέα του Σ.Δ.Ο.Ε. για την εφαρμογή του ως άνω μέτρου κατά την ημερομηνία έκδοσης της ειδικής εντολής.»

3. Στο τέλος της υποπερίπτωσης γ΄ της περίπτωσης 3 της υποπαραγράφου Ε2 της παρ. Ε΄ του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 (Α΄ 222), προστίθεται εδάφιο ως εξής:

« Οι διατάξεις των εδαφίων β΄ και γ΄ της παρ. 8 του άρθρου 30 του Ν. 3296/2004 εφαρμόζονται και για τις υπηρεσίες της Γ.Γ.Δ.Ε. κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.»

4. α. Στο τέλος του στοιχείου δ΄ της περίπτωσης 5 της υποπαραγράφου Ε.2 του Ν. 4093/2012 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

« η) καθορίζονται κατ΄ αποκοπή και κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων τα ποσά που καταβάλλονται για τα έξοδα μετακίνησης, διανυκτέρευσης και ημερήσιας αποζημίωσης των μελών του Συμβουλίου που καλούνται από το εξωτερικό για την άσκηση των καθηκόντων τους, εφόσον δεν έχει καθοριστεί άλλου είδους αποζημίωση.»

β. Η διάταξη της παρούσας ισχύει από 1.9.2013.

γ. Η κατ΄ εξουσιοδότηση του στοιχείου δ΄ της περίπτωσης 5 της υποπαραγράφου Ε.2 του Ν. 4093/2012 υπουργική απόφαση για την εφαρμογή της περίπτωσης Α΄ του παρόντος μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας διάταξης, ειδικά για εντολές που εκδόθηκαν με το ανωτέρω περιεχόμενο μετά την ημερομηνία αυτή και μέχρι τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 20.

Οργανωτικά θέματα

1. α. Η παρ. 1 του άρθρου 3 του Π.Δ. 167/1996 (Α΄ 128) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Των Γενικών Διευθύνσεων Φορολογίας και Φορολογικών Ελέγχων προϊστάνται υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ του κλάδου Εφοριακών. Της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης προϊστάνται υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ όλων των κλάδων του Υπουργείου Οικονομικών.»

β. Η παρ. 2 του άρθρου 3 του Π.Δ. 167/1996 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων προΐσταται υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ όλων των κλάδων του Υπουργείου Οικονομικών.»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 66 του Π.Δ. 178/2000 (Α΄ 165) αντικαθίσταται ως εξής:

«Ι. Στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής προΐστανται υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ όλων των κλάδων του Υπουργείου Οικονομικών, κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών τουλάχιστον MASTER και πολύ καλή γνώση αγγλικών ή γαλλικών.

Α. Στις Διευθύνσεις Τομέων Παραγωγής, Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών και Κοινωνικής Πολιτικής της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής προΐστανται υπάλληλοι όλων των Κλάδων της κατηγορίας ΠΕ, με καλή γνώση αγγλικών ή γαλλικών. Στη Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Ένωσης της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής προΐστανται υπάλληλοι όλων των Κλάδων της Κατηγορίας ΠΕ, με άριστη γνώση αγγλικών ή γαλλικών.

Στις Διευθύνσεις Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Προβλέψεων και Πιστωτικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής προΐστανται υπάλληλοι ΠΕ όλων των κλάδων του Υπουργείου Οικονομικών με πτυχίο οικονομικής κατεύθυνσης και καλή γνώση αγγλικών ή γαλλικών.

Β. Στα Τμήματα των Διευθύνσεων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής προΐστανται υπάλληλοι όλων των Κλάδων της κατηγορίας ΠΕ. Ειδικότερα οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων της Διεύθυνσης Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να έχουν άριστη γνώση της αγγλικής ή γαλλικής γλώσσας.

Γ. Στο Αυτοτελές Γραφείο Νομικής Υποστήριξης προΐστανται υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ όλων των κλάδων του Υπουργείου Οικονομικών με πτυχίο Νομικής Σχολής και άριστη γνώση αγγλικών ή γαλλικών.»

3. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 5Α του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) τροποποιείται ως εξής:

« Η Επιτροπή συγκροτείται από εκπροσώπους του Υπουργείου που εποπτεύει την εκάστοτε αποκρατικοποιούμενη εταιρεία ή περιουσιακό στοιχείο, του Υπουργείου Οικονομικών ή δημοσίου υπαλλήλους ή ιδιώτες, οι οποίοι έχουν εξειδικευμένες γνώσεις στο αντικείμενο της σύμβασης που πρόκειται να ανατεθεί.»

4. Η εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 2343/1995 (Α΄ 211), παρατείνεται ως προς την προθεσμία, μέχρι 31.12.2014.

5. Στο έκτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 83 του Ν. 2362/1995 (Α΄ 247) η ημερομηνία «31.12.2013» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31.12.2014».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Άρθρο 21.

Συμπλήρωση διατάξεων πρώτου μέρους Κ.Φ.Ε.

Το πρώτο μέρος των γενικών διατάξεων του Ν. 4172/2013 (Α΄ 167) τροποποιείται ως εξής:

1. Στην περίπτωση δ΄ του άρθρου 2 του Ν. 4172/2013 οι λέξεις «ανεξαρτήτως νομικής προσωπικότητας» διαγράφονται.

2. Η παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ένα φυσικό πρόσωπο που βρίσκεται στην Ελλάδα συνεχώς για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τις εκατόν ογδόντα τρεις (183) ημέρες, συμπεριλαμβανομένων και σύντομων διαστημάτων παραμονής στο εξωτερικό, είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος από την πρώτη ημέρα παρουσίας του στην Ελλάδα. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση φυσικών προσώπων που βρίσκονται στην Ελλάδα αποκλειστικά για τουριστικούς, ιατρικούς, θεραπευτικούς ή παρόμοιους ιδιωτικούς σκοπούς και η παραμονή τους δεν υπερβαίνει τις τριακόσιες εξήντα πέντε (365) ημέρες, συμπεριλαμβανομένων και σύντομων διαστημάτων παραμονής στο εξωτερικό. Η παρούσα παράγραφος δεν αποκλείει την εφαρμογή της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.»

3. Στο τέλος της περίπτωσης ε΄ της παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 4172/2013 προστίθενται οι λέξεις «μέσω μόνιμης εγκατάστασης», στην περίπτωση θ΄ οι λέξεις «η συναλλαγή πραγματοποιείται στην ημεδαπή ή» διαγράφονται και στις περιπτώσεις ιβ΄ και ιγ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 5 μετά τη λέξη «από» προστίθεται η λέξη «φορολογικό».

Άρθρο 22.

Συμπλήρωση διατάξεων δεύτερου μέρους Κ.Φ.Ε. σχετικά με τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων

Το δεύτερο μέρος των γενικών διατάξεων του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 11 του Ν. 4172/2013 μετά τη λέξη «ετήσιο» προστίθεται η λέξη «φορολογητέο».

2. Στο πρώτο εδάφιο της περίπτωσης στ' της παρ. 2 του άρθρου 12 του Ν. 4172/2013 οι λέξεις «και εφόσον δεν έχει την εμπορική ιδιότητα και δεν διατηρεί επαγγελματική εγκατάσταση που διαφέρει από την κατοικία του» διαγράφονται. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα μπορούν να προβλέπονται περαιτέρω προϋποθέσεις και να καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή αυτής της περίπτωσης.

3. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 13 του Ν. 4172/2013 ή λέξη «όπως» διαγράφεται και αντικαθίσταται από τις λέξεις «του οποίου η μέθοδος υπολογισμού».

4. Στο άρθρο 15 του Ν. 4172/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 5 που έχει ως εξής:

«5. Για τους φορολογούμενους που κατοικούν μόνιμα σε νησιά με πληθυσμό, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, το φορολογητέο εισόδημα του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας της παραγράφου 1 αυξάνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%), προκειμένου να υπολογιστεί το ποσό του φόρου που αναλογεί στο εισόδημά τους.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου ισχύει μέχρι την 31 η Δεκεμβρίου 2015.»

5. Στον τίτλο του άρθρου 17 του Ν. 4172/2013 οι λέξεις «για εξαρτώμενα μέλη» διαγράφονται και στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 17 οι λέξεις «τα ακόλουθα εξαρτώμενα μέλη του φορολογούμενου» αντικαθίστανται από τις λέξεις «το φορολογούμενο και τα εξαρτώμενα μέλη του».

6. α. Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 21 του Ν. 4172/2013 μετά τη λέξη «γεωργικών» προστίθεται η λέξη «πτηνοτροφικών».

β. Στην παρ. 3 του άρθρου 21 του Ν. 4172/2013 πριν το τελευταίο εδάφιο προστίθενται τρία εδάφια ως εξής:

« Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται για τους τίτλους του άρθρου 42 που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά, συμπεριλαμβανομένης και της Εναλλακτικής Αγοράς του Χρηματιστηρίου Αθηνών, ή για τα ομόλογα που εκδίδονται από εισηγμένες εταιρείες, καθώς και για τα κρατικά ομόλογα, εκτός από τις περιπτώσεις όπου ο φορολογούμενος ασχολείται κατ' επάγγελμα με τις ανωτέρω συναλλαγές. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να προβλέπεται η εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου και σε κάθε άλλη ρυθμιζόμενη αγορά ή άλλους τίτλους. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι φορολογούμενοι που ασχολούνται κατ' επάγγελμα με τις ανωτέρω συναλλαγές.»

γ. Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 21 του Ν. 4172/2013 ή λέξη «προηγούμενου» αντικαθίσταται με τη λέξη «δεύτερου».

7. Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 22 του Ν. 4172/2013 , η φράση «του επόμενου άρθρου του Κ.Φ. Ε.» αντικαθίσταται με τη φράση «του άρθρου 23 του Κ.Φ.Ε. » και στην περίπτωση β' του άρθρου 22 η λέξη «πραγματικής» αντικαθίσταται από τη λέξη «αγοραίας» και οι λέξεις «έμμεσων μεθόδων ελέγχου» από τις λέξεις «των στοιχείων που διαθέτει η Φορολογική Διοίκηση».

8. Μετά το άρθρο 22 του Ν. 4172/2013 προστίθεται νέο άρθρο 22Α που έχει ως εξής:

«Άρθρο 22Α Δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας

1. Οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά το χρόνο της πραγματοποίησής τους προσαυξημένες κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%). Ειδικά οι δαπάνες που αφορούν πάγιο εξοπλισμό, προκειμένου να προσαυξηθούν σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, κατανέμονται ισόποσα στα επόμενα τρία (3) έτη. Τα κριτήρια χαρακτηρισμού των πιο πάνω δαπανών καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Πολιτισμού και Αθλητισμού. Αν προκύψουν ζημίες μετά την αφαίρεση του ως άνω ποσοστού μεταφέρονται με βάση το άρθρο 27 του παρόντος.

2. Συγχρόνως με την υποβολή της φορολογικής της δήλωσης, η επιχείρηση υποβάλλει στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τις δαπάνες έρευνας και τεχνολογίας που πραγματοποίησε. Ο έλεγχος και η πιστοποίηση των δαπανών αυτών διενεργούνται εντός χρονικού διαστήματος έξι (6)

μηνών. Μετά την άπρακτη παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας θεωρείται ότι οι σχετικές δαπάνες έχουν εγκριθεί. Σε κάθε περίπτωση, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ενημερώνει σχετικά το Υπουργείο Οικονομικών σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στο προεδρικό διάταγμα.»

9. Στην περίπτωση Α΄ του άρθρου 23 μετά τις λέξεις «τραπεζικά δάνεια» προστίθενται οι λέξεις «διατραπεζικά δάνεια, καθώς και τα ομολογιακά δάνεια που εκδίδουν ανώνυμες εταιρείες» και στην περίπτωση δ΄ του άρθρου 23 οι λέξεις «για διαγραφή επισφαλών απαιτήσεων» διαγράφονται.

10. α. Το άρθρο 24 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

- αα) Στον τίτλο του άρθρου 24 πριν τη λέξη «αποσβέσεις» προστίθεται η λέξη «φορολογικές»,
- ββ) στην παράγραφο 1 του άρθρου 24 πριν τη λέξη «αποσβέσεις» προστίθεται η λέξη «φορολογικές»,
- γγ) στην παράγραφο 3 του άρθρου 24 πριν τη λέξη «απόσβεση» προστίθεται η λέξη «φορολογική»,
- δδ) στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 24 μετά τη λέξη «ανακατασκευής» προστίθενται οι λέξεις «αποκατάστασης του περιβάλλοντος»,
- εε) στον πίνακα της παραγράφου 4 του άρθρου 24 πριν τη λέξη «απόσβεσης» προστίθεται η λέξη «φορολογικής»,
- στστ) στην παράγραφο 4 του άρθρου 24 πριν τη λέξη «απόσβεσης» προστίθεται η λέξη «φορολογικής»,
- ζζ) στην παράγραφο 5 του άρθρου 24 πριν τη λέξη «αποσβέσεων» προστίθεται η λέξη «φορολογικών»,
- ηη) στην παράγραφο 6 του άρθρου 24 πριν τη λέξη «απόσβεση» προστίθεται η λέξη «φορολογική»,
- θθ) στην παράγραφο 7 του άρθρου 24 πριν τη λέξη «απόσβεσης» προστίθεται η λέξη «φορολογικής» και
- ιι) στην παράγραφο 8 του άρθρου 24 πριν τη λέξη «απόσβεση» προστίθεται η λέξη «φορολογική».

β. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 24 του Ν. 4172/2013 μετά την περίπτωση ε΄ προστίθεται νέο εδάφιο που έχει ως εξής:

«Στην περίπτωση της μίσθωσης οχημάτων στην έννοια του μισθώματος σύμφωνα με την περίπτωση δ΄ δεν συμπεριλαμβάνονται τα κόστη λειτουργίας και κυκλοφορίας του οχήματος.»

γ. Προστίθεται νέα παράγραφος 9 στο άρθρο 24 του Ν. 4172/2013 που έχει ως εξής:

«9. Ο υπολογισμός της τιμής κτήσης σύμφωνα με τα άρθρα 41 και 42 γίνεται με βάση τις φορολογικές αποσβέσεις.»

11. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 26 του Ν. 4172/2013 μετά τις λέξεις «επισφαλών απαιτήσεων» και πριν τις λέξεις «των μετόχων» προστίθεται η λέξη «κατά».

12. Στην παρ. 1 του άρθρου 27 του Ν. 4172/2013, οι λέξεις «επιχειρηματικών κερδών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα» και στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 27 μετά τις λέξεις «νομικών προσώπων» προστίθενται οι λέξεις «των περιπτώσεων α΄, γ΄ και δ΄ του άρθρου 45».

13. Το άρθρο 28 του Ν.4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στον τίτλο του άρθρου 28 η λέξη «έμμεση» διαγράφεται και η λέξη «κερδών» αντικαθίσταται από τη λέξη «εσόδων», στην παράγραφο 1 του άρθρου 28 μετά τις λέξεις «επιχειρηματική δραστηριότητα» προστίθενται οι λέξεις «μπορεί να» και μετά τη λέξη «προσδιορίζεται» προστίθενται οι λέξεις «με βάση κάθε διαθέσιμο στοιχείο ή».

β. Οι περιπτώσεις α΄ και β΄ του άρθρου 28 αντικαθίστανται και προστίθεται περίπτωση γ΄ ως εξής:

« α) όταν τα λογιστικά αρχεία δεν τηρούνται ή οι οικονομικές καταστάσεις δεν συντάσσονται σύμφωνα με τον νόμο για τα λογιστικά πρότυπα, ή

β) όταν τα φορολογικά στοιχεία ή τα λοιπά προβλεπόμενα σχετικά δικαιολογητικά δεν συντάσσονται σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, ή

γ) όταν τα λογιστικά αρχεία ή φορολογικά στοιχεία δεν προσκομίζονται στη Φορολογική Διοίκηση μετά από σχετική πρόσκληση.»

γ. Στο άρθρο 28 προστίθεται παράγραφος 2 που έχει ως εξής:

«2. Το εισόδημα φυσικών προσώπων, ανεξαρτήτως αν προέρχεται από άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, μπορεί επίσης να προσδιορίζεται με βάση κάθε διαθέσιμο στοιχείο ή έμμεσες μεθόδους ελέγχου σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, όταν το ποσό του δηλούμενου εισοδήματος δεν επαρκεί για την κάλυψη των προσωπικών δαπανών διαβίωσης ή σε περίπτωση που υπάρχει προσαύξηση περιουσίας η οποία δεν καλύπτεται από το δηλούμενο εισόδημα.»

14. Το άρθρο 29 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στο δεύτερο κλιμάκιο της κλίμακας της παραγράφου 1 του άρθρου 29 το μαθηματικό σύμβολο «ίσο» διαγράφεται.

β. Στο άρθρο 29 προστίθενται νέες παράγραφοι 5 και 6 που έχουν ως εξής:

«5. Για τους φορολογούμενους που κατοικούν μόνιμα σε νησιά με πληθυσμό σύμφωνα με την τελευταία απογραφή κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, το φορολογητέο εισόδημα του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας της παραγράφου 1 αυξάνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%), προκειμένου να υπολογιστεί το ποσό του φόρου που αναλογεί στο εισόδημά τους.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου ισχύει μέχρι την 31 η Δεκεμβρίου 2015.

6. Τα κέρδη των φυσικών προσώπων και των ατομικών επιχειρήσεων που εμπίπτουν στην έννοια των πολύ μικρών επιχειρήσεων, όπως ορίζονται στη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, από τη διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας προς την εταιρεία «Δ.Ε.Η. Α.Ε». ή άλλο προμηθευτή, μετά από την ένταξή τους στο «Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων μέχρι δέκα (10) Kw», κατόπιν απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του Ν. 3468/2006 (Α΄ 8), απαλλάσσονται του φόρου.»

15. Το άρθρο 34 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 34 προστίθεται νέα περίπτωση γ΄ ως εξής:

« γ) σύμφωνα με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15, εφόσον ο φορολογούμενος είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ).»

β. Στην υποπερίπτωση γγ΄ της περίπτωσης δ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 34 ο αριθμός «31» αντικαθίσταται με τον αριθμό «32» και στην περίπτωση ε΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 34 οι λέξεις «ή του άρθρου 34» διαγράφονται.

16. Στο άρθρο 35 του Ν. 4172/2013 το κόμμα μετά τη λέξη «είδος» διαγράφεται.

17. Το άρθρο 41 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 41 προστίθεται τελευταίο εδάφιο που έχει ως εξής:

« Ως μεταβίβαση σύμφωνα με την παράγραφο αυτή νοείται και η εισφορά ακίνητης περιουσίας για την κάλυψη ή την αύξηση κεφαλαίου εταιρείας.»

β. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 41 μετά τη λέξη «αποπληθωρισμένη» προστίθενται οι λέξεις «σύμφωνα με την παράγραφο 5» και στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 41 μετά τη λέξη «τίμημα» προστίθενται οι λέξεις «ή αγοραία αξία».

18. Το άρθρο 42 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 42 προστίθεται τελευταίο εδάφιο που έχει ως εξής:

« Ως μεταβίβαση σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο νοείται και η εισφορά των ανωτέρω τίτλων για την κάλυψη ή αύξηση κεφαλαίου εταιρείας».

β. Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 42 μετά τις λέξεις «το τίμημα» προστίθενται οι λέξεις «ή αγοραία αξία».

γ. Το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 42 αντικαθίσταται ως εξής:

« Η τιμή κτήσης προσδιορίζεται με βάση την αξία των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας που εκδίδει τους μεταβιβαζόμενους τίτλους κατά το χρόνο απόκτησης ή το τίμημα που αναγράφεται στη σύμβαση μεταβίβασης κατά το χρόνο της απόκτησης των τίτλων, εφόσον οποιοδήποτε από τα ανωτέρω είναι χαμηλότερο.»

δ. Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 42 μετά τη λέξη «μηδενική» προστίθενται οι λέξεις «,εφόσον η αγορά των τίτλων

πραγματοποιείται μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης της διαδικασίας αποϋλοποίησης των τίτλων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, ήτοι την 29η Σεπτεμβρίου του έτους 1999. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της τιμής κτήσης, με αναγωγή στην ημερομηνία της 29.9.1999, στις περιπτώσεις που οι μεταβιβαζόμενοι τίτλοι έχουν αποκτηθεί πριν την ημερομηνία αυτή.»

ε1. Στην παράγραφο 5 του άρθρου 42 ο αριθμός «2» αντικαθίσταται από τον αριθμό «3».

ε2. Στο τέλος της παραγράφου 5 του άρθρου 42 προστίθενται οι λέξεις «και τα οποία προκύπτουν από συναλλαγές και τίτλους των περιπτώσεων α', β', και γ' της παραγράφου 1. Ζημιές από συναλλαγές σε τίτλους της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 συμψηφίζονται μόνον με μελλοντικά κέρδη υπεραξίας από την ίδια αιτία.

στ. Στο άρθρο 42 προστίθεται νέα παράγραφος 8 που έχει ως εξής:

«8. Απαλλάσσεται από το φόρο το εισόδημα που αποκτούν φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι σε κράτη με τα οποία η Ελλάδα έχει συνάψει σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας (ΣΑΔΦ) και το οποίο προκύπτει από υπεραξία μεταβίβασης των τίτλων σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους υπό την προϋπόθεση ότι υποβάλλουν στη Φορολογική Διοίκηση δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τη φορολογική τους κατοικία.»

Άρθρο 23.

Συμπλήρωση διατάξεων τρίτου μέρους ΚΦΕ σχετικά με τη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων

1. Στο τέλος του άρθρου 45 του Ν. 4172/2013 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Στην περίπτωση των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που τηρούν απλογραφικά βιβλία εφαρμόζονται αποκλειστικά οι διατάξεις του άρθρου 47 του παρόντος Κώδικα».

2. Το άρθρο 47 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 47 προστίθεται νέο εδάφιο που έχει ως εξής:

«Στην έννοια του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο εμπίπτει και η κεφαλαιοποίηση ή διανομή κερδών για τα οποία δεν έχει καταβληθεί φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.»

β. Στο άρθρο 47 προστίθεται νέα παράγραφος 3, που έχει ως εξής:

«3. Τα έσοδα και τα έξοδα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, που προκύπτουν κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων, κατανέμονται ανάλογα με τη χρονική διάρκεια των αντίστοιχων μέσων, σύμφωνα και με τα οριζόμενα από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Ως χρηματοοικονομικά μέσα νοούνται τα οριζόμενα από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, όπως αυτά υιοθετούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση κατ' εφαρμογή του Κανονισμού 1606/2002, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.»

γ. Στο άρθρο 47 προστίθεται νέα παράγραφος 4, που έχει ως εξής:

«4. Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 21 έως και 28 του Κεφαλαίου Γ' του Μέρους Δεύτερου.»

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 48 το διαζευκτικό «ή» μετά τη λέξη « πρόσωπο» διαγράφεται και στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 48 οι λέξεις «καθώς και» αντικαθίστανται από τη λέξη «ή».

4. Το άρθρο 49 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 49 αντικαθίσταται ως εξής:

« Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, οι δαπάνες τόκων δεν αναγνωρίζονται ως εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες, στο βαθμό που οι πλεονάζουσες δαπάνες τόκων υπερβαίνουν το τριάντα τοις εκατό (30%) των φορολογητέων κερδών προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA).»

β. Η παράγραφος 3 του άρθρου 49 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι δαπάνες τόκων της παραγράφου 1 αναγνωρίζονται πλήρως ως εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες εφόσον το ποσό των εγγεγραμμένων στα βιβλία καθαρών δαπανών τόκων δεν υπερβαίνει το ποσό των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ το χρόνο.»

γ. Η παράγραφος 4 του άρθρου 49 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Κάθε δαπάνη τόκων που δεν εκπίπτει σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου μεταφέρεται χωρίς χρονικό περιορισμό.»

5. Η παρ. 1 του άρθρου 50 του Ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες όταν πραγματοποιούν συναλλαγές, μία ή περισσότερες, διεθνείς ή και εγχώριες, με συνδεδεμένα πρόσωπα κατά την έννοια του άρθρου 2 του Κ.Φ.Ε. με οικονομικούς ή εμπορικούς όρους διαφορετικούς από εκείνους που θα ίσχυαν μεταξύ μη συνδεδεμένων προσώπων (ανεξάρτητων επιχειρήσεων) ή μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων και τρίτων, οποιαδήποτε κέρδη τα οποία χωρίς τους όρους αυτούς θα είχαν πραγματοποιηθεί από το νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, αλλά τελικά δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω των διαφορετικών όρων (αρχή των ίσων αποστάσεων) περιλαμβάνονται στα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας μόνον στο βαθμό που δεν μειώνουν το ποσό του καταβλητέου φόρου.»

6. Το άρθρο 52 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Ο τίτλος του άρθρου 52 αντικαθίσταται ως εξής: «Εισφορές ενεργητικού έναντι τίτλων».

β. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 52 οι λέξεις «από εισφέρουσες ή λήπτριες εταιρίες» αντικαθίστανται με τις λέξεις «από την εισφέρουσα και τη λήπτρια εταιρεία» και προστίθεται δεύτερο εδάφιο που έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «τίτλοι» νοούνται οι μετοχές ή τα εταιρικά μερίδια.»

γ. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 52 οι λέξεις «εταιρικού κεφαλαίου» αντικαθίστανται με τη λέξη «κεφαλαίου» και το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 αντικαθίσταται ως εξής: «Ως εισφορά ενεργητικού νοείται και η μετατροπή υποκαταστήματος σε νεοσυσταθείσα εταιρία που αποτελεί θυγατρική της εισφέρουσας εταιρείας.»

δ. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 52 η λέξη «πραγματικής» αντικαθίσταται με τη λέξη «αγοραίας».

ε. Στην περίπτωση γ' της παραγράφου 9 του άρθρου 52 η λέξη «κάτοικος» αντικαθίσταται με τις λέξεις «φορολογικός κάτοικος».

στ. Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 12 του άρθρου 52 η λέξη «λήπτρια» αντικαθίσταται με τη λέξη «εισφέρουσα».

7. Το άρθρο 53 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Ο τίτλος του άρθρου 53 αντικαθίσταται ως εξής: «Ανταλλαγή τίτλων».

β. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 53 προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «τίτλοι» νοούνται οι μετοχές ή τα εταιρικά μερίδια».

γ. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 53 οι λέξεις «ανταλλαγή μετοχών» αντικαθίστανται με τις λέξεις «ανταλλαγή τίτλων», οι λέξεις «και μία μετοχή» αντικαθίστανται με τις λέξεις «και έναν τίτλο» και οι λέξεις «μετοχικού κεφαλαίου» αντικαθίστανται με τις λέξεις «κεφαλαίου».

δ. Στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 53 οι λέξεις « ανταλλαγής μετοχών» αντικαθίστανται με τις λέξεις «ανταλλαγής τίτλων».

ε. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 53 η λέξη «μετοχών» διαγράφεται και στο δεύτερο εδάφιο της ίδιας παραγράφου οι λέξεις «από τον μέτοχο στην αγοραία τους τιμή» αντικαθίστανται με τις λέξεις «από τον μέτοχο ή εταίρο στην αγοραία τους αξία».

στ. Στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 6 η λέξη «μέτοχος» αντικαθίσταται με τις λέξεις «μέτοχος ή εταίρος».

ζ. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 53 οι λέξεις «της λογιστικής αξίας τους» διαγράφονται και αντικαθίστανται με τις λέξεις «της φορολογητέας αξίας τους».

η. Στην παράγραφο 5 του άρθρου 53 οι λέξεις «αξία από τη λογιστική αξία που είχαν οι ανταλλασσόμενοι τίτλοι αμέσως πριν την ανταλλαγή μετοχών» διαγράφονται και αντικαθίστανται με τις λέξεις «φορολογητέα αξία από την αξία που είχαν οι ανταλλασσόμενοι τίτλοι αμέσως πριν την ανταλλαγή των τίτλων».

8. Το άρθρο 54 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 54 η λέξη «ζητηθεί» αντικαθίσταται με τη λέξη «επιλεγεί» και οι λέξεις «, ή εφόσον επιλεγεί η υπαγωγή σε αυτό από

μέτοχο ή εταίρο της εισφέρουσας εταιρείας,» διαγράφονται και προστίθεται δεύτερο εδάφιο που έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «τίτλοι» νοούνται οι μετοχές ή τα εταιρικά μερίδια.»

β. Στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 2 του άρθρου 54 οι λέξεις «εταιρικού κεφαλαίου» αντικαθίστανται με τη λέξη «κεφαλαίου».

γ. Στην περίπτωση α' της παραγράφου 3 του άρθρου 54 οι λέξεις «εταιρικού κεφαλαίου» αντικαθίστανται με τη λέξη «κεφαλαίου» και στην περίπτωση β' της παραγράφου 3 οι λέξεις «ή τίτλων του εταιρικού κεφαλαίου» αντικαθίστανται με τις λέξεις «τίτλων του κεφαλαίου».

δ. Στην παράγραφο 8 του άρθρου 54 η λέξη «πραγματικής» αντικαθίσταται με τη λέξη «αγοραίας».

ε. Στην παράγραφο 12 του άρθρου 54 οι λέξεις «εταιρικό κεφάλαιο» αντικαθίστανται με τη λέξη «κεφάλαιο».

στ. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 13 του άρθρου 54 οι λέξεις «μπορεί να εφαρμοστούν» αντικαθίσταται με τη λέξη «εφαρμόζονται».

ζ. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 14 του άρθρου 54 οι λέξεις «μπορεί να εφαρμοστούν» αντικαθίσταται με τη λέξη «εφαρμόζονται».

η. Στην παράγραφο 16 οι λέξεις «οι ανταλλασσόμενοι τίτλοι αμέσως πριν την ανταλλαγή μετοχών» αντικαθίστανται με τις λέξεις «οι τίτλοι αμέσως πριν τη συγχώνευση ή διάσπαση».

θ. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 17 οι λέξεις «μπορεί να εφαρμοστούν σε μέτοχο ο οποίος» αντικαθίστανται με τις λέξεις «εφαρμόζονται σε μέτοχο ή εταίρο ο οποίος», στην περίπτωση α' της παραγράφου 17 η λέξη «μέτοχος» αντικαθίσταται με τις λέξεις «μέτοχος ή εταίρος» και η περίπτωση β' της παραγράφου 17 αντικαθίσταται ως εξής:

«β) ο μέτοχος ή εταίρος, ο οποίος δεν είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος, κατείχε τους τίτλους της εισφέρουσας και κατέχει τους τίτλους της λήπτριας εταιρείας μέσω μόνιμης εγκατάστασης που διατηρεί στην Ελλάδα».

ι. Στην παράγραφο 8 του άρθρου 54, οι λέξεις «της λογιστικής αξίας τους» διαγράφονται και αντικαθίστανται με τις λέξεις «της φορολογητέας αξίας τους».

ια. Στην παράγραφο 16 του άρθρου 54, οι λέξεις «αξία από τη λογιστική αξία που είχαν οι ανταλλασσόμενοι τίτλοι αμέσως πριν την ανταλλαγή μετοχών» διαγράφονται και αντικαθίσταται με τις λέξεις «φορολογητέα αξία από την αξία που είχαν οι ανταλλασσόμενοι τίτλοι αμέσως πριν την συγχώνευση ή διάσπαση».

9. Το άρθρο 58 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 58 μετά τις λέξεις «διπλογραφικά βιβλία» προστίθενται οι λέξεις «, καθώς και τα νομικά πρόσωπα της περίπτωσης γ΄ του άρθρου 45 που τηρούν απλογραφικά».

β. Στο άρθρο 58 προστίθεται νέα παράγραφος 4 που έχει ως εξής:

«4. Για τους φορολογούμενους των περιπτώσεων α΄, β΄, δ΄, ε΄ και στ΄ του άρθρου 45 οι συντελεστές της παραγράφου 1 μειώνονται κατά ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) για τα κέρδη που προκύπτουν από επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκείται σε νησιά με πληθυσμό, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου ισχύει μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2015.»

γ. Στο άρθρο 58 προστίθεται νέα παράγραφος 5 που έχει ως εξής:

«5. Τα κέρδη των επιχειρήσεων των περιπτώσεων α΄, β΄, δ΄, ε΄ και στ΄ του άρθρου 45, εφόσον αυτές εμπίπτουν στην έννοια των πολύ μικρών επιχειρήσεων, όπως ορίζονται στη Σύσταση 2003/361/EK της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, από τη διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας προς την εταιρεία «Δ.Ε.Η. Α.Ε.» ή άλλο προμηθευτή, μετά από την ένταξή τους στο «Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων μέχρι δέκα (10) Kw», κατόπιν απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του Ν. 3468/2006 (Α΄ 8), απαλλάσσονται του φόρου. Η εν λόγω απαλλαγή χορηγείται με την προϋπόθεση ότι τα κέρδη εμφανίζονται σε ειδικό λογαριασμό με την ονομασία «Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων μέχρι δέκα (10) Kw». Σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησής τους, φορολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κώδικα κατά το χρόνο διανομής ή κεφαλαιοποίησής τους αντίστοιχα.»

Άρθρο 24.

Συμπλήρωση διατάξεων τέταρτου μέρους ΚΦΕ σχετικά με την παρακράτηση φόρου

1. Στην περίπτωση α΄ της παρ. 1 του άρθρου 59 του Ν. 4172/2013 μετά τις λέξεις «εργαζομένους τους» προστίθενται οι λέξεις «ή υπαλλήλους τους».

2. Στην παρ. 5 του άρθρου 60 του Ν.4172/2013 οι λέξεις «την παράγραφο 4 του άρθρου 8» αντικαθίστανται από τις λέξεις «το άρθρο 12».

3. Στο άρθρο 60 του Ν. 4172/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 6, που έχει ως εξής:

«6. Ο φόρος που παρακρατείται σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους αποδίδεται το αργότερο μέχρι το τέλος του δεύτερου μήνα από την ημερομηνία καταβολής του υποκείμενου σε παρακράτηση εισοδήματος.»

4. Το άρθρο 62 του Ν.4172/2013 τροποποιείται ως εξής: α. Στο τέλος της περίπτωσης ε΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 62 η τελεία αντικαθίσταται με κόμμα.

β. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 62 αντικαθίσταται ως εξής:

« Το ως άνω νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή το φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα μπορεί να επιλέξει να φορολογηθεί για το εισόδημα από δικαιώματα και τις αμοιβές για τεχνικές υπηρεσίες, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές ή παρόμοιες υπηρεσίες σύμφωνα με το καθεστώς που ισχύει για τους φορολογικούς κατοίκους που λαμβάνουν τέτοιες αμοιβές και να πιστώσει τον παρακρατηθέντα φόρο έναντι του οφειλόμενου φόρου εισοδήματος.»

γ. Στο άρθρο 62 προστίθεται νέα παράγραφος 4 που έχει ως εξής:

«4. Το φυσικό πρόσωπο που αποκτά υπεραξία από τη μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας σύμφωνα με το άρθρο 41 καταβάλλει στο συμβολαιογράφο κατά την υπογραφή του συμβολαίου μεταβίβασης το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στην υπεραξία σύμφωνα με το άρθρο 43.»

5. Το άρθρο 63 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στην περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 63 οι λέξεις «δέκα τοις εκατό (10%)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «είκοσι πέντε τοις εκατό (25%)» και μετά τις λέξεις «στην καταβολή» προστίθενται οι λέξεις «ή ο φορολογούμενος που καταβάλλει, κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) στο μετοχικό κεφάλαιο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εισπράττει, ή ένα τρίτο νομικό πρόσωπο ή μία νομική οντότητα κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) στο μετοχικό κεφάλαιο τόσο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εισπράττει όσο και του φορολογούμενου που προβαίνει στην καταβολή».

β. Στις υποπεριπτώσεις αα' και γγ' της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 63 οι λέξεις «Οδηγίας 2009/133/ΕΚ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Οδηγίας 2003/49/ΕΚ».

6. Το άρθρο 64 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 64 οι λέξεις «εκτός από τις αμοιβές που αναφέρονται στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1», καθώς και οι λέξεις «που έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα» διαγράφονται, και μετά τη λέξη οντότητα» προστίθενται οι λέξεις «που λαμβάνει αμοιβές για υπηρεσίες σύμφωνα με την περίπτωση δ' και».

β. Στην παράγραφο 5 του άρθρου 64 οι λέξεις «καθορίζονται ειδικότερα ο τρόπος και ο χρόνος απόδοσης του παρακρατούμενου φόρου σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους, ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου» αντικαθίστανται από τις λέξεις «καθορίζεται ο χρόνος υποβολής της δήλωσης».

γ. Στο άρθρο 64 προστίθενται νέες παράγραφοι 6 και 7 που έχουν ως εξής:

«6. Οι πληρωμές τόκων δανείων που χορηγούν πιστωτικά ιδρύματα, περιλαμβανομένων των τόκων υπερημερίας, καθώς και οι τόκοι διατραπεζικών καταθέσεων απαλλάσσονται από την παρακράτηση φόρου.»

«7. Ο φόρος που παρακρατείται σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους αποδίδεται το αργότερο μέχρι το τέλος του δεύτερου μήνα από την ημερομηνία καταβολής της υποκείμενης σε παρακράτηση πληρωμής.»

Άρθρο 25.

Συμπλήρωση διατάξεων έκτου μέρους ΚΦΕ σχετικά με την υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και την προκαταβολή φόρου

1. Το άρθρο 67 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στον τίτλο του άρθρου 67 του Ν. 4172/2013 μετά τη λέξη «προσώπων» προστίθενται οι λέξεις «και καταβολή του φόρου», στην παράγραφο 2 μετά τις λέξεις «για όλα τα» προστίθενται οι λέξεις «αυτοτελώς φορολογούμενα», στην παράγραφο 3 του άρθρου 67 οι λέξεις «κατά το χρονικό διάστημα από την 1η Φεβρουαρίου μέχρι και την 30ή Ιουνίου» αντικαθίστανται από τις λέξεις «μέχρι και την 30ή Απριλίου».

β. Η παρ. 6 του άρθρου 67 του Ν. 4172/2013 αναριθμείται σε 7 και προστίθεται νέα παράγραφος 6 που έχει ως εξής:

«6. Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων υπολογίζεται με βάση την ετήσια φορολογική δήλωση του φορολογούμενου και το ποσό της φορολογικής οφειλής καθορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 31 και 32 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, κατόπιν έκπτωσης:

α) του φόρου που παρακρατήθηκε,

β) του φόρου που προκαταβλήθηκε,

γ) του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή σύμφωνα με το άρθρο 9.

Σε περίπτωση που το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται.

Η καταβολή του φόρου γίνεται σε τρεις (3) ίσες διμηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα από την προβλεπόμενη προθεσμία υποβολής της δήλωσης και η καθεμία από τις επόμενες την τελευταία ημέρα του τρίτου και πέμπτου μήνα αντίστοιχα από την υποβολή της δήλωσης, η οποία δεν μπορεί να εκτείνεται πέραν του ίδιου φορολογικού έτους.»

2. Το άρθρο 68 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Στον τίτλο του άρθρου 68 του Ν. 4172/2013 μετά τη λέξη «οντοτήτων» προστίθενται οι λέξεις «και καταβολή του φόρου», στην παράγραφο 1 του άρθρου 68 μετά τη λέξη «δηλώνουν» προστίθεται η λέξη «ηλεκτρονικά» και στην παράγραφο 2 οι λέξεις «κατά το χρονικό διάστημα από την 1 η Φεβρουαρίου μέχρι και την 30ή Ιουνίου του αμέσως επόμενου φορολογικού έτους» αντικαθίστανται από τις λέξεις «μέχρι και την τελευταία ημέρα του έκτου μήνα από το τέλος του φορολογικού έτους».

β. Η παρ. 3 του άρθρου 68 του Ν. 4172/2013 αναριθμείται σε 4 και προστίθεται νέα παράγραφος 3 που έχει ως εξής:

«3. Ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων υπολογίζεται με βάση την ετήσια φορολογική δήλωση του φορολογούμενου και το ποσό της φορολογικής οφειλής καθορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 31 και 32 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, κατόπιν έκπτωσης:

α) του φόρου που παρακρατήθηκε,

β) του φόρου που προκαταβλήθηκε,

γ) του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή σύμφωνα με το άρθρο 9. Ειδικά για τα μερίσματα που εισπράττει ημεδαπή μητρική εταιρεία από ημεδαπή ή αλλοδαπή θυγατρική της με έδρα σε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης όταν δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 48, από το ποσό του φόρου εκπίπτει το ποσό του φόρου που καταβλήθηκε ως φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, καθώς και το ποσό του φόρου που παρακρατήθηκε ως φόρος επί του μερίσματος. Σε περίπτωση που το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται.

Η καταβολή του φόρου γίνεται σε οκτώ (8), κατ' ανώτατο όριο, ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται με την υποβολή της δήλωσης και οι υπόλοιπες επτά (7) μέχρι την τελευταία ημέρα του έβδομου μήνα από την υποβολή της δήλωσης, η οποία δεν μπορεί να εκτείνεται πέραν του ίδιου φορολογικού έτους. Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση η καταβολή του φόρου γίνεται εφάπαξ με την υποβολή της δήλωσης.»

3. Στην περίπτωση α' της παρ. 4 του άρθρου 69 του Ν. 4172/2013 οι λέξεις «που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' και δ' της παραγράφου 5 του άρθρου 49» και στην περίπτωση Α' της παραγράφου 5 του άρθρου 69 οι λέξεις «με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 64» διαγράφονται.

4. Το άρθρο 71 του Ν. 4172/2013 τροποποιείται ως εξής:

α. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 71 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει το νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας βεβαιώνεται ποσό ίσο με ογδόντα τοις εκατό (80%) του φόρου που προκύπτει για το φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους.»

β. Στην παρ. 2 του άρθρου 71 του Ν. 4172/2013 μετά τη λέξη «γ'» προστίθεται η λέξη «ε'».

γ. Η περίπτωση Α' της παρ. 9 του άρθρου 71 του Ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) για τις εταιρείες που μετασχηματίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 52 και 54 του παρόντος, του Ν.Δ. 1297/1972 και του Ν. 2166/1993 κατά περίπτωση.»

δ. Οι περιπτώσεις β' και ε' της παραγράφου 9 του άρθρου 71 του Ν. 4172/2013 διαγράφονται και οι περιπτώσεις γ', δ', στ', ζ' και η' αναριθμούνται σε β', γ', δ', ε' και στ' αντίστοιχα.

Άρθρο 26.

Συμπλήρωση μεταβατικών διατάξεων ΚΦΕ και έναρξη ισχύος

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 72 του Ν. 4172/2013 οι λέξεις «κλείνουν μετά την 30ή Ιουνίου 2014» αντικαθίστανται από τις λέξεις «αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά».

2. Στην παρ. 3 του άρθρου 72 του Ν. 4172/2013 οι λέξεις «κλείνουν» αντικαθίστανται από τη λέξη «αρχίζουν».

3. Στο άρθρο 72 του Ν. 4172/2013 αναριθμούνται οι παράγραφοι 9 έως και 17 σε παραγράφους 10 έως και 18 αντίστοιχα και προστίθεται παράγραφος 9 ως εξής:

«9. α. Η διάταξη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 49 τίθεται σε ισχύ από την 1 η Ιανουαρίου 2017. Κατά τη μεταβατική αυτή

περίοδο οι δαπάνες τόκων δεν αναγνωρίζονται ως εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες στο βαθμό που οι πλεονάζουσες δαπάνες τόκων υπερβαίνουν τα ακόλουθα ποσοστά των φορολογητέων κερδών προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων EBITDA):

- το εξήντα τοις εκατό (60%) από την 1η Ιανουαρίου 2014,
- το πενήντα τοις εκατό (50%) από την 1η Ιανουαρίου 2015,
- το σαράντα τοις εκατό (40%) από την 1η Ιανουαρίου 2016.

β. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 49 τίθενται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2016. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο οι δαπάνες τόκων αναγνωρίζονται πλήρως ως εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες εφόσον το ποσό των εγγεγραμμένων στα βιβλία καθαρών δαπανών τόκων δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ το χρόνο.

γ. Οι διατάξεις του άρθρου 49 δεν εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις ειδικού σκοπού, μόνο κατά το μέρος που αφορά στην εκτέλεση δημοσίου έργου ή την παροχή δημόσιας υπηρεσίας μέσω σύμβασης παραχώρησης, κατά την έννοια των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 και 60/2007, η οποία έχει κυρωθεί με νόμο, ή μέσω σύμβασης Σύμπραξης Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) κατά τις διατάξεις του Ν. 3389/2005, οι οποίες συνάπτονται μέχρι και τις 31.12.2014.»

4. Στην παρ. 11 του άρθρου 72 του Ν. 4172/2013 , όπως αναριθμείται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος, οι λέξεις «που πραγματοποιούνται» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των οποίων η διαδικασία αρχίζει».

5. α. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 12 του άρθρου 72 του Ν.4172/2013 , όπως αναριθμείται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος, οι λέξεις «εμφανίστηκαν στον τελευταίο ισολογισμό που έκλεισαν πριν από την 1.1.2014» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σχηματίστηκαν μέχρι και την 31 η Δεκεμβρίου 2013.»

β. Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 12 του άρθρου 72 του Ν.4172/2013, οι λέξεις «προηγούμενου» αντικαθίστανται από τις λέξεις «πρώτου» και πριν τη λέξη «ζημιές» προστίθενται οι λέξεις «φορολογικά αναγνωρίσιμες».

γ. Πριν το τελευταίο εδάφιο της παρ. 12 του άρθρου 72 του Ν.4172/2013, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

« Για τους σκοπούς του προηγούμενου εδάφιου ως συμψηφισμός νοείται το αλγεβρικό άθροισμα και το οποίο αυξομειώνει το φορολογικό αποτέλεσμα (κέρδη ή ζημίες) της επιχείρησης.»

δ. Στο τέλος της παρ. 12 του άρθρου 72 του Ν.4172/2013 προστίθεται εδάφιο που έχει ως εξής:

« Η καταβολή του φόρου της παραγράφου αυτής γίνεται μέχρι το τέλος του δεύτερου μήνα από την απόφαση διανομής από τη γενική συνέλευση των μετόχων.»

6. Η παρ. 13 του άρθρου 72 του Ν. 4172/2013 , όπως αναριθμείται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος, αντικαθίσταται ως εξής:

«13. Για ισολογισμούς που κλείνουν με ημερομηνία 31.12.2014 και μετά δεν επιτρέπεται η τήρηση λογαριασμών αφορολόγητου αποθεματικού, πλην των επενδυτικών ή αναπτυξιακών νόμων, καθώς και ειδικών διατάξεων νόμων.»

7. Στο άρθρο 72 του Ν. 4172/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 18 που έχει ως εξής:

«18. Για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα η παράγραφος 2 του άρθρου 24 τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2019.»

8. Στο άρθρο 72 του Ν. 4172/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 19 που έχει ως εξής:

«19. Από την έναρξη ισχύος του Ν. 4172/2013 καταργείται η παρ. 3 του άρθρου 6 του Ν.1905/1990 (Α΄ 147).»

9. Στο άρθρο 72 του Ν. 4172/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 20 που έχει ως εξής:

«20. Από την έναρξη ισχύος του Ν. 4172/2013 παύουν να ισχύουν η παρ. 1 του άρθρου 31 του Ν. 2682/1999 (Α΄ 16) και η παρ. 8 του άρθρου 26 του Ν. 2789/2000 (Α΄ 21).»

10. Στο άρθρο 72 του Ν. 4172/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 21 που έχει ως εξής:

«21. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 67 τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2015. Ειδικά για το φορολογικό έτος 2014 η δήλωση

υποβάλλεται κατά το χρονικό διάστημα από την 1η Φεβρουαρίου μέχρι και την 30ή Ιουνίου.»

11. Στο άρθρο 72 του Ν. 4172/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 22 που έχει ως εξής:

«22. Από την έναρξη ισχύος του Ν. 4172/2013 παύουν να ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 2238/1994 (Α΄ 151), συμπεριλαμβανομένων και όλων των κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού του νόμου.»

12. Στο άρθρο 72 του Ν. 4172/2013 οι παράγραφοι 21 και 22 αναριθμούνται σε παραγράφους 22 και 23 και προστίθεται νέα παράγραφος 21 που έχει ως εξής:

«21. Για τις παροχές σε είδος, όπως ορίζονται στο άρθρο 13 του Κώδικα, η παράγραφος 1 του άρθρου 60 τίθεται σε ισχύ από την 1.1.2015.»

13. Στο άρθρο 72 του Ν. 4172/2013 η παράγραφος 23 αναριθμείται σε παράγραφο 25 και προστίθενται νέες παράγραφοι 23 και 24 ως εξής:

«23. Οι διατάξεις του Κώδικα για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα των οικοδομικών επιχειρήσεων εφαρμόζονται για ακίνητα για τα οποία η άδεια κατασκευής έχει εκδοθεί ή αναθεωρηθεί από την 1.1.2006 και μετά.

24. Κατά τον υπολογισμό του φόρου σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 και προκειμένου να διατηρηθεί ακέραιο το ποσό της μείωσης του φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 16, ο φορολογούμενος απαιτείται να προσκομίσει αποδείξεις σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του φορολογητέου εισοδήματός του. Το ποσό των αποδείξεων που προσκομίζονται δεν απαιτείται να υπερβαίνει το ποσό των δέκα χιλιάδων πεντακοσίων (10.500) ευρώ. Σε περίπτωση που δεν προσκομίζεται το απαιτούμενο ποσό αποδείξεων, ο φόρος προσαυξάνεται κατά τη θετική διαφορά μεταξύ του απαιτούμενου ποσού αποδείξεων, με ανώτατο όριο τις δέκα χιλιάδες πεντακόσια (10.500) ευρώ και του προσκομισθέντος ποσού αποδείξεων, η οποία πολλαπλασιάζεται με συντελεστή 22%. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι δαπάνες για τις οποίες απαιτείται η προσκόμιση αποδείξεων, ο τρόπος επιμερισμού των δαπανών μεταξύ των συζύγων, οι κατηγορίες των φορολογουμένων που εξαιρούνται από την υποχρέωση αυτή, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται αποκλειστικά για το φορολογικό έτος 2014.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ Ο.Δ.Δ.Η.Χ., Γ.Λ.Κ. ΚΑΙ ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Άρθρο 27.

Ρυθμίσεις για τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ.

1. α) Στον Οργανισμό Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.) συνιστάται Διεύθυνση Δημόσιου Χρέους, στην οποία μεταφέρονται οι αρμοδιότητες της Δ23- Διεύθυνσης Δημοσίου Χρέους του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Η συνιστώμενη με το παρόν Διεύθυνση διαρθρώνεται στα κατωτέρω Τμήματα:

- i) Τμήμα Α΄ - Συμβατικό,
  - ii) Τμήμα Β΄ - Προϋπολογισμού και Εξυπηρέτησης Δημοσίου Χρέους,
  - iii) Τμήμα Γ΄ - Τίτλων και
  - iv) Τμήμα Δ΄ - Λογιστικό και οι αρμοδιότητές της ασκούνται από τα Τμήματα σύμφωνα με την κατανομή της παραγράφου 2 του άρθρου 25 του Π.Δ. 284/1988 (Α΄128 και 165).
- β) Ο Ο.Δ.ΔΗ.Χ., κατά την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων, ενεργεί ως εντολοδόχος στο όνομα και για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου.

2. α) Από τις υφιστάμενες αρμοδιότητες της συσταθείσας με το άρθρο 1 του Π.Δ. 85/1996 (Α΄69) Δ49-Διεύθυνσης Χρηματοδοτικού Προγραμματισμού και Διαχείρισης Κρατικών Διαθεσίμων του Γ.Λ.Κ. οι αρμοδιότητες:

- i) επί κατασχέσεων προς την Τράπεζα της Ελλάδος και τα λοιπά Πιστωτικά Ιδρύματα και
  - ii) της διενέργειας συμψηφισμών ληξιπρόθεσμων οφειλών μεταξύ των φορέων του Δημοσίου, μεταφέρονται στη Δ24-Διεύθυνση Λογαριασμών του Δημοσίου της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Προϋπολογισμού.
- β) Οι λοιπές αρμοδιότητες της ως άνω Διεύθυνσης, πλην εκείνων που έχουν μεταφερθεί στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης με την αριθ. 2/23686/0004/19.3.2012 (Β΄809) κ.υ.α., μεταφέρονται στη Διεύθυνση Δανεισμού και Διαχείρισης στον Ο.Δ.ΔΗ.Χ..

3. α) Για τη στελέχωση της Διεύθυνσης Δημοσίου Χρέους συνιστώνται στον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. δεκαέξι (16) θέσεις κατηγορίας ΠΕ και πέντε (5) θέσεις κατηγορίας ΔΕ.

β) Οι ανωτέρω θέσεις δύναται να καλυφθούν με απόσπαση υπαλλήλων και Προϊσταμένων του Γ.Λ.Κ. κατά προτεραιότητα εξ αυτών που έχουν υπηρετήσει στη Δ23-Διεύθυνση Δημοσίου Χρέους του Γ.Λ.Κ., μετά από αίτησή τους προς τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ., σε αντίστοιχου ιεραρχικού επιπέδου θέση, κατά παρέκκλιση των διατάξεων των άρθρων 68 παράγραφος 6 και 86 παράγραφος 5 του Υπαλληλικού Κώδικα.

γ) Η απόσπαση διενεργείται με απόφαση του εποπτεύοντος υπουργού, ύστερα από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ο.Δ.ΔΗ.Χ., χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου και χωρίς χρονικό περιορισμό, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων.

Με όμοια απόφαση, ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. του Ο. Δ.ΔΗ.Χ. ή μετά από αίτηση του υπαλλήλου, οι αποσπάσεις της παρούσας παραγράφου μπορούν να ανακαλούνται οποτεδήποτε και οι υπάλληλοι επιστρέφουν σε θέση αντίστοιχου ιεραρχικού επιπέδου με αυτή που κατείχαν πριν την απόσπασή τους. Αν δεν υπάρχει κενή οργανική θέση προϊσταμένου, καλύπτουν την πρώτη που θα κενωθεί.

δ) Ο χρόνος υπηρεσίας των υπαλλήλων του Γ.Λ.Κ. που θα αποσπαστούν στον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. λογίζεται για κάθε συνέπεια ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας που διανύεται στο Γ.Λ.Κ..

Οι αποσπώμενοι υπάλληλοι διατηρούν το βαθμολογικό, μισθολογικό και ασφαλιστικό καθεστώς του φορέα προέλευσής τους.

ε) Ο Ο.Δ.ΔΗ.Χ. αποδίδει στους φορείς προέλευσης τις εκάστοτε οφειλόμενες αποδοχές ή απολαβές των υπαλλήλων που αποσπώνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, στον Οργανισμό.

4. Η Δ23-Διεύθυνση Δημοσίου Χρέους και η Δ49-Διεύθυνση Χρηματοδοτικού Προγραμματισμού και Διαχείρισης Κρατικών Διαθεσίμων της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Προϋπολογισμού του Γ.Λ.Κ., καταργούνται.

5. α) Στο άρθρο 3 του Ν. 2628/1998 (Α' 151), προστίθεται περίπτωση ιβ' ως εξής:

«ιβ) επιλέγει, τοποθετεί και παύει τους Προϊσταμένους Διεύθυνσης ή Τμήματος του Οργανισμού, επιλέγοντας μεταξύ είτε υπαλλήλων του Ο.Δ.ΔΗ.Χ. είτε υπαλλήλων αποσπασμένων σε αυτόν.»

β) Από την περίπτωση δδ΄ της περίπτωσης γ΄ της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 2628/1998 , όπως ισχύει, απαλείφεται η φράση «διατηρουμένων των λοιπών συναφών αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Χρηματοδοτικού Προγραμματισμού και Διαχείρισης Κρατικών Διαθεσίμων.»

6. Οι διατάξεις του άρθρου 25 του Π.Δ. 284/1988 , του άρθρου 1 του Π.Δ. 85/1996 (Α΄69), του άρθρου 13 παρ. 3 του Ν. 2469/1997 (Α΄ 38) και η κατ΄ εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα 2925530/3356/0004/15.4.1997 κ.υ.α. (Β΄316), καταργούνται.

7. α) Τα πιστωτικά έσοδα, καθώς και οι αναγκαίες πιστώσεις για την εξυπηρέτηση και διαχείριση του Δημοσίου Χρέους (χρεολύσια - τόκοι - συναφείς δαπάνες) εγγράφονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό, κατόπιν σχετικής εισήγησης του Ο.Δ.ΔΗ.Χ..⁷⁴

Με εντολές του Ο.Δ.ΔΗ.Χ. κινούνται, στο όνομα και για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου, οι λογαριασμοί της Κεντρικής Διοίκησης που τηρούνται σε τράπεζες ή πιστωτικά ιδρύματα αναφορικά με την έκδοση, την εξυπηρέτηση και τη διαχείριση του δημοσίου χρέους καθώς και με τη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων της Κεντρικής Διοίκησης.⁷⁵

Η ενημέρωση του προϋπολογισμού και της λογιστικής της Κεντρικής Διοίκησης διενεργείται από τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. και με ευθύνη του.⁷⁶

Η τακτοποίηση των πληρωμών του Ελληνικού Δημοσίου που διενεργούνται κατά τις παρούσες διατάξεις γίνεται με την έκδοση τακτικών συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, κατόπιν συγκέντρωσης και υποβολής των απαραίτητων δικαιολογητικών από τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ..⁷⁷

Με αποφάσεις του εποπτεύοντος τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. Υπουργού καθορίζονται οι λογαριασμοί της Κεντρικής Διοίκησης που δύναται να κινεί ο Ο.Δ.ΔΗ.Χ., οι

---

⁷⁴[Τροποποίηση 4270/2014, Άρθρο 178](#)

⁷⁵[Τροποποίηση 4270/2014, Άρθρο 178](#)

⁷⁶[Τροποποίηση 4270/2014, Άρθρο 178](#)

⁷⁷[Τροποποίηση 4270/2014, Άρθρο 178](#)

απαραίτητες διαδικασίες για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας περίπτωσης, καθώς και κάθε αναγκαίο σχετικό θέμα.⁷⁸

- β) Ο Ο. Δ.ΔΗ.Χ. είναι υποχρεωμένος να συντάσσει κάθε τρίμηνο ειδική έκθεση προς τον εποπτεύοντα υπουργό που κοινοποιείται και στη Βουλή, αναφορικά με την όλη διαχείριση του Δημοσίου Χρέους, τις προβλέψεις και εκτιμήσεις για το επόμενο τρίμηνο, καθώς και τις εξελίξεις στις εγχώριες και διεθνείς αγορές.
  - γ) Οι συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου του ειδικού επιστημονικού προσωπικού του ΟΔΔΗΧ που λήγουν εντός του 2016 παρατείνονται αυτοδικαίως από τη λήξη τους μέχρι τις 31.12.2018.⁷⁹
  - δ) Με απόφαση του Γενικού Διευθυντή Ο.Δ.ΔΗ.Χ. που δημοσιεύεται μόνο με ανάρτηση στο διαδικτυακό τόπο του Οργανισμού μπορεί να καθορίζεται η ώρα έναρξης του νομίμου ωραρίου του εν γένει προσωπικού του Οργανισμού. Με την απόφαση του προηγούμενου εδαφίου η σχετική ώρα μπορεί να καθορίζεται κλιμακωτά και σε κυλιόμενο πρόγραμμα ανά κατηγορία προσωπικού ή ανά οργανωτικό σχηματισμό του Οργανισμού και ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες υπηρεσιακές ανάγκες.
- 8. α)** Με αποφάσεις του εποπτεύοντος υπουργού ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια ή τεχνικό ζήτημα που ανακύπτει από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.
- β) Όπου στις κείμενες διατάξεις γίνεται αναφορά στη Δ23-Διεύθυνση Δημόσιου Χρέους του Γ.Λ.Κ. νοείται η Διεύθυνση Δημόσιου Χρέους στον Ο.Δ.ΔΗ.Χ..
  - γ) Οι διατάξεις του άρθρου αυτού είναι όλως ειδικές και κατισχύουν κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης που ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 28.

Ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης υπηρεσιών Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και δημοσιολογιστικού δικαίου

1. α. Στις αρμοδιότητες των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου (Υ.Δ.Ε.), όπως αυτές προβλέπονται από τις οικείες οργανικές διατάξεις [άρθρο 43 του

---

⁷⁸[Τροποποίηση 4270/2014, Άρθρο 178](#)

⁷⁹[Τροποποίηση 4446/2016, Άρθρο 108; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 100](#)

Π.Δ. 284/1988 (Α΄ 128 και 165) και άρθρο 7 του Π.Δ. 551/1988 (Α΄ 259)] προστίθενται και οι κατωτέρω αρμοδιότητες:

- i) Παραγωγή στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής (Ο.Π.Σ.Δ.Π.) ηλεκτρονικών Εντολών Μεταφοράς και Πίστωσης Λογαριασμού προς την Τράπεζα της Ελλάδος, για:
  - αα) την εξόφληση των εκδιδόμενων χρηματικών ενταλμάτων (τακτικών και προπληρωμής) με πίστωση των τραπεζικών λογαριασμών των δικαιούχων,
  - ββ) την απόδοση των διενεργούμενων κρατήσεων υπέρ τρίτων στους δικαιούχους (ασφαλιστικά ταμεία κ.λπ.).
- ii) Μέριμνα για τη διενέργεια συμψηφισμών και απόδοση στο Δημόσιο και στα οικεία ασφαλιστικά ταμεία των οφειλών των δικαιούχων, που αναγράφονται στις σχετικές βεβαιώσεις φορολογικών και ασφαλιστικών οφειλών.
- iii) Ενημέρωση δικαιούχων και φορέων για την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων και την πληρωμή των δικαιούχων.
- iv) Καταχώρηση στοιχείων και τήρηση των Μητρώων Δικαιούχων, Κατασχέσεων και Εκχωρήσεων.

β. Οι ανωτέρω αρμοδιότητες, όσον αφορά στις Υ.Δ.Ε. που λειτουργούν σε επίπεδο Διεύθυνσης, κατανέμονται και ασκούνται από το Τμήμα Λογιστικό, πλην της τήρησης του Μητρώου Δικαιούχων που διενεργείται από τα Τμήματα Εκκαθάρισης Δαπανών, κατά λόγο αρμοδιότητας.

2. α. Στις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, που λειτουργούν σε επίπεδο αυτοτελούς Τμήματος, συνιστώνται τα ακόλουθα Γραφεία:

- (i) Εκκαθάρισης Δαπανών και
- (ii) Λογιστικό.

β. Οι αρμοδιότητες των συνιστώμενων Γραφείων είναι οι αντίστοιχες των Τμημάτων Εκκαθάρισης Δαπανών και Λογιστικού των Υ.Δ.Ε., επιπέδου Διεύθυνσης.

3. α. (...) ⁸⁰

---

⁸⁰[Αφαίρεση 4583/2018, Άρθρο 99](#)

(i) (...) ⁸¹

(ii) (...) ⁸²

β. (...) ⁸³

4. Δαπάνες των Περιφερειών που πραγματοποιήθηκαν εντός του πρώτου τριμήνου τρέχοντος οικονομικού έτους και πριν την καταχώρηση του προϋπολογισμού τους στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής (Ο.Π.Σ.Δ.Π.), δύνανται να πληρωθούν κατά παρέκκλιση των κειμένων περί διάθεσης πιστώσεων και αναλήψεως υποχρεώσεων διατάξεων, σε βάρος του προϋπολογισμού του τρέχοντος ή/και του επόμενου οικονομικού έτους, τηρουμένων των λοιπών προϋποθέσεων νομιμότητας και κανονικότητας αυτών

5. α. Η περίπτωση 2 της υποπαραγράφου Γ.2 της παρ. Γ του Ν. 4093/2012 (Α΄ 222) αριθμείται ως 2.α και προστίθεται περίπτωση 2.β ως εξής:

«2.β. Στην καθοριζόμενη στην παραπάνω περίπτωση 2. α συνολική επιχορήγηση κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, μέχρι του ύψους των υφιστάμενων κατά την 31 η Δεκεμβρίου 2011 ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του, δύνανται να συμπεριλαμβάνονται και ποσά για: α) Κατασχέσεις που διενεργήθηκαν μετά την 1.1.2012 σε βάρος των τραπεζικών λογαριασμών του φορέα, κατόπιν τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων και αφορούν στην εξόφληση υφιστάμενων κατά την 31η Δεκεμβρίου 2011 ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του και β) δάνεια που έχουν συναφθεί από το φορέα, κατά το μέρος που οι πόροι των δανείων αυτών χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά και μόνο για την εξόφληση υφιστάμενων κατά την 31 η Δεκεμβρίου 2011 ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.»

β. Η περίπτωση ζ΄ της παρ. 1 του άρθρου 28 του Ν. 4151/2013 αναδιατυπώνεται ως εξής:

« Η ισχύς της παρούσας παραγράφου του παρόντος άρθρου αρχίζει από 1.1.2014. Μέχρι τις 31.3.2014 η εξόφληση των χρηματικών ενταλμάτων δύναται να διενεργείται και από τις Δ.Ο.Υ.».

---

⁸¹[Αφαίρεση 4583/2018, Άρθρο 99](#)

⁸²[Αφαίρεση 4583/2018, Άρθρο 99](#)

⁸³[Αφαίρεση 4583/2018, Άρθρο 99](#)

Άρθρο 29.

1. (...) ⁸⁴

2. Στην παρ. 3 του άρθρου 82 του Ν. 4055/2012 (Α' 51) και στην παρ. 3 του άρθρου 41 του Ν. 4129/2013 (Α' 52) η φράση «στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους» αντικαθίσταται με τη φράση «στους φορείς από τους οποίους εποπτεύονται, καθώς και στους φορείς επιχορήγησης ή και χρηματοδότησης, εφόσον αυτοί δεν ταυτίζονται».

Άρθρο 30.

Πρόγραμμα Εθελοντικής Ενδοαυτοδιοικητικής Κινητικότητας

1. Επιτρέπεται η μετάταξη μονίμων και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπαλλήλων των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ), της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝΠΕ), των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων (ΠΕΔ) και του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ) σε κενές ή συνιστώμενες με την πράξη μετάταξης θέσεις αντίστοιχου κλάδου ή ειδικότητας άλλων Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος, της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος και των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων με την επιφύλαξη του άρθρου 16 του Ν. 3448/2006 (Α' 57), του άρθρου 5 του Ν. 3613/2007 (Α' 263), του άρθρου 53 του Ν. 3979/2011 (Α' 38) και του άρθρου 21 του Ν. 4210/2013 (Α' 254).⁸⁵

2. Εντός πέντε (5) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος οι ενδιαφερόμενοι υπάλληλοι υποβάλλουν αίτηση σε ένα μόνο φορέα της προτίμησής τους. Μαζί με την αίτηση υποβάλλονται:⁸⁶

α. Υπεύθυνη Δήλωση του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου, στην οποία θα αναγράφεται ο κλάδος/ειδικότητα, ο βαθμός του, τα χρόνια υπηρεσίας του και τα προσόντα που ο ίδιος κατέχει.⁸⁷

---

⁸⁴[Αφαίρεση 4440/2016, Άρθρο 15; Τροποποίηση 4254/2014, Άρθρο 3](#)

⁸⁵[Τροποποίηση 4274/2014, Άρθρο 48; Τροποποίηση 4250/2014, Άρθρο 51](#)

⁸⁶[Τροποποίηση 4250/2014, Άρθρο 51](#)

⁸⁷[Τροποποίηση 4250/2014, Άρθρο 51](#)

β. Σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου για το διορισμό οργάνου του φορέα προέλευσης.⁸⁸

γ. Στοιχεία που αποδεικνύουν την εμπειρία, τις γνώσεις των αιτούντων υπαλλήλων και ό,τι άλλο κρίνουν απαραίτητο.⁸⁹

3. Από την επομένη εργάσιμη ημέρα της υποβολής της αιτήσεως και έως τις 31.12.2014, το αρμόδιο προς διορισμό όργανο του φορέα υποδοχής συντάσσει την απόφαση μετάταξης κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διαδικασίας. Εν συνεχεία βεβαιώνεται η ύπαρξη της αναγκαίας πίστωσης και η απόφαση αποστέλλεται αμελλητί προς έλεγχο νομιμότητας στον οικείο Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή προκειμένου για την ΚΕΔΕ και την ΕΝΠΕ στον Υπουργό Εσωτερικών.⁹⁰

Η απόφαση μετάταξης δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με μέριμνα του εποπτεύοντος οργάνου.⁹¹

4. Εάν για οποιονδήποτε λόγο ο φορέας υποδοχής δεν προωθήσει τη διαδικασία της μετάταξης, ο υπάλληλος συνεχίζει να παρέχει τις υπηρεσίες του στο φορέα της οργανικής του θέσης.⁹²

5. Το προσωπικό που μετατάσσεται κατά τις διατάξεις του παρόντος τίθεται σε διαθεσιμότητα χρονικής διάρκειας ενός μηνός, αρχομένης από την ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης μετάταξης του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Η διαθεσιμότητα παύει αυτοδικαίως με την πάροδο του μηνός και προς τούτο εκδίδεται αμελλητί σχετική διαπιστωτική πράξη του αρμόδιου προς διορισμό οργάνου του φορέα υποδοχής. Κατά τη διάρκεια της διαθεσιμότητας, η μισθοδοσία του προσωπικού βαρύνει το φορέα προέλευσης και μετά το πέρας αυτής βαρύνει το φορέα υποδοχής. Το προσωπικό αυτό, μετά το πέρας της ανωτέρω διαδικασίας, δεν δύναται να

---

⁸⁸[Αφαίρεση 4274/2014, Άρθρο 48; Τροποποίηση 4250/2014, Άρθρο 51](#)

⁸⁹[Τροποποίηση 4250/2014, Άρθρο 51](#)

⁹⁰[Τροποποίηση 4310/2014, Άρθρο 92; Τροποποίηση 4285/2014, Άρθρο 9; Τροποποίηση 4277/2014, Άρθρο 63; Τροποποίηση 4255/2014, Άρθρο 24; Τροποποίηση 4250/2014, Άρθρο 51](#)

⁹¹[Τροποποίηση 4250/2014, Άρθρο 51](#)

⁹²[Τροποποίηση 4250/2014, Άρθρο 51](#)

χαρακτηρισθεί ως πλεονάζον και να τεθεί εκ νέου, άνευ αιτήσεώς του, σε καθεστώς κινητικότητας ή διαθεσιμότητας.⁹³

6. Η ισχύς κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, που επιτρέπει μετατάξεις μεταξύ των φορέων του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, αναστέλλεται για χρονικό διάστημα ενός (1) μηνός από την έναρξη ισχύος του παρόντος.⁹⁴

7. Οι μετατάξεις του παρόντος άρθρου διενεργούνται κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 4002/2011 (Α' 180) και του άρθρου 17 του ν. 3870/2010 (Α'138) δεν εφαρμόζονται. Αιτήματα τα οποία έχουν υποβληθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 30 του ν. 4223/2013 μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος λαμβάνονται υπόψη.⁹⁵

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Άρθρο 31.

Ρυθμίσεις σχετικά με τη Δημόσια Περιουσία

1. Στο άρθρο 11 του Ν. 2971/2001 (Α΄ 285) προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Η διατήρηση και παραχώρηση της χρήσης των τεχνικών έργων της παραγράφου 1, στα οποία έχουν προστεθεί, ως οργανικό σύνολο, έργα για τα οποία δεν υφίσταται άδεια της αρμόδιας αρχής, μπορεί να γίνει με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του καθ΄ ύλην αρμόδιου Υπουργού, έναντι ανταλλάγματος, το οποίο καθορίζεται με την ίδια απόφαση, με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

---

⁹³[Τροποποίηση 4250/2014, Άρθρο 51](#)

⁹⁴[Τροποποίηση 4250/2014, Άρθρο 51](#)

⁹⁵[Τροποποίηση 4250/2014, Άρθρο 51](#)

α. Υποβολή από τον παραχωρησιούχο προς την οικεία Κτηματική Υπηρεσία Τεχνικού Φακέλου, θεωρημένου από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της οικείας Περιφέρειας, στον οποίο περιλαμβάνεται διάγραμμα αποτύπωσης των υφιστάμενων έργων και τεχνική έκθεση για τη στατική ικανότητα και λειτουργικότητά τους.

β. Υποβολή από τον παραχωρησιούχο προς την οικεία Κτηματική Υπηρεσία θεωρημένου αντιγράφου της, κατά το άρθρο 3 της υπ' αριθμ. 170545/2013 (Β' 2425) κοινής υπουργικής απόφασης, υποβληθείσας δήλωσης υπαγωγής του έργου στις Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις του άρθρου 8 παρ. 3 του Ν. 4014/2011 .

γ. Υποβολή από τον παραχωρησιούχο, εντός δύο μηνών από την έκδοση της πράξης παραχώρησης, αιτήματος νομιμοποίησης των μη καλυπτόμενων από άδεια έργων, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 27.

Η απόφαση παραχώρησης ανακαλείται, αζημίως για το Δημόσιο, σε περίπτωση μη υπαγωγής του έργου σε καθεστώς Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων λόγω μη συνδρομής των κατά νόμο προϋποθέσεων ή μη υποβολής, εντός της τασσόμενης προθεσμίας των δύο μηνών, αίτησης νομιμοποίησης των έργων ή μη έκδοσης απόφασης νομιμοποίησης, λόγω μη συνδρομής των κατά νόμο προϋποθέσεων.»

2. Στο άρθρο 14 του Ν. 2971/2001 προστίθεται παράγραφος 12 ως ακολούθως:

«12.α. Επιτρέπεται η παραχώρηση, κατά τις προηγούμενες παραγράφους, του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού κοινόχρηστης παραλίας θαλασσίου χώρου και πυθμένα για την εκτέλεση έργων δικτύων τηλεπικοινωνιών, ενέργειας, ύδρευσης, αποχέτευσης και βιολογικών καθαρισμών, ακόμα και στην περίπτωση που στους ανωτέρω κοινόχρηστους χώρους υφίστανται έργα χωρίς άδεια ή καθ' υπέρβαση αυτής.

β. Στην υποβαλλόμενη τεχνική μελέτη του προς κατασκευή έργου πρέπει να περιγράφεται αναλυτικά και η διαδικασία τυχόν απαιτούμενης αποκατάστασής του, στην περίπτωση που τα υφιστάμενα παράνομα έργα δεν νομιμοποιηθούν και κριθούν κατεδαφιστέα σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.»

Άρθρο 32.

Ρυθμίσεις σχετικά με την εφαρμογή του Ν. 4182/2013

1. Η περίπτωση δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν. 4182/2013 καταργείται.
2. Το άρθρο 3 του Ν. 4182/2013 αναδιατυπώνεται ως εξής:

«Άρθρο 3

Αποδοχή περιουσιών υπέρ του Δημοσίου

1. Τις περιουσίες υπέρ του Δημοσίου αποδέχεται ή αποποιείται ο Υπουργός Οικονομικών. Όταν έχει προηγηθεί εκκαθάριση, η σχετική απόφαση εκδίδεται μετά την υποβολή της έκθεσης του εκκαθαριστή ή του προϊσταμένου Δ.Ο.Υ. ή του προξένου, στις περιπτώσεις που η εκκαθάριση ενεργείται από τα όργανα αυτά. Περίληψη της πράξης αποδοχής ή αποποίησης, που περιλαμβάνει κατά το δυνατόν λεπτομερή και ακριβή περιγραφή των περιουσιακών στοιχείων, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πράξη αποδοχής επέχει, μετά τη δημοσίευσή της, θέση κληρονομητηρίου υπέρ του Δημοσίου κατά τις διατάξεις 1956, 1962 και 1963 ΑΚ. Η μεταβίβαση των κινητών περιουσιακών στοιχείων επέρχεται αυτοδικαίως με την έκδοση της πράξης αποδοχής και των ακινήτων με τη μεταγραφή της κατ΄ άρθρο 1192 του Αστικού Κώδικα.
2. Το Δημόσιο δεν μπορεί να αποποιηθεί κληρονομία η οποία έχει επαχθεί σε αυτό εξ αδιαθέτου.
3. Το Δημόσιο θεωρείται ότι αποδέχεται πάντα την κληρονομία με το ευεργέτημα της απογραφής, μη περιοριζόμενο σε προθεσμία για σύνταξη απογραφής και μη στερούμενο σε καμιά περίπτωση των πλεονεκτημάτων του εξ απογραφής κληρονόμου.
4. Δωρεές εν ζωή περιουσιών που αποτελούνται αποκλειστικά από κινητά πράγματα συνιστώνται και με ιδιωτικό έγγραφο ή και χωρίς έγγραφο, αν τα κινητά αυτά παραδόθηκαν στο Δημόσιο.
5. Το Δημόσιο δεν υποχρεώνεται σε παροχή ασφαλείας για εκτέλεση τασσόμενου σε περιουσία όρου, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση που απαιτείται κατά τις κείμενες διατάξεις η παροχή ασφαλείας.
6. Κληροδοσίες υπέρ κοινωφελών σκοπών που εκτελούνται από τον κληρονόμο ή κληροδόχο ή πρόσωπα άλλα εκτός από το Δημόσιο ή καταλείπονται σε

κοινωνική ιδρύματα, ανακοινώνονται από τον βεβαρημένο στο Υπουργείο Οικονομικών εντός τριών (3) μηνών από την αποδοχή της κληρονομίας και εκκαθαρίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα.»

3. Στην περίπτωση γ' της παρ. 1 του άρθρου 18 του Ν. 4182/2013 τίθεται κόμμα μετά τη λέξη «αποκατασταθεί» και προστίθεται η φράση «,καθώς και όσοι έχουν τεθεί σε αναγκαστική διαχείριση ή εκκαθάριση».

4. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 24 προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Για όλα τα θέματα που σχετίζονται με διαχείριση ακινήτων περιουσιών η αρμόδια αρχή μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή της Κτηματικής Υπηρεσίας που βρίσκεται το ακίνητο.»

5. (...) ⁹⁶

6. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 36 του Ν. 4182/2013 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Η εκποίηση ακινήτων διενεργείται από την Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤ.Α.Δ.) Α.Ε. (Β' 2779) με εφαρμογή των διατάξεων που τη διέπουν, ύστερα από εντολή του Υπουργού Οικονομικών, η δε εκμίσθωσή τους από την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία εφαρμοζόμενων των διατάξεων των παραγράφων 8, 9 και 10 του άρθρου 24.

2. Όταν προκύπτει ζήτημα ανοικοδόμησης ή ουσιώδους ανακατασκευής ακινήτων της περιουσίας εφαρμόζεται η παράγραφος 4 του άρθρου 42.»

7. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 37 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αν το αρμόδιο εκ του σκοπού Υπουργείο δεν δύναται να αναλάβει την υλοποίηση του έργου ορίζεται αρμόδιος για την υλοποίηση φορέας με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, του αρμόδιου εκ του σκοπού Υπουργού και του Υπουργού που εποπτεύει το φορέα υλοποίησης.»

8. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 45 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

« Αν το αρμόδιο εκ του σκοπού Υπουργείο δεν δύναται να αναλάβει την υλοποίηση του έργου ισχύουν τα αναφερόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 37.»

---

⁹⁶ [Αφαίρεση 4261/2014, Άρθρο 171](#)

9. Η παράγραφος 1 του άρθρου 58 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για την εκποίηση κινητών και ακινήτων και για την εκμίσθωση ακινήτων των ιδρυμάτων εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 42 του παρόντος Κώδικα.»

10. Στο τέλος του άρθρου 58 προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

«7. Για τις συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών ισχύουν τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 48.»

11. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 59 αντικαθίσταται ως εξής:

« Ο προϋπολογισμός και ο απολογισμός των εσόδων και εξόδων των ιδρυμάτων, καθώς και ο ισολογισμός τους συντάσσονται με βάση τις ρυθμίσεις του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 2 του άρθρου 73.»

12. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 82 αντικαθίσταται ως εξής:

« Διαδικασίες που έχουν ήδη αρχίσει, δύνανται να ολοκληρώνονται και κατά την προϋφιστάμενη διαδικασία.»

13. Αιτήματα που υποβάλλονται σε αρχές των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 2 του Ν. 4182/2013 (Α΄ 185) για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 1 έως και 82 του εν λόγω νόμου εξετάζονται άμεσα ως προς την αρμοδιότητα και παραπέμπονται, συνοδευόμενα με τον πλήρη φάκελο της περιουσίας, στην κατά το άρθρο 2 του Ν. 4182/2013 αρμόδια αρχή, το αργότερο μέχρι 28.2.2014. Οι προθεσμίες της παραγράφου 2 του άρθρου 30, της παραγράφου 2 του άρθρου 48, της παραγράφου 1 του άρθρου 56 και της παραγράφου 1 του άρθρου 60 εκκινούν από τη λήψη του φακέλου της κοινωφελούς περιουσίας από την αρμόδια κατά το άρθρο 2 του Ν. 4182/2013 αρχή.

Άρθρο 33.

Ρυθμίσεις για τις ΑΕΕΑΠ και τροποποίηση διατάξεων των νόμων 3091/2002, 2065/1992 και 2778/1999

1. Στο άρθρο 15 του Ν. 3091/2002 (Α΄ 330), όπου γίνεται αναφορά στις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 51 Α του Κώδικα Φορολογίας

Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε., Ν. 2238/1994, Α' 151), αντικαθίσταται από 1.1.2014 με αναφορά στις διατάξεις του άρθρου 65 του Ν. 4172/2013 .

2. Η περίπτωση ζ' της παρ. 2 του άρθρου 15 του Ν. 3091/2002 αντικαθίσταται ως εξής:

«ζ) Ασφαλιστικά ταμεία ή οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης, εταιρείες συλλογικών επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία και ανώνυμες εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία (ΑΕΕΑΠ), οι οποίες συνιστούν εταιρείες συλλογικών επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία, καθώς και θυγατρικές αυτών εταιρείες του άρθρου 22 παρ. 3 περιπτώσεις δ' και ε' του Ν. 2778/1999 , που εποπτεύονται από αρχή της χώρας της καταστατικής τους έδρας, εκτός αυτών των οποίων η καταστατική έδρα βρίσκεται σε μη συνεργάσιμα κράτη, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις για τα κράτη αυτά του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.»

3. α. Στο τέταρτο από το τέλος εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 15 του Ν. 3091/2002 , μετά τη λέξη «κατέχουν» προστίθενται οι λέξεις «ή διαχειρίζονται» και μετά τις λέξεις «εταιρείες διαχείρισης ή αμοιβαίων κεφαλαίων» προστίθενται οι λέξεις «εταιρείες διαχείρισης ή/και παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών επί κεφαλαίων και αμοιβαίων κεφαλαίων,».

β. Στο τρίτο από το τέλος εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 15 του Ν. 3091/2002, όπως ισχύει, οι λέξεις «ανήκει σε» αντικαθίστανται από τις λέξεις «κατέχει ή διαχειρίζεται».

4. Η παρ. 4 του άρθρου 15 του Ν. 3091/2002 , όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Εξαιρούνται από την υποχρέωση της παραγράφου 1 εταιρείες που έχουν την έδρα τους, σύμφωνα με το καταστατικό τους, σε τρίτη χώρα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συντρέχουν οι αναφερόμενες στην παράγραφο 3 υπό στοιχεία α', β' και γ' περιπτώσεις, εφόσον η καταστατική τους έδρα δεν βρίσκεται σε κράτη μη συνεργάσιμα σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις για τα κράτη αυτά του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.»

5. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 20 του Ν. 2065/1992 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Επίσης, εξαιρούνται από την υποχρέωση αναπροσαρμογής της προηγούμενης παραγράφου και οι ανώνυμες εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία.»

6. Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 31 του Ν. 2778/1999 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

« Κατά τον υπολογισμό του παραπάνω φόρου δε λαμβάνονται υπόψη τα ακίνητα που κατέχουν άμεσα ή έμμεσα θυγατρικές των ΑΕΕΑΠ, εταιρείες του άρθρου 22 παράγραφος 3 περιπτώσεις δ΄ και ε΄ του παρόντος νόμου, εφόσον αυτά αναγράφονται διακεκριμένα στις καταστάσεις επενδύσεών τους.»

7. Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 2 και στο τρίτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 31 του Ν. 2778/1999 διαγράφονται αντίστοιχα οι λέξεις «των άρθρων 12 και 54» και «των άρθρων 113 και 116».

8. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 31 του Ν. 2778/1999 διαγράφονται οι λέξεις «της περίπτωσης στ΄ της παρ. 1 του άρθρου 31 που κυρώθηκε με το Ν. 2238/1994 (Α΄ 151).»

Άρθρο 34.

Οργανωτικά θέματα Ε.Ε.Ε.Π.

1. Η παρ. 3 του άρθρου 16 του Ν. 3229/2004 (Α΄ 38) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων συγκροτείται από εννέα μέλη, που διορίζονται από τον Υπουργό Οικονομικών και είναι πρόσωπα αναγνωρισμένου κύρους, διακρίνονται για την επιστημονική τους κατάρτιση και την επαγγελματική τους ικανότητα και διαθέτουν εξειδικευμένη εμπειρία σε θέματα της αρμοδιότητας που τους ανατίθεται. Η θητεία του Προέδρου και των υπόλοιπων μελών της Ε.Ε.Ε.Π. είναι τετραετής και μπορεί να ανανεώνεται για μία μόνο φορά. Ο Πρόεδρος της Ε.Ε.Ε.Π. διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Η σύνθεση των μελών της Ε.Ε.Ε.Π., πλην του Προέδρου, ανανεώνεται κατά το ήμισυ ανά διετία. Με την απόφαση διορισμού της Ε.Ε.Ε.Π. που εκδίδεται για πρώτη φορά καθορίζονται τα μέλη για τα οποία η θητεία είναι διετής. Τα μέλη της Ε.Ε.Ε.Π., οι σύζυγοί τους και οι συγγενείς τους α΄ και β΄ βαθμού, απαγορεύεται να είναι εταίροι, μέτοχοι, μέλη διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστές, υπάλληλοι, τεχνικοί ή άλλοι σύμβουλοι ή μελετητές σε επιχείρηση που αναπτύσσει δραστηριότητα στον τομέα των τεχνικών-ψυχαγωγικών και τυχερών παιγνίων. Τα ανωτέρω αποτελούν κώλυμα διορισμού ή λόγο παύσης μέλους της Ε.Ε.Ε.Π.. Επίσης, τα μέλη της Ε.Ε.Ε.Π. απαγορεύεται για το χρονικό διάστημα της θητείας τους και πέντε (5) έτη μετά τη λήξη της να παρέχουν, με οποιονδήποτε τρόπο, υπηρεσία με έμμισθη εντολή ή με οποιαδήποτε έννομη σχέση, σε ελεγχόμενο

από την Ε.Ε.Ε.Π. φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, παύει η θητεία των μελών της Ε.Ε.Ε.Π. που παραβαίνουν τις διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων και τους επιβάλλεται πρόστιμο, ίσο με το δεκαπλάσιο των συνολικών αποδοχών που έλαβαν κατά τη διάρκεια της θητείας τους.

3.Α. Κατά τη διάρκεια της θητείας των μελών της Ε.Ε.Ε.Π. αναστέλλεται η άσκηση οποιουδήποτε δημόσιου λειτουργήματος, καθώς και η κατ' επάγγελμα άσκηση καθηκόντων σε οποιαδήποτε θέση στο Δημόσιο, σε Ν.Π.Δ.Δ. και σε νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η άσκηση καθηκόντων μέλους διδακτικού προσωπικού Α.Ε.Ι. και η άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος. Ο διορισμός μέλους το οποίο απουσίασε αδικαιολόγητα από τρεις διαδοχικές συνεδριάσεις της Επιτροπής, ανακαλείται αυτοδικαίως και για το υπόλοιπο της θητείας του διορίζεται νέο μέλος.

3.Β. Ο Πρόεδρος της Ε.Ε.Ε.Π. είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και κατά τη διάρκεια της θητείας του δεν επιτρέπεται να ασκεί άλλο επάγγελμα ή λειτούργημα. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής, που ορίζεται εκ των εννέα ως άνω μελών από τον Υπουργό Οικονομικών, εκπροσωπεί την Επιτροπή δικαστικώς και εξωδίκως. Ο Πρόεδρος έχει τη γενική αρμοδιότητα και εποπτεία της λειτουργίας της Επιτροπής και προεδρεύει της Επιτροπής την οποία συγκαλεί όποτε είναι αναγκαίο και τουλάχιστον δύο φορές κάθε μήνα για τη λήψη αποφάσεων επί των θεμάτων της αρμοδιότητάς της. Η ημερήσια διάταξη καταρτίζεται από τον Πρόεδρο, ο οποίος ορίζει και τον τόπο και την ώρα της συνεδρίασης. Οι αποζημιούμενες συνεδριάσεις ορίζονται ετησίως σε κατά μέσο όρο, δύο εβδομαδιαίως. Συνεδριάσεις πέραν των παραπάνω ορίων δεν αποζημιώνονται. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να τροποποιείται ο αριθμός των αποζημιούμενων συνεδριάσεων αυτών και να καθορίζονται λεπτομέρειες εφαρμογής της ρύθμισης, ως προς την κατανομή κατ' έτος ή άλλα θέματα. Μέχρι την έκδοση της απόφασης αυτής δεν θίγονται οι διατάξεις της 58245/1701/2011 (ΥΟΔΔ 464) Απόφασης του Υπουργού Οικονομικών.

3.Γ. Από τις αναστολές, τους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις των παραπάνω παραγράφων αυτής εξαιρείται η συμμετοχή στην Τριμελή Επιτροπή Ελέγχου της παραγράφου 3Α του άρθρου 28 του Ν. 4002/2011 (Α' 180).»

2. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 16 του Ν. 3229/2004 (Α' 38), οι λέξεις «και Ν.Π.Ι.Δ.» αντικαθίστανται από τις λέξεις «,Ν.Π.Ι.Δ.,

Ο.Τ.Α., καθώς και δικηγόροι που υπηρετούν σε αυτά με σχέση έμμισθης εντολής».

3. Η παρ. 12 του άρθρου 7 του Ν. 4038/2012 (Α΄ 14) καταργείται.

4. Στο τέλος της περίπτωσης Α΄ της παρ. 6 του άρθρου 23 του Ν. 4141/2013 (Α΄ 81) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Οι δικηγόροι που υπηρετούν στην Ε.Ε.Ε.Π. με σχέση έμμισθης εντολής προσλαμβάνονται μετά από δημόσια ανακοίνωση και επιλογή, η οποία διενεργείται από τριμελή επιτροπή που ορίζεται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π.. »

5. Το άρθρο 27 του Ν. 4002/2011 τροποποιείται ως εξής:

α. Το περιεχόμενο του άρθρου 27 αναριθμείται σε παράγραφο 1.

β. Προστίθεται παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Κατά τη διαδικασία έκδοσης διοικητικών πράξεων σε εφαρμογή της κάθε είδους κείμενης νομοθεσίας, η Ε.Ε.Ε.Π. μπορεί, με απόφασή της, να ορίζει τα δικαιολογητικά που είναι δυνατόν να αντικατασταθούν με υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο τρόπος και το είδος του ελέγχου της ακρίβειας του περιεχομένου των δηλώσεων αυτών.»

6. Στο άρθρο 28 του Ν. 4002/2011 προστίθεται παράγραφος 9 ως εξής:

«9. Η Ε.Ε.Ε.Π., με απόφασή της, μπορεί να αναθέτει την υποστήριξη και διεκπεραίωση δικαστικών και εξωδικαστικών υποθέσεων ή/και την παροχή συμβουλών και γνωμοδοτήσεων σε εξειδικευμένους δικηγόρους στον Αρειο Πάγο, των οποίων η αμοιβή συμφωνείται κατά υπόθεση ή ομάδα υποθέσεων ή κατά γνωμοδότηση.»

7. α. Μετά το πρώτο εδάφιο της υποπερίπτωσης δδ΄ της περίπτωσης β΄ της παρ. 2 του άρθρου 29 του Ν. 4002/2011 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

« Για το υπηρεσιακό και ελεγκτικό της έργο και μέχρι την απόκτηση ιδίων μεταφορικών μέσων, η Ε.Ε.Ε.Π. μπορεί να χρησιμοποιεί μέσα δημόσιας ή ιδιωτικής χρήσης κατά δωρεάν παραχώρηση της χρήσης, εφόσον επιβαρύνεται αποκλειστικά και μόνο με το κόστος των καυσίμων.»

β. Στην παρ. 3 του άρθρου 29 του Ν. 4002/2011 προστίθεται περίπτωση ιδ΄ ως εξής:

« ιδ. Τα θέματα του χρόνου λειτουργίας των επιχειρήσεων καζίνο εντός του έτους και του ωραρίου, καθώς και ο τρόπος και οι προϋποθέσεις πιστοποίησης των με κάθε σχέση απασχολουμένων ή συνεργαζομένων με τις επιχειρήσεις καζίνο.»

8. Οι διατάξεις των παραγράφων 2, 2α και 3 του άρθρου 40 του Ν. 4002/2011 από την ημερομηνία ισχύος τους, εφαρμόζονται σε όλους τους παρόχους υπηρεσιών τυχερών παιγνίων.

9. α. Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν. 2206/1994 (Α΄ 62), προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Από την έναρξη ισχύος της παρ. 2 του άρθρου 92 του Ν. 4182/2013 (Α΄ 185), τα θέματα που καθορίζονται με τις αποφάσεις αυτές ρυθμίζονται ή/και τροποποιούνται με απόφαση της Ε.Ε.Π., κατά την κρίση της.»

β. Η παρ. 6 του άρθρου 3 του Ν. 2206/1994 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη ρυθμίζονται τα θέματα σχετικά με κάθε αναγκαίο έλεγχο τήρησης της δημόσιας τάξης.»

γ. Οι αποφάσεις που έχουν εκδοθεί μέχρι την ημερομηνία ισχύος του νόμου αυτού, κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 6 του άρθρου 3 του Ν. 2206/1994, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση του Κανονισμού Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων της παρ. 3 του άρθρου 29 του Ν. 4002/2011 ή της παρ. 5 του άρθρου 54 του Ν. 4002/2011 . Η υπ' αριθ. 1036/22.6.1995 (Β΄ 549) απόφαση των Υπουργών Τουρισμού και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη συνεχίζει να ισχύει σχετικά με τη ρύθμιση θεμάτων ελέγχου τήρησης της δημόσιας τάξης, έως ότου τροποποιηθεί η αντικατασταθεί σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 3 του Ν. 2206/1994, όπως τροποποιείται με το νόμο αυτόν.

δ. Οι παράγραφοι 12, 13, 14 και 15 του άρθρου 3 του Ν. 2206/1994 καταργούνται από 1.1.2014.

10. Η ισχύς της διάταξης της παρ. 17 του άρθρου 7 του Ν. 4038/2012 παρατείνεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2014, κατά παρέκκλιση της παρ. 16 του άρθρου ένατου του Ν. 4057/2012 (Α΄ 54).⁹⁷

---

⁹⁷[Τροποποίηση 4261/2014, Άρθρο 173](#)

Άρθρο 35.

Θέματα εποπτείας και ελέγχου τυχερών παιγνίων

1. Στο ενδέκατο εδάφιο της περίπτωσης δ΄ της παρ. 3Α του άρθρου 28 του Ν. 4002/2011 (Α΄ 180) μετά τις λέξεις «συλλογικών οργάνων» τίθενται οι λέξεις «οργάνων, ομάδων εργασίας και επιτροπών» και μετά τις λέξεις «ιδιωτικού δικαίου» προστίθενται οι λέξεις «και της ιδιωτικής οικονομίας και δεν διαχειρίζεται δημόσια χρήματα».

2. Στο δέκατο τρίτο εδάφιο της περίπτωσης δ΄ της παρ. 3Α του άρθρου 28 του Ν. 4002/2011 μετά τις λέξεις «Η Επιτροπή ελέγχου» προστίθενται οι λέξεις «έχει δικό της ΑΦΜ και».

3. Το δέκατο τέταρτο και δέκατο πέμπτο εδάφιο της περίπτωσης δ΄ της παρ. 3Α του άρθρου 28 του Ν. 4002/2011 αντικαθίστανται από εδάφια ως εξής:

« Ο προϋπολογισμός και οι δαπάνες εκτελούνται με απόφαση της Επιτροπής από τις υπηρεσίες της Ε.Ε.Ε.Π., οι οποίες τηρούν διακριτούς λογιστικούς και τραπεζικούς λογαριασμούς, εφόσον η Επιτροπή δεν έχει αυτόνομη οικονομική και λογιστική υποστήριξη. Οι συμβάσεις της Επιτροπής δεν είναι δημόσιες συμβάσεις και αποφασίζονται και συνάπτονται από αυτήν, εφόσον υφίσταται σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό της, εκτελούνται δε για λογαριασμό της από τις υπηρεσίες της Ε.Ε.Ε.Π., εφόσον η Επιτροπή δεν διαθέτει δική της αντίστοιχη υποδομή. Η Επιτροπή, όταν χρησιμοποιεί υπηρεσίες της Ε.Ε.Ε.Π., καταβάλλει σε αυτήν το κόστος των υπηρεσιών αυτών.»

4. Στο τέλος της περίπτωσης ε΄ της παρ. 3Α του άρθρου 28 του Ν. 4002/2011 προστίθενται εδάφια ως εξής: «Στην Τριμελή Επιτροπή Ελέγχου μπορούν να συμμετέχουν μέλη διδακτικού προσωπικού Α.Ε.Ι. πλήρους απασχόλησης, που δεν προέρχονται από την Ε.Ε.Ε.Π.. Τα έλη αυτά της Τριμελούς Επιτροπής Ελέγχου, απαγορεύεται για το χρονικό διάστημα της θητείας τους και πέντε (5) έτη μετά τη λήξη της να παρέχουν, με οποιονδήποτε τρόπο, υπηρεσία με έμμισθη εντολή ή με οποιαδήποτε έννομη σχέση, στην ΟΠΑΠ Α.Ε.. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, παύει η θητεία των μελών της Τριμελούς Επιτροπής Ελέγχου που παραβαίνουν τις διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων και τους επιβάλλεται πρόστιμο, ίσο με το δεκαπλάσιο των συνολικών αποδοχών που έλαβαν κατά τη διάρκεια της θητείας τους.»

5. Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 24 του Ν. 4141/2013 (Α΄ 81), προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Από τον πρώτο προϋπολογισμό της Επιτροπής, καλύπτονται ενδεχόμενες δαπάνες από την ημερομηνία ορισμού της Επιτροπής, σύμφωνα με τα παραπάνω.»

6. Η εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 50 του Ν. 4002/2011 (Α΄ 180) για όσους εμπíπτουν στο άρθρο 53 του Ν. 4002/2011 , αναστέλλεται για μεταβατικό διάστημα από την έναρξη ισχύος του άρθρου 106 του Ν. 4209/2013 (Α΄ 253), μη θιγομένης της εφαρμογής λοιπών φορολογικών διατάξεων. Για το ίδιο χρονικό διάστημα η φορολογία των παικτών εξακολουθεί να διέπεται από τις διατάξεις που ίσχυαν πριν την έναρξη ισχύος του άρθρου 106 του Ν. 4209/2013.

Άρθρο 36.

Θέματα οικοδομικών συνεταιρισμών

1. Η παρ. 4 του άρθρου 17 του Ν. 1667/1986 (Α΄ 196) αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Οι συνεταιρισμοί φαρμακοποιών διέπονται και από την ισχύουσα για αυτούς νομοθεσία.»

2. Το τέταρτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1667/1986 (Α' 196) αντικαθίσταται ως εξής:⁹⁸

«Κατά της πράξης του Ειρηνοδίκη και εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών, αφότου έλαβαν γνώση της δημοσίευσης της πράξης, τα όργανα διοίκησης του συνεταιρισμού και οποιοσδήποτε υφίσταται βλάβη ή τίθενται σε κίνδυνο τα έννομα συμφέροντά του, μπορεί να ασκήσει ανακοπή, η οποία εισάγεται στο Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού και δικάζεται με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.»⁹⁹

3. Στην παρ. 14 του άρθρου 39 του Ν. 4030/2011 (Α΄ 249), προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Σε περίπτωση μη συμμορφώσεως των οικοδομικών συνεταιρισμών στην εναρμόνιση των καταστατικών τους εντός της ως άνω προθεσμίας, ο συνεταιρισμός διαλύεται αυτοδικαίως. Η διάλυση αναγνωρίζεται με πράξη του Ειρηνοδίκη, μετά από αίτηση των οργάνων διοίκησης του συνεταιρισμού

---

⁹⁸[Τροποποίηση 4261/2014, Άρθρο 178](#)

⁹⁹[Τροποποίηση 4261/2014, Άρθρο 178](#)

και οποιοσδήποτε υφίσταται βλάβη ή τίθενται σε κίνδυνο, ή της εποπτεύουσας αρχής, τα έννομα συμφέροντά του και τα αποτελέσματά της ανατρέχουν στο χρόνο παρόδου της προθεσμίας εναρμόνισης του καταστατικού. Η πράξη του ειρηνοδίκη καταχωρείται στο μητρώο της παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν. 1667/1987 (Α΄ 196) και κοινοποιείται άμεσα στο Υπουργείο Οικονομικών. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται αναλόγως το τρίτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 1 του Ν. 1667/1987.»

4. Η προθεσμία της παρ. 14 του άρθρου 39 του Ν. 4030/2011 παρατείνεται από τότε που έληξε για δώδεκα (12) μήνες. Αιτήσεις που έγιναν μετά τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας πριν την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, θεωρούνται εμπρόθεσμες. Αν έχει ήδη εκδοθεί σχετική πράξη του Ειρηνοδίκη, τα όργανα διοίκησης του συνεταιρισμού και οποιοσδήποτε υφίσταται βλάβη ή τίθενται σε κίνδυνο τα έννομα συμφέροντά του, μπορεί να υποβάλει αρμοδίως όμοια αίτηση στο Ειρηνοδικείο.

Άρθρο 37.

Ρυθμίσεις καταβολής αποδοχών

1. α. Η περίπτωση ii της παραγράφου 1.δ του άρθρου δεύτερου του Ν. 3845/2010 (Α΄ 65) αντικαθίσταται ως εξής:

Ως προς τα νομικά πρόσωπα: για όσο διάστημα παρατηρείται παρέκκλιση από τη διαδικασία πληρωμής μέσω ΕΑΠ, αναστέλλεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών η επιχορήγηση ή απόδοση πόρων ή οποιασδήποτε μορφής ενίσχυση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Στην περίπτωση των Ο.Τ.Α., επέρχεται παρακράτηση μέρους ή συνόλου από το ποσό των δικαιούμενων πόρων (ΚΑΠ-επιχορηγήσεις), καθώς και αναστολή εγκρίσεων πρόσληψης προσωπικού με συμβάσεις μίσθωσης έργου και ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου.

Επιπροσθέτως, για τις ΔΕΚΟ και τα Ν.Π.Ι.Δ. του Κεφαλαίου Α΄ του Ν. 3429/2005, καθώς και για τα Ν.Π.Δ.Δ., για όσο διάστημα παρατηρείται η ανωτέρω παρέκκλιση, επιπλέον των ανωτέρω, αναστέλλεται η καταβολή των αμοιβών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Η επί δίμηνο μη συμμόρφωση και η εξακολούθηση παρέκκλισης από τη διαδικασία πληρωμής μέσω ΕΑΠ που διαπιστώνεται από τον αρμόδιο κάθε φορά φορέα επιφέρει την αυτοδίκαιη παύση της θητείας των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

β. Προστίθεται περίπτωση iii στο 1.δ του άρθρου δεύτερου του Ν. 3845/2010 (Α΄ 65), σύμφωνα με την οποία:

«iii) Ειδικά για όσους φορείς υπάγονται για πρώτη φορά στην υποχρέωση απογραφής του πάσης φύσεως προσωπικού τους, αναστέλλονται οι κυρώσεις της περίπτωσης ii της παρ. ιδ΄ του άρθρου δεύτερου του Ν. 3845/2010, όπως ισχύει, για χρονικό διάστημα τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης των διαδικασιών ένταξής τους στο Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού Ελληνικού Δημοσίου του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.»

2. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 21 του Ν. 2685/1999 (Α΄ 35) προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

« Για το προσωπικό των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) οι μετακινήσεις πραγματοποιούνται μετά από έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου ή του εξουσιοδοτημένου από αυτό οργάνου.»

3. α. Η παρ. 4 του άρθρου 61 του Ν. 2218/1994 (Α΄ 90), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«4. Το Κέντρο στεγάζεται σε κτίριο της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου (Ε.Τ.Α.Δ. Α.Ε.), που βρίσκεται στη διασταύρωση των οδών Γεωργίου Παπανδρέου και Πλούτωνος στη Θεσσαλονίκη και επιχορηγείται από τον προϋπολογισμό της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, για δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού του και για λειτουργικές εν γένει δαπάνες αυτού χωρίς την περαιτέρω ενίσχυση του προϋπολογισμού της από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και από τον τακτικό προϋπολογισμό των Υπουργείων Εσωτερικών, Πολιτισμού και Αθλητισμού και από τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς ή κάθε άλλο αρμόδιο φορέα για την εκτέλεση εξειδικευμένων προγραμμάτων.»

β. Η ισχύς της παραγράφου αυτής αρχίζει από 1.1.2013.

Άρθρο 38.

Ρυθμίσεις σχετικά με ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε. και ορκωτούς εκτιμητές

1. Επί των προσώπων που διετέλεσαν Διευθύνοντες Σύμβουλοι, Πρόεδροι και μέλη του Δ.Σ. των θυγατρικών της ΕΟΜΜΕΧ ΑΕ, που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4038/2012 από τις 1.1.2010 μέχρι και τη λύση τους

και το διορισμό των εκκαθαριστών, δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 115 του ν. 2238/1994 (Α' 151), όπως ισχύουν, και οποιεσδήποτε άλλες διατάξεις νόμων, που προβλέπουν προσωπική και αλληλέγγυο ευθύνη φυσικών προσώπων με νομικά πρόσωπα ή προσωπική κράτηση ή άλλα μέτρα διοικητικού καταναγκασμού για τη μη καταβολή από τις ανωτέρω εταιρίες πάσης φύσεως χρεών, φόρων, τελών, εισφορών, δασμών, προσαυξήσεων και προστίμων προς το Δημόσιο ή Ν. Π.Δ.Δ., συμπεριλαμβανομένων των οφειλόμενων στο Ι.Κ.Α. και σε όλους εν γένει τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, ανεξαρτήτως του χρόνου που αυτά βεβαιώθηκαν ή κατέστησαν απαιτητά, καθώς και των οφειλόμενων προς τρίτους που προκύπτουν από πράξεις της παρ. 1 του άρθρου 79 του ν. 5960/1933 (Α' 401). Πράξεις και μέτρα καταλογισμού και αναγκαστικής είσπραξης που έχουν τυχόν ασκηθεί καταργούνται. Τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου της παρούσης δεν διώκονται ποινικά για αδικήματα, των οποίων η αντικειμενική υπόσταση συνίσταται στη μη καταβολή από τις ανωτέρω εταιρίες των ασφαλιστικών εισφορών υπέρ του ΙΚΑ και όλων εν γένει των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης ανεξαρτήτως του χρόνου που αυτές κατέστησαν απαιτητές, καθώς και στη μη καταβολή των πάσης φύσεως χρεών, φόρων, τελών, εισφορών, δασμών, προσαυξήσεων και προστίμων προς το Δημόσιο ή Ν. Π.Δ.Δ. ανεξαρτήτως του χρόνου βεβαίωσης αυτών, ή οφειλών προς τρίτους, από πράξεις της παρ. 1 του άρθρου 79 του ν. 5960/1933. Το αξιόποινο των ανωτέρω αδικημάτων των εν λόγω προσώπων εξαλείφεται και παύει η ποινική δίωξη.¹⁰⁰

2. Το άρθρο 8 του Ν. 4173/2013 (Α' 165) τροποποιείται από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

Στην περίπτωση δ' της παρ. 5 του άρθρου 8 του Ν. 4173/2013 διαγράφονται οι λέξεις «πριν από την υποβολή του για έγκριση στη Γενική Συνέλευση».

3. Στο άρθρο 4Α της υπ' αριθ. Οικ. 02/11.6.2013 κοινής απόφασης του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό και του Υπουργού Οικονομικών (Β' 1414), από τότε που ίσχυσε, προστίθεται παράγραφος 7, ως εξής:

«7. Ο ειδικός διαχειριστής υπέχει αστική, ποινική και άλλη ευθύνη έναντι μόνο του Δημοσίου για κάθε ζημία, την οποία προξένησε σε αυτό από δόλο ή βαρεία αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του στο πλαίσιο της ειδικής διαχείρισης.

---

¹⁰⁰Τροποποίηση 4597/2019, Άρθρο 34

Για πράξεις ή παραλείψεις του Ειδικού διαχειριστή κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που του έχουν ανατεθεί νομιμοποιείται παθητικά το Δημόσιο, το οποίο και συνεχίζει τυχόν εκκρεμείς αστικές δίκες.»

4. Στο τέλος του άρθρου πρώτου του Ν. 1822/1988 (Α΄ 272), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 20 του Ν. 3066/2002 (Α΄ 252), προστίθεται εδάφιο ως εξής:

« Η εποπτεία της εταιρίας ασκείται από τον Υπουργό Οικονομικών, καταργούμενης κάθε άλλης, γενικής ή ειδικής, διάταξης που ρυθμίζει διαφορετικά το ίδιο θέμα.»

5. Η παράγραφος Γ΄ του άρθρου πρώτου του Ν. 4152/2013 (Α΄ 107) τροποποιείται ως εξής:

α. Η υποπαράγραφος Γ2 της παρ. Γ΄ του άρθρου πρώτου του Ν. 4152/2013 τροποποιείται ως εξής:

αα) Το τρίτο εδάφιο της περίπτωσης 1 αντικαθίσταται ως εξής:

«Για την εγγραφή στο μητρώο πιστοποιημένων εκτιμητών πρέπει να τηρούνται οι διατάξεις περί απασχόλησης συνταξιούχου σύμφωνα με το άρθρο 16 του Ν. 3863/2010 και να προσκομίζονται τα σχετικά αποδεικτικά έγγραφα.»

ββ) Η υποπερίπτωση γ΄ της περίπτωσης 2 διαγράφεται.

γγ) Η υποπερίπτωση ε΄ της περίπτωσης 2 αντικαθίσταται ως εξής:

«ε. Βεβαίωση με υπογραφή και σφραγίδα πιστοποιημένου εκτιμητή ή δελτία παροχής υπηρεσιών με αιτιολογία την εκπόνηση εκτιμήσεων ή εκθέσεις εκτίμησης υπογεγραμμένες από τον ενδιαφερόμενο κατά τα τελευταία δύο έτη.»

δδ) Στο τέλος του στοιχείου αα΄ της υποπερίπτωσης στ΄ της περίπτωσης 2 προστίθενται λέξεις ως εξής: «ή από εκτιμητικό μη κερδοσκοπικό οργανισμό με διεθνή ή ευρωπαϊκή αναγνώριση».

β. Η υποπαράγραφος Γ3 της παρ. Γ΄ του άρθρου πρώτου του Ν. 4152/2013 τροποποιείται ως εξής:

α) Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης 1 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει σχετική αίτηση στην Αρμόδια Διοικητική Αρχή, συνοδευόμενη από τα δικαιολογητικά των υποπεριπτώσεων α΄, β΄, δ΄ και ε΄ της περίπτωσης 2 της υποπαραγράφου Γ2 του παρόντος νόμου.»

β) Η υποπερίπτωση β΄ της περίπτωσης 2 αντικαθίσταται ως εξής:

«β. Δύο εκπρόσωποι διεθνώς αναγνωρισμένων εκτιμητικών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα με τους αναπληρωτές τους με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μετά από πρόταση του Ελληνικού Ινστιτούτου Εκτιμητικής.»

γ) Στο τρίτο εδάφιο της περίπτωσης 3 διαγράφονται οι λέξεις «και τα θέματα των εξετάσεων».

δ) Οι περιπτώσεις β΄ έως και στ΄ της υποπαραγράφου Γ4 της παρ. Γ΄ του άρθρου πρώτου του Ν. 4152/2013 αντικαθίστανται ως εξής:

«β) μηχανολογικές εγκαταστάσεις και εξοπλισμός, γ) επιχειρήσεις και άυλα αγαθά, δ) κινητά κάθε είδους.»

ε) Στην υποπαραγράφο Γ7 της παρ. Γ΄ του άρθρου πρώτου του Ν. 4152/2013, οι λέξεις «στο άρθρο 41» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στην υποπαραγράφο Γ8».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Άρθρο 39.

Συμπλήρωση διατάξεων στο πρώτο Κεφάλαιο του Ν. 4174/2013

1. Στο άρθρο 1 του Ν. 4174/2013 διαγράφεται η λέξη «βεβαίωσης».

2. Το άρθρο 2 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι διατάξεις του Κώδικα ισχύουν για τα εξής δημόσια έσοδα:

α. Φόρο Εισοδήματος.

β. Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.).

γ. Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.).

δ. Φόρο Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικίων και Κερδών από Τυχερά Παίγνια.

ε. Φόρους, τέλη, εισφορές ή χρηματικές κυρώσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα του Κώδικα και κάθε άλλο φόρο, τέλος, εισφορά ή χρηματική κύρωση για τη βεβαίωση ή είσπραξη των οποίων, κατά την έναρξη ισχύος του Κώδικα, εφαρμόζονται ανάλογα οι αντίστοιχες διατάξεις των φορολογιών των περιπτώσεων α' και β'.

στ. Χρηματικές κυρώσεις και τόκους, οι οποίοι προβλέπονται από τον Κώδικα.»

3. Στην περίπτωση δ' του άρθρου 3 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται οι λέξεις «ανεξαρτήτως νομικής προσωπικότητας».

4. Στο άρθρο 3 του Ν. 4174/2013 προστίθεται περίπτωση ε' ως εξής και αναριθμούνται οι περιπτώσεις ε', στ', ζ' και η' σε στ', ζ', η' και θ':

«ε) ως «νόμιμη προθεσμία καταβολής» νοείται: το χρονικό διάστημα εντός του οποίου καταβάλλονται οι φόροι και τα πρόστιμα, όπως προβλέπεται στο νόμο που επιβάλλει την αντίστοιχη φορολογία και στις διατάξεις του Κώδικα, ενώ ως «ληξιπρόθεσμα» νοούνται οι φόροι και τα πρόστιμα μετά την παρέλευση του ανωτέρου χρονικού διαστήματος.»

5. Ο τίτλος του άρθρου 4 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής: «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων, ανάθεση καθηκόντων και εξουσιοδότηση υπογραφής».

6. Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 4 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται οι λέξεις «τα οποία δεν μπορούν να μεταβιβάσουν περαιτέρω τις αρμοδιότητες της παρούσας παραγράφου» και στο τέλος της ίδιας παραγράφου προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Επίσης, δύναται, με απόφασή του, να εξουσιοδοτεί ιεραρχικά υφιστάμενό του όργανο να υπογράφει, με εντολή του, πράξεις ή άλλα έγγραφα της αρμοδιότητάς του.»

7. Στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 4 του Ν.4174/2013 μετά τη λέξη «αρμοδιότητας» διαγράφεται η λέξη « και» και μετά από τη λέξη «καθήκοντος» προστίθενται οι λέξεις «και εξουσιοδότηση υπογραφής».

8. Το άρθρο 5 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η κοινοποίηση πράξεων που εκδίδει, σύμφωνα με τον Κώδικα, η Φορολογική Διοίκηση προς φορολογούμενο ή άλλο πρόσωπο, γίνεται εγγράφως ή ηλεκτρονικώς.

2. Εάν η πράξη αφορά φυσικό πρόσωπο, η κοινοποίηση συντελείται εφόσον:

α) κοινοποιηθεί ηλεκτρονικά, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του Ν. 3979/2011 ή στο λογαριασμό του εν λόγω προσώπου ή του νομίμου αντιπροσώπου του ή του φορολογικού εκπροσώπου του στο πληροφοριακό σύστημα της Φορολογικής Διοίκησης, την οποία ακολουθεί ηλεκτρονική ειδοποίηση στη δηλωθείσα διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του,

β) αποσταλεί με συστημένη επιστολή στην τελευταία δηλωθείσα ταχυδρομική διεύθυνση κατοικίας ή επαγγελματικής εγκατάστασης του εν λόγω προσώπου, ή

γ) επιδοθεί στο εν λόγω πρόσωπο, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, μόνο εφόσον δεν είναι δυνατή η επίδοση με άλλον τρόπο. Η κοινοποίηση σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, κατά το προηγούμενο εδάφιο, θεωρείται νόμιμη, εφόσον γίνει στην τελευταία δηλωθείσα στη Φορολογική Διοίκηση διεύθυνση κατοικίας ή επαγγελματικής εγκατάστασης του εν λόγω προσώπου.

3. Εάν η πράξη αφορά νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, η κοινοποίηση συντελείται εφόσον:

α) κοινοποιηθεί ηλεκτρονικά σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του Ν. 3979/2011 ή στο λογαριασμό του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας ή του νομίμου εκπροσώπου ή του φορολογικού εκπροσώπου τους στο πληροφοριακό σύστημα της Φορολογικής Διοίκησης, την οποία ακολουθεί ηλεκτρονική ειδοποίηση στη δηλωθείσα διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του, ή

β) παραδοθεί στην έδρα ή εγκατάσταση του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας στην Ελλάδα, με υπογεγραμμένη απόδειξη παραλαβής από υπάλληλο ή νόμιμο εκπρόσωπο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, ή

γ) αποσταλεί με συστημένη επιστολή στην τελευταία δηλωθείσα ταχυδρομική διεύθυνση της έδρας ή της εγκατάστασης του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, ή

δ) επιδοθεί κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, μόνο εφόσον δεν είναι δυνατή η επίδοση με άλλον τρόπο. Η κοινοποίηση σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας κατά το προηγούμενο εδάφιο θεωρείται νόμιμη, εφόσον γίνει στην τελευταία δηλωθείσα στη Φορολογική Διοίκηση διεύθυνση της έδρας ή της εγκατάστασης του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας ή της κατοικίας του τελευταίου δηλωθέντα στη Φορολογική Διοίκηση νόμιμου ή φορολογικού εκπροσώπου. Η νομιμότητα της κοινοποίησης δεν θίγεται στην περίπτωση παραίτησης των προσώπων του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον κατά το χρόνο της κοινοποίησης, δεν είχε γνωστοποιηθεί στη φορολογική διοίκηση ο διορισμός νέου νομίμου ή φορολογικού εκπροσώπου.

4. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα έγγραφα που έχουν πληροφοριακό χαρακτήρα ή πράξεις προσδιορισμού φόρου του άρθρου 32 του παρόντος Κώδικα μπορούν να κοινοποιούνται με απλή επιστολή.

5. Πράξη που αποστέλλεται με συστημένη επιστολή θεωρείται ότι έχει νομίμως κοινοποιηθεί μετά την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημερών από την ημέρα αποστολής, εάν η ταχυδρομική διεύθυνση του παραλήπτη κατά τα ανωτέρω βρίσκεται στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που η ταχυδρομική διεύθυνση είναι εκτός Ελλάδας, η πράξη θεωρείται ότι έχει κοινοποιηθεί νομίμως μετά την παρέλευση τριάντα (30) ημερών από την ημέρα αποστολής της συστημένης επιστολής. Σε περίπτωση που η επιστολή δεν παραδοθεί και δεν κοινοποιηθεί στον φορολογούμενο ή στον εκπρόσωπό του για οποιονδήποτε λόγο, η Φορολογική Διοίκηση ζητά από την ταχυδρομική υπηρεσία την επιστροφή αυτής με συνοδευτικό κείμενο, στο οποίο περιλαμβάνονται οι ακόλουθες πληροφορίες: α) η ημερομηνία, κατά την οποία η συστημένη επιστολή προσκομίσθηκε και παρουσιάστηκε στην ως άνω διεύθυνση και β) ο λόγος για τη μη κοινοποίηση ή τη μη βεβαίωση της κοινοποίησης. Η Φορολογική Διοίκηση μεριμνά, προκειμένου αντίγραφο της συστημένης επιστολής να βρίσκεται στη διάθεση της αρμόδιας υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης και να μπορεί αυτή να παραδοθεί στον φορολογούμενο ή εκπρόσωπό του οποιαδήποτε στιγμή και αδαπάνως.

6. Στις περιπτώσεις της ηλεκτρονικής κοινοποίησης στο λογαριασμό φυσικού, νομικού προσώπου ή νομικής

οντότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση α' των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος, η πράξη θεωρείται ότι έχει νομίμως κοινοποιηθεί μετά την παρέλευση δέκα ημερών από την ανάρτησή της στο λογαριασμό του προσώπου το οποίο αφορά η επίδοση και την ηλεκτρονική ειδοποίησή του στη

δηλωθείσα διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του, εφόσον δεν προκύπτει προγενέστερος χρόνος παραλαβής της. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα καθορίζονται όλες οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή της ηλεκτρονικής κοινοποίησης και ιδίως τα σχετικά με την επικαιροποίηση των στοιχείων ηλεκτρονικής επικοινωνίας των φορολογουμένων, το σημείο ανάρτησης στο λογαριασμό της κοινοποιούμενης πράξης, ο τρόπος πιστοποίησης των ηλεκτρονικών ιχνών παραλαβής, η δημιουργία πιστοποιητικού παραλαβής και τα στοιχεία της ηλεκτρονικής ειδοποίησης.

7. Εάν κανένας από τους τρόπους κοινοποίησης που ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3 δεν μπορεί να λάβει χώρα, τότε κοινοποίηση πράξης η οποία αφορά τη φορολογία ακινήτων, είναι δυνατόν να συντελεσθεί με επίδοση στον ίδιο ή σε οποιοδήποτε ενήλικο φυσικό πρόσωπο που έχει έννομη σχέση με τον κύριο ή επικαρπωτή του ακινήτου και είναι παρόν στο ακίνητο ή με θυροκόλληση της πράξης στο ακίνητο.»

8. Στην παρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 4174/2013 οι λέξεις « απαιτούνται για την εφαρμογή του Κώδικα» αντικαθίστανται από τις λέξεις «υποβάλλει ο φορολογούμενος».

Άρθρο 40.

Τροποποιήσεις στο δεύτερο Κεφάλαιο του Ν. 4174/2013

1. Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 10 του Ν. 4174/2013 μετά τις λέξεις «πρόσωπο που πρόκειται» προστίθενται οι λέξεις «να ασκήσει δραστηριότητες επιχειρηματικού περιεχομένου ή».

2. Στην τρίτη παράγραφο του άρθρου 10 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται η λέξη «δέκα» από τη λέξη «δεκατεσσάρων» και ο αριθμός «(10)» από τον αριθμό «(14)».

3. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 10 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ορίζονται το είδος, η διάρκεια, το ύψος της εγγύησης και το περιεχόμενο της έκθεσης.»

4. Η παρ. 4 του άρθρου 10 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Ο φορολογούμενος, φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, υποχρεούται να ενημερώνει εγγράφως τη Φορολογική Διοίκηση εντός δέκα (10) ημερών για μεταβολές στην επωνυμία, το διακριτικό τίτλο, τη διεύθυνση

κατοικίας ή τη διεύθυνση των επαγγελματικών εγκαταστάσεων, την έδρα, το αντικείμενο της δραστηριότητας, τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, καθώς και τις λοιπές πληροφορίες που παρασχέθηκαν κατά το χρόνο της εγγραφής. Ο φορολογούμενος δεν μπορεί να επικαλείται έναντι της Φορολογικής Διοίκησης τις μεταβολές του προηγούμενου εδαφίου, μέχρι το χρόνο ενημέρωσής της. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα καθορίζονται ο τρόπος ενημέρωσης και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας παραγράφου.»

5. Στην πέμπτη παράγραφο του άρθρου 10 του Ν. 4174/2013 οι λέξεις «σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 11» αντικαθίστανται από τις λέξεις «του άρθρου αυτού».

Άρθρο 41.

Συμπλήρωση διατάξεων στο τρίτο Κεφάλαιο του Ν. 4174/2013

Ο τίτλος του τρίτου Κεφαλαίου του Ν. 4174/2013 αναδιατυπώνεται ως «Αποδεικτικό ενημερότητας» και το άρθρο 12 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Αποδεικτικό ενημερότητας και βεβαίωση οφειλής

1. Ο φορολογούμενος δύναται να ζητήσει αποδεικτικό ενημερότητας ισχύος μέχρι και δύο μηνών για την πραγματοποίηση πράξεων και συναλλαγών που ρητά ορίζονται.

2. Η Φορολογική Διοίκηση χορηγεί αποδεικτικό ενημερότητας, μόνο εφόσον ο φορολογούμενος δεν έχει οφειλές στη Φορολογική Διοίκηση από οποιαδήποτε αιτία και έχει υποβάλει τις απαιτούμενες φορολογικές δηλώσεις των τελευταίων πέντε ετών.

3. Η Φορολογική Διοίκηση δύναται να μη χορηγεί αποδεικτικό ενημερότητας εάν ο φορολογούμενος έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές σε άλλη αρχή του δημόσιου τομέα. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ορίζεται η διαδικασία που ακολουθούν οι ανωτέρω αρχές για να ενημερώνουν τη Φορολογική Διοίκηση σχετικά με φορολογουμένους που έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς αυτές, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

4. Κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στις παραγράφους 2 και 3, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος έχει ενταχθεί σε πρόγραμμα ρύθμισης οφειλών ή έχει οφειλές μη ληξιπρόθεσμες ή σε αναστολή, δύναται να εκδοθεί αποδεικτικό ενημερότητας περιορισμένης ισχύος, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα. Η Φορολογική Διοίκηση και μετά τη συμμόρφωση του οφειλέτη σε πρόγραμμα ρύθμισης ορίζει υποχρεωτικά όρο παρακράτησης στις περιπτώσεις που το αποδεικτικό ενημερότητας εκδίδεται για είσπραξη χρημάτων ή μεταβίβαση ακινήτου ή σύσταση εμπραγμάτου δικαιώματος επί αυτού από επαχθή αιτία. Το παρακρατούμενο ποσό λαμβάνεται υπόψη για την κάλυψη δόσης ή δόσεων σύμφωνα με το πρόγραμμα ρύθμισης οφειλών.

5. Οι πράξεις και συναλλαγές για τις οποίες προσκομίζεται αποδεικτικό ενημερότητας, οι προϋποθέσεις χορήγησής του, οι τυχόν εξαιρέσεις από την υποχρέωση προσκόμισής του, οι οφειλές που λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγησή του, οι φορολογικές δηλώσεις που απαιτείται να έχουν υποβληθεί για την έκδοση του αποδεικτικού, ο τύπος του, το περιεχόμενο, η διάρκεια ισχύος, τα ποσοστά παρακράτησης, τα τυχόν άλλα πρόσωπα τα οποία δύναται να ζητούν και να λαμβάνουν το αποδεικτικό, τα όργανα έκδοσής του και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής ορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα.

6. Αν ζητείται αποδεικτικό ενημερότητας για είσπραξη χρημάτων ή μεταβίβαση ακινήτου και δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις των παραγράφων 2, 3 και 4 για τη χορήγησή του, ούτε συντρέχουν οι προϋποθέσεις συμψηφισμού, εκδίδεται από την αρμόδια για την επιδίωξη της είσπραξης της οφειλής υπηρεσία, βεβαίωση οφειλής προς το Δημόσιο, η οποία κατατίθεται αντί του αποδεικτικού ενημερότητας στην υπηρεσία ή τον οργανισμό πληρωμής ή κατατίθεται για τη μεταβίβαση ακινήτου. Με βάση τη βεβαίωση αυτή αποδίδεται το προς είσπραξη ποσό ή το προϊόν του τιμήματος και μέχρι του ύψους της οφειλής, στην εκδούσα τη βεβαίωση υπηρεσία.

7. Οι προϋποθέσεις χορήγησης βεβαίωσης οφειλής, οι οφειλές που λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγησή της, τα όργανα έκδοσης, ο τύπος, το περιεχόμενο, η διάρκεια ισχύος και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής ορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα.

8. Σε ειδικές περιπτώσεις διασφάλισης σοβαρών συμφερόντων του Δημοσίου ή περιπτώσεις οικονομικού εγκλήματος και μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής, μπορεί με γραπτή συναίνεση του Γενικού Γραμματέα να μην χορηγηθεί αποδεικτικό ενημερότητας, ακόμη και αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις χορήγησης αυτού. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ορίζονται περιπτώσεις

διασφάλισης δημοσίου συμφέροντος και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.»

Άρθρο 42.

Συμπλήρωση διατάξεων στο τέταρτο Κεφάλαιο του Ν. 4174/2013

1. Στην περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 13 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «ετών» προστίθενται οι λέξεις « από τη λήξη του αντίστοιχου φορολογικού έτους εντός του οποίου υπάρχει η υποχρέωση υποβολής δήλωσης.»

2. Στο άρθρο 13 του Ν. 4174/2013 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

3. Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 14 του Ν. 4174/2013 η λέξη «παραλαβή» αντικαθίσταται από τη λέξη «κοινοποίηση».

4. Στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 14 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται οι λέξεις «συμπεριλαμβανομένων πελατολογίων και καταλόγων προμηθευτών» και η λέξη «παραλαβή» αντικαθίσταται από τη λέξη «κοινοποίηση».

5. Μετά την παρ. 2 του άρθρου 14 του Ν. 4174/2013 προστίθενται παράγραφοι 3 και 4 ως εξής:

«3. Κάθε φυσικό πρόσωπο με εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, κάθε νομικό πρόσωπο και νομική οντότητα, καθώς και οι αγρότες που υπάγονται στο άρθρο 41 του Κώδικα Φ.Π.Α. (Ν. 2859/2000), υποβάλλουν καταστάσεις φορολογικών στοιχείων, προμηθευτών και πελατών, για τα εκδοθέντα και ληφθέντα φορολογικά στοιχεία αποκλειστικά με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας στο διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Οικονομικών, ανεξάρτητα από τον τρόπο έκδοσης αυτών (μηχανογραφικά ή χειρόγραφα). Οι καταστάσεις του προηγούμενου εδαφίου αφορούν φορολογικά στοιχεία που σχετίζονται αποκλειστικά με την επαγγελματική εξυπηρέτηση, καθώς και την εκπλήρωση του σκοπού των προσώπων του προηγούμενου εδαφίου. Για τις λιανικές συναλλαγές υποβάλλονται συγκεντρωτικά δεδομένα.

4. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα καθορίζονται ο χρόνος υποβολής των καταστάσεων, ο τρόπος, η διαδικασία, η έκταση εφαρμογής, το ύψος της

αξίας των στοιχείων, ο τρόπος επιβεβαίωσης και κάθε άλλο θέμα σχετικά με την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου.»

6. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 15 του Ν.4174/2013 προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Πληροφορίες οι οποίες προέρχονται από την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης χορηγούνται στη Φορολογική Διοίκηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 40 του Ν.3691/2008 », με την επιφύλαξη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής.

7. Στην περίπτωση ε΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 17 του τροποποιούμενου ΚΦΔ διαγράφονται οι λέξεις «συμπεριλαμβανομένης της αρχής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, και» και προστίθεται η λέξη «συμπεριλαμβανομένων».

8. Στην περίπτωση Α΄ της παρ. 1 του άρθρου 17 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «Διοίκησης» προστίθενται οι λέξεις «και μέλη του κυρίου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους».

9. Στην παρ. 1 του άρθρου 17 του Ν. 4174/2013 προστίθενται περιπτώσεις ζ΄ και η΄ ως εξής:

« ζ) σε διαζευγμένους ή συζύγους σε διάσταση για τον καθορισμό διατροφής κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας, για τα στοιχεία που αναγράφονται ρητά σε αυτήν,

η) στην Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της που ορίζονται στο Ν. 3691/2008, όπως ισχύει.»

10. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 17 του Ν. 4174/2013 διαγράφεται.

Άρθρο 43.

Συμπλήρωση διατάξεων στο πέμπτο Κεφάλαιο του Ν. 4174/2013

1. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 18 του Ν. 4174/2013 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Εκπρόθεσμη φορολογική δήλωση υποβάλλεται οποτεδήποτε μέχρι την έκδοση εντολής ελέγχου από τη Φορολογική Διοίκηση ή μέχρι την παραγραφή του δικαιώματος της Φορολογικής Διοίκησης για έλεγχο της αρχικής δήλωσης με όλες τις συνέπειες περί εκπρόθεσμης δήλωσης.»

2. Στην περίπτωση β΄ της παρ. 2 του άρθρου 18 του Ν. 4174/2013 η λέξη «παραρτήματα» αντικαθίσταται από τις λέξεις «συνοδευτικά έγγραφα» και προστίθεται περίπτωση δ΄ ως εξής:

«δ) ο τρόπος με τον οποίο αυτή θα υπογράφεται».

3. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 18 του Ν. 4174/2013 διαγράφεται.

4. Στην παρ. 1 του άρθρου 20 του Ν. 4174/2013 αντικαθίστανται οι λέξεις «του φορολογητέου εισοδήματος για το οποίο» με τις λέξεις «της φορολογητέας ύλης για την οποία».

5. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 20 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ομοίως μπορεί να διατυπωθεί επιφύλαξη σε ό,τι αφορά το χαρακτηρισμό της φορολογητέας ύλης και την υπαγωγή της σε άλλη φορολογία, σε άλλη κατηγορία, σε μειωμένο φορολογικό συντελεστή ή σε σχέση με τυχόν εφαρμοστέες εκπτώσεις και απαλλαγές.»

6. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 20 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «υποβλήθηκε» προστίθεται η λέξη «εμπρόθεσμα».

7. Στο άρθρο 20 του Ν. 4174/2013 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 44.

Συμπλήρωση διατάξεων στο έκτο κεφάλαιο του Ν. 4174/2013

1. Στις περιπτώσεις α΄ και β΄ της παρ. 2 του άρθρου 21 του Ν. 4174/2013, όπου συναντάται η λέξη «ετησίως» αντικαθίσταται από τη φράση «ανά φορολογικό έτος».

2. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 21 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται οι λέξεις «πενήντα (50) ημερών» και αντικαθίστανται από τις λέξεις «τεσσάρων (4) μηνών».

3. Στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 21 του Ν. 4174/2013 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Τα υπόχρεα πρόσωπα της παραγράφου 1 υποβάλλουν Συνοπτικό Πίνακα Πληροφοριών για κάθε φορολογικό έτος, εφόσον δεν εμπίπτουν στις εξαιρετικές περιπτώσεις α΄ και β΄ της παραγράφου 2 του παρόντος.»

4. Στην παράγραφο 6 του άρθρου 21 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «συναλλαγών» προστίθεται η λέξη «και», διαγράφονται οι λέξεις «και ο υπολογισμός του κύκλου εργασιών για τους υπόχρεους που εξαιρούνται από την υποχρέωση τήρησης φακέλου τεκμηρίωσης» και προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Με όμοια απόφαση μπορεί να καθορίζεται η μέθοδος υπολογισμού του κύκλου εργασιών, καθώς και να προβλέπεται απλοποιημένη διαδικασία για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις».

5. Στην παρ. 1 του άρθρου 22 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται οι λέξεις «συνδεδεμένες επιχειρήσεις» και «συνδεδεμένες εταιρείες» και αντικαθίστανται από τις λέξεις «συνδεδεμένα πρόσωπα».

6. Στην παρ. 2 του άρθρου 22 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται οι λέξεις «συνδεδεμένες επιχειρήσεις» και αντικαθίστανται από τις λέξεις «συνδεδεμένα πρόσωπα».

Άρθρο 45.

Συμπλήρωση διατάξεων στο έβδομο κεφάλαιο του Ν. 4174/2013

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 23 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «εγκαταστάσεις» προστίθενται οι λέξεις «και μέσα μεταφοράς» και μετά τη λέξη «διαδικασίες» διαγράφονται οι λέξεις «που ορίζει η νομοθεσία και χρησιμοποιώντας μεθόδους, οι οποίες» και αντικαθίστανται από τις λέξεις «και χρησιμοποιώντας μεθόδους που».

2. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 23 του Ν.4174/2013 και μετά τη λέξη «έλεγχος» διαγράφονται οι λέξεις «της δήλωσης» και προστίθενται οι λέξεις «εκπλήρωσης των φορολογικών υποχρεώσεων».

3. Στην περίπτωση α΄ της παρ. 2 του άρθρου 23 του Ν.4174/2013 μετά τη λέξη «Διοίκηση» προστίθενται οι λέξεις «δύναται να».

4. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 23 του Ν. 4174/2013 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

« Ο Γενικός Γραμματέας δύναται με απόφασή του να ορίζει λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρούσης περίπτωσης.»

5. Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 24 του Ν. 4174/2013 προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου συντάσσεται έκθεση κατάσχεσης, η οποία υπογράφεται από το όργανο της Φορολογικής Διοίκησης που ενεργεί την κατάσχεση και τον ίδιο τον φορολογούμενο ή τον παρόντα κατά τη διενέργεια της κατάσχεσης υπάλληλο ή εκπρόσωπό του ή λογιστή του, ή, στην περίπτωση των νομικών προσώπων και οντοτήτων, εκτός των ανωτέρω προσώπων, από οποιονδήποτε εταίρο ή οποιοδήποτε μέλος της διοίκησής τους ή φορολογικό εκπρόσωπό τους. Αντίγραφο της έκθεσης κατάσχεσης παραδίδεται στον φορολογούμενο ή στα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου. Σε περίπτωση άρνησης των παραπάνω προσώπων να υπογράψουν, η έκθεση θυροκολλείται. Ο φορολογούμενος δικαιούται να λάβει αντίγραφα ή φωτοτυπίες των κατασχεθέντων με δαπάνες του. Για την κατάσχεση βιβλίων, εγγράφων και λοιπών στοιχείων τρίτου φορολογούμενου δεν απαιτείται επίδοση της έκθεσης κατάσχεσης σε αυτόν.»

6. Το άρθρο 25 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 25

1. Ο οριζόμενος από τη Φορολογική Διοίκηση, για τη διενέργεια του φορολογικού ελέγχου, υπάλληλος φέρει έγγραφη εντολή διενέργειας επιτόπιου φορολογικού ελέγχου, η οποία έχει εκδοθεί από τον Γενικό Γραμματέα, και η οποία περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής:

α) τον αριθμό και την ημερομηνία της εντολής,

β) το ονοματεπώνυμο του υπαλλήλου, στον οποίο έχει ανατεθεί ο φορολογικός έλεγχος,

γ) το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία, τη διεύθυνση και τον αριθμό φορολογικού μητρώου του φορολογούμενου, αν αυτός έχει αποδοθεί στον φορολογούμενο,

δ) τη φορολογική περίοδο ή υπόθεση και το είδος φορολογίας που αφορά ο φορολογικός έλεγχος,

ε) τη διάρκεια του φορολογικού ελέγχου, και

στ) το χαρακτηρισμό «πλήρης» ή «μερικός» έλεγχος, κατά περίπτωση.

Η εντολή διενέργειας φορολογικού ελέγχου δεν δημοσιεύεται.

2. Ο οριζόμενος από τη Φορολογική Διοίκηση, για τη διενέργεια του φορολογικού ελέγχου, υπάλληλος πρέπει να επιδεικνύει το δελτίο ταυτότητάς του και την εντολή φορολογικού ελέγχου πριν την έναρξη του φορολογικού ελέγχου.

3. Ο επιτόπιος φορολογικός έλεγχος διενεργείται στις εγκαταστάσεις του φορολογούμενου κατά το επίσημο ωράριο εργασίας της Φορολογικής Διοίκησης και μπορεί να παρατείνεται μέχρι την ολοκλήρωσή του. Η Φορολογική Διοίκηση δύναται να διενεργεί επιτόπιο φορολογικό έλεγχο και εκτός του επίσημου ωραρίου εργασίας εφόσον απαιτείται από το είδος των δραστηριοτήτων του φορολογούμενου. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να γίνεται ειδική μνεία στην εντολή φορολογικού ελέγχου. Η είσοδος στην κατοικία του φορολογούμενου επιτρέπεται μόνο με εντολή του αρμόδιου Εισαγγελέα.

4. Η διάρκεια του επιτόπιου φορολογικού ελέγχου που προβλέπεται στην παράγραφο 1, δύναται να παραταθεί άπαξ κατά έξι (6) μήνες. Περαιτέρω παράταση μέχρι έξι (6) ακόμη μήνες είναι δυνατή σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

5. Η Φορολογική Διοίκηση έχει δικαίωμα επανελέγχου φορολογικής περιόδου ή υπόθεσης για την οποία έχει ήδη διενεργηθεί πλήρης έλεγχος, μόνον εάν προκύψουν νέα στοιχεία, τα οποία επηρεάζουν τον υπολογισμό της φορολογικής οφειλής. Ως «νέο στοιχείο» νοείται κάθε στοιχείο, το οποίο δεν θα μπορούσε να είναι γνωστό στη Φορολογική Διοίκηση κατά τον αρχικό φορολογικό έλεγχο.

6. Ο φορολογούμενος υποχρεούται να συνεργάζεται πλήρως και να διευκολύνει το έργο του οριζόμενου για τη διενέργεια του φορολογικού ελέγχου υπαλλήλου της Φορολογικής Διοίκησης. Ο οριζόμενος υπάλληλος δεν δύναται να μετακινεί βιβλία και στοιχεία ή έγγραφα που έχουν τεθεί στη διάθεσή του σε άλλο τόπο, εκτός εάν ο φορολογούμενος αδυνατεί να παράσχει αμέσως αληθή και ακριβή αντίγραφα, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 24. Σε αυτή την περίπτωση, τα έγγραφα και στοιχεία είναι

δυνατόν να απομακρυνθούν από τις εγκαταστάσεις έναντι απόδειξης παραλαβής και επιστρέφονται στον φορολογούμενο εντός δέκα (10) ημερών από την παραλαβή. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται ανάλογα τα αναφερόμενα στο άρθρο 24 παρ. 4 του Κώδικα.

7. Ο αρμόδιος υπάλληλος της Φορολογικής Διοίκησης μπορεί, οποτεδήποτε, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, να ζητήσει τη συνδρομή των οργάνων της Ελληνικής Αστυνομίας για τη διενέργεια του φορολογικού ελέγχου και τα όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας υποχρεούνται να παρέχουν αυτή τη συνδρομή, κατά το χρόνο και στον τόπο που ζητείται.»

7. Το άρθρο 26 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 26

Η Φορολογική Διοίκηση επιλέγει τις προς έλεγχο υποθέσεις με βάση κριτήρια ανάλυσης κινδύνου, ή εξαιρετικά με βάση άλλα κριτήρια, τα οποία καθορίζονται από τον Γενικό Γραμματέα, και δεν δημοσιοποιούνται.»

8. Στο πρώτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου του άρθρου 28 του Ν. 4174/2013 η λέξη «γνωστοποιεί» αντικαθίσταται από τη λέξη «κοινοποιεί», και μετά τη λέξη «φόρου» διαγράφονται οι λέξεις «εφόσον προκύπτει διαφοροποίηση της φορολογικής οφειλής σε σχέση με τις δηλώσεις που έχει υποβάλλει ο φορολογούμενος, καθώς και τα στοιχεία που αιτιολογούν τη διαφοροποίηση».

9. Στο τρίτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου του άρθρου 28 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη « διατυπώσει» προστίθεται η λέξη «εγγράφως», διαγράφεται η λέξη «παραλαβή» και αντικαθίσταται με τη λέξη «κοινοποίηση».

10. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 28 του Ν. 4174/2013 προστίθενται οι λέξεις «ο οποίος πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένος».

Άρθρο 46.

Συμπλήρωση διατάξεων στο όγδοο κεφάλαιο του Ν. 4174/2013

1. Η παρ. 1 του άρθρου 30 του Ν.4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Πράξη προσδιορισμού φόρου είναι η πράξη, με την οποία καθορίζεται το ποσό της φορολογικής οφειλής ή απαίτησης του φορολογουμένου για μια ή περισσότερες φορολογικές περιόδους ή για ένα ή περισσότερα φορολογικά έτη ή διαχειριστικές περιόδους ή για μια ή περισσότερες φορολογικές υποθέσεις. Με την πράξη προσδιορισμού φόρου συνιστάται και βεβαιώνεται η φορολογική οφειλή ή απαίτηση του φορολογούμενου. Η πράξη αυτή καταχωρίζεται ως εισπρακτέο ή επιστρεπτέο ποσό στα βιβλία της Φορολογικής Διοίκησης. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα καθορίζονται τα βιβλία, στα οποία γίνεται η καταχώριση, το περιεχόμενο, η διαδικασία και οι εξαιρέσεις από αυτή, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

2. Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 32 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται οι λέξεις: «δεν συνιστά άμεσα και πράξη προσδιορισμού φόρου» και αντικαθίστανται από τις λέξεις «δεν συνιστά άμεσο προσδιορισμό φόρου», ενώ διαγράφονται και οι λέξεις «την οποία κοινοποιεί στον φορολογούμενο».

3. Το άρθρο 33 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 33

Σε περιπτώσεις που ο φορολογούμενος, παρά την υποχρέωσή του να υποβάλει φορολογική δήλωση σύμφωνα με τις διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας, δεν υποβάλει φορολογική δήλωση, η Φορολογική Διοίκηση δύναται να εκδώσει πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου ορίζοντας τη φορολογητέα ύλη, με βάση κάθε στοιχείο και πληροφορία που έχει στη διάθεσή της και αφορούν ιδίως το επίπεδο διαβίωσης του φορολογουμένου, την άσκηση της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής δραστηριότητάς του ή ομοειδείς επιχειρηματικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες. Ο Γενικός Γραμματέας δύναται να εκδίδει απόφαση σχετικά με τον τρόπο προσδιορισμού της κατ' εκτίμηση φορολογητέας ύλης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Εάν, μετά την έκδοση της πράξης αυτής, ο φορολογούμενος υποβάλλει φορολογική δήλωση, η πράξη αυτή παύει να ισχύει αυτοδικαίως.»

4. Στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 34 του Ν.4174/2013 και μετά τις λέξεις «25 του» προστίθεται η λέξη «Κώδικα», μετά τις λέξεις «προσδιορισμός φόρου» προστίθενται οι λέξεις «που εκδίδεται κατόπιν πλήρους φορολογικού ελέγχου,» και στο τέλος του άρθρου 34 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

« Η Φορολογική Διοίκηση δύναται να προβεί σε έκδοση πράξης διορθωτικού προσδιορισμού φόρου και στην περίπτωση κατά την οποία δεν υποβλήθηκε

δήλωση από τον φορολογούμενο και δεν έχει εκδοθεί πράξη εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου.»

5. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 36 του Ν.4174/2013 διαγράφονται οι λέξεις «οικείου φορολογικού» και μετά τη λέξη έτους προστίθενται οι λέξεις «εντός του οποίου λήγει η προθεσμία υποβολής δήλωσης».

6. Στην περίπτωση α΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 36 του Ν.4174/2013 μετά τη λέξη «υποβάλλει» προστίθενται οι λέξεις « αρχική ή» και στην περίπτωση γ΄ διαγράφονται οι λέξεις «η οποία δεν προσβάλλεται με ένδικο βοήθημα ή μέσο» και μετά τη λέξη «απόφασης» προστίθενται οι λέξεις «επί της ενδικοφανούς προσφυγής ή την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης».

7. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 36 του Ν. 4174/2013 διαγράφεται η λέξη «φορολογικού» και μετά την λέξη « εντός του οποίου λήγει η προθεσμία υποβολής δήλωσης».

8. Ο τίτλος του άρθρου 37 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Έκδοση και κοινοποίηση πράξης προσδιορισμού φόρου».

9. Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 37 του Ν. 4174/2013

διαγράφονται οι λέξεις «και κοινοποιείται στο πρόσωπο στο οποίο αφορά ο προσδιορισμός φόρου» και στο δεύτερο εδάφιο διαγράφεται η λέξη «τουλάχιστον».

10. Στο άρθρο 37 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται η περίπτωση ι΄ ως εξής:

« ι) τυχόν αλληλεγγύως υπεύθυνα πρόσωπα» και προστίθεται περίπτωση κ΄ ως εξής: «λοιπές πληροφορίες».

11. Στο άρθρο 37 του Ν. 4174/2013 και μετά τη λέξη «πληροφορίες» προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η πράξη προσδιορισμού φόρου κοινοποιείται στο πρόσωπο στο οποίο αφορά ο προσδιορισμός φόρου».

12. Το άρθρο 38 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 38

1. Κατά τον προσδιορισμό φόρου, η Φορολογική Διοίκηση δύναται να αγνοεί κάθε τεχνητή διευθέτηση ή σειρά διευθετήσεων που αποβλέπει σε αποφυγή

της φορολόγησης και οδηγεί σε φορολογικό πλεονέκτημα. Οι εν λόγω διευθετήσεις αντιμετωπίζονται, για φορολογικούς σκοπούς, με βάση τα χαρακτηριστικά της οικονομικής τους υπόστασης.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ως «διευθέτηση» νοείται κάθε συναλλαγή, δράση, πράξη, συμφωνία, επιχορήγηση, συνεννόηση, υπόσχεση, δέσμευση ή γεγονός. Μια διευθέτηση μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα από ένα στάδια ή μέρη.

3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, η διευθέτηση ή σειρά διευθετήσεων είναι τεχνητή εφόσον στερείται οικονομικής ή εμπορικής ουσίας. Για τον καθορισμό του τεχνητού ή μη χαρακτήρα μιας διευθέτησης ή σειράς διευθετήσεων, η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει εάν αυτές αφορούν μια ή περισσότερες από τις ακόλουθες καταστάσεις:

α) ο νομικός χαρακτηρισμός των μεμονωμένων σταδίων από τα οποία αποτελείται μια διευθέτηση είναι ασυμβίβαστος με τη νομική υπόσταση της διευθέτησης στο σύνολό της·

β) η διευθέτηση ή σειρά διευθετήσεων εφαρμόζεται κατά τρόπο που δεν συνάδει με μια συνήθη επιχειρηματική συμπεριφορά·

γ) η διευθέτηση ή σειρά διευθετήσεων περιλαμβάνει στοιχεία που έχουν ως αποτέλεσμα την αλληλοαντιστάθμιση ή την αλληλοακύρωσή τους·

δ) η σύναψη συναλλαγών είναι κυκλικού χαρακτήρα·

ε) η διευθέτηση ή σειρά διευθετήσεων οδηγεί σε σημαντικό φορολογικό πλεονέκτημα αλλά αυτό δεν αντανάκλαται στους επιχειρηματικούς κινδύνους, τους οποίους αναλαμβάνει ο φορολογούμενος ή στις ταμειακές ροές του·

στ) το αναμενόμενο περιθώριο κέρδους πριν από το φόρο είναι σημαντικό σε σύγκριση με το ύψος του αναμενόμενου φορολογικού πλεονεκτήματος.

4. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ο στόχος μιας διευθέτησης ή σειράς διευθετήσεων συνίσταται στην αποφυγή της φορολόγησης, εφόσον, ανεξαρτήτως από τις υποκειμενικές προθέσεις του φορολογούμενου αντίκειται στο αντικείμενο, στο πνεύμα και στο σκοπό των φορολογικών διατάξεων που θα ίσχυαν σε άλλη περίπτωση.

5. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ένας δεδομένος στόχος πρέπει να θεωρείται κρίσιμος, εφόσον οποιοσδήποτε άλλος στόχος που αποδίδεται ή θα μπορούσε να αποδοθεί στη διευθέτηση ή στη σειρά διευθετήσεων φαίνεται αμελητέος, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων της υπόθεσης.

6. Για να καθοριστεί εάν η διευθέτηση ή η σειρά διευθετήσεων έχει οδηγήσει σε φορολογικό πλεονέκτημα με την έννοια της παραγράφου 1, η Φορολογική Διοίκηση συγκρίνει το ύψος του οφειλόμενου φόρου από τον φορολογούμενο, λαμβάνοντας υπόψη την εν λόγω διευθέτηση, με το ποσό που θα όφειλε ο ίδιος φορολογούμενος υπό τις ίδιες συνθήκες, εν απουσία της εν λόγω διευθέτησης.»

Άρθρο 47.

Συμπλήρωση διατάξεων στο ένατο κεφάλαιο του Ν. 4174/2013

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 40 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «εκτέλεσης» προστίθενται οι λέξεις «και της λήψης διασφαλιστικών μέτρων».

2. Στην παρ. 2 του άρθρου 40 του Ν. 4174/2013 οι λέξεις «Η διεκπεραίωση των διαδικασιών είσπραξης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Οι διαδικασίες είσπραξης» και οι λέξεις «μπορεί να ανατεθεί» αντικαθίστανται με τις λέξεις «μπορούν να ανατεθούν».

3. Στην παρ. 3 του άρθρου 40 του Ν. 4174/2013 οι λέξεις «και της κατάθεσης αγωγής καταδολίευσης» αντικαθίστανται με τις λέξεις «της άσκησης αγωγής διάρρηξης».

4. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 41 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «διορθωτικού» προστίθενται οι λέξεις « ή εκτιμώμενου» και στο δεύτερο εδάφιο διαγράφονται οι λέξεις «εκτιμώμενου προσδιορισμού ή».

5. Στο άρθρο 42 προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Η αξίωση για επιστροφή φόρου, ο οποίος καταβλήθηκε αχρεώστητα παραγράφεται κατά το χρόνο που παραγράφεται το δικαίωμα της Φορολογικής Διοίκησης για έκδοση πράξης προσδιορισμού φόρου, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 36 του Κώδικα αναφορικά με την αντίστοιχη φορολογική υποχρέωση από την οποία πηγάζει η αξίωση προς επιστροφή.»

6. Στο άρθρο 42 του Ν. 4174/2013 προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα μπορούν να ορίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

7. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 43 του Ν. 4174/2013 προστίθεται μετά τη λέξη «πριν» οι λέξεις « ή μετά» και προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

«7. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα μπορούν να ορίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

8. Στην παρ. 2 του άρθρου 45 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται από την περίπτωση β' οι λέξεις « που κοινοποιείται στον φορολογούμενο» και από την περίπτωση στ' οι λέξεις « όπως κοινοποιείται στον φορολογούμενο», αντικαθίσταται η περίπτωση ζ' ως εξής: «ζ) σε περίπτωση επιβολής προστίμων οι αντίστοιχες πράξεις» και προστίθεται περίπτωση η' ως εξής:

«η) σε περίπτωση ενδικοφανούς προσφυγής, η απόφαση της Υπηρεσίας Εσωτερικής Επανεξέτασης.»

9. Το άρθρο 46 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 46

1. Η Φορολογική Διοίκηση, προκειμένου να διασφαλίζει την είσπραξη φόρων, μπορεί σε επείγουσες περιπτώσεις ή για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος για την είσπραξη των φόρων, να προβαίνει με βάση τον εκτελεστό τίτλο του άρθρου 45 του Κώδικα πριν τη λήξη της προθεσμίας καταβολής της οφειλής και χωρίς δικαστική απόφαση στην επιβολή συντηρητικής κατάσχεσης κινητών, ακινήτων, εμπραγμάτων δικαιωμάτων σε αυτά, απαιτήσεων και γενικά όλων των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη του Δημοσίου είτε βρίσκονται στα χέρια του είτε στα χέρια τρίτου. Η συντηρητική κατάσχεση τρέπεται αυτοδίκαια σε αναγκαστική με την πάροδο της νόμιμης προθεσμίας καταβολής της οφειλής και έχει τις συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης από το χρόνο της εγγραφής της. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλογικά τα άρθρα 707-723 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, εξαιρουμένων των άρθρων 715 παρ.5 και 722 του ανωτέρω Κώδικα.

2. Η Φορολογική Διοίκηση μπορεί με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1, να προβαίνει στη λήψη των προβλεπόμενων στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ασφαλιστικών μέτρων με βάση τον εκτελεστό τίτλο αλλά και πριν από την απόκτηση εκτελεστού τίτλου, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 691 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

3. Τα μέτρα της προηγούμενης παραγράφου διατάσσονται από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Πρωτοδικείου της έδρας του οργάνου της Φορολογικής Διοίκησης χωρίς να απαιτείται προηγούμενη κλήτευση του φορολογουμένου.

4. Με τις ίδιες προϋποθέσεις μπορεί να εγγραφεί υποθήκη για κάθε φόρο και λοιπά έσοδα του Δημοσίου που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα.

5. Εφόσον η Φορολογική Διοίκηση διαπιστώνει παραβάσεις φοροδιαφυγής κατά την έννοια των περιπτώσεων β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 55 αθροιστικά άνω του ποσού των εκατό πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ ή κατά την έννοια των περιπτώσεων δ' και ε' της παρ.1 του άρθρου 55 του Κώδικα εφόσον η αξία των συναλλαγών των φορολογικών στοιχείων υπερβαίνει αθροιστικά το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ, μπορεί, βάσει ειδικής έκθεσης ελέγχου, να επιβάλλει σε βάρος του παραβάτη προληπτικά ή διασφαλιστικά του δημοσίου συμφέροντος μέτρα άμεσου και επείγοντος χαρακτήρα. Ειδικότερα η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να μην παραλαμβάνει και να μην χορηγεί έγγραφα που απαιτούνται για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων. Στην περίπτωση αυτή δεσμεύεται το πενήντα τοις εκατό (50%) των καταθέσεων, των πάσης φύσεως λογαριασμών και παρακαταθηκών και του περιεχομένου των θυρίδων του παραβάτη. Το μη χρηματικό περιεχόμενο θυρίδων και οι μη χρηματικές παρακαταθήκες, δεσμεύονται στο σύνολό τους.

6. Τα μέτρα της παραγράφου 5 επιβάλλονται σωρευτικά σε βάρος των ομορρύθμων εταίρων προσωπικών εταιριών, καθώς και σε βάρος κάθε προσώπου εντεταλμένου από οποιαδήποτε αιτία στη διοίκηση ή διαχείριση ή εκπροσώπηση οποιουδήποτε νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας από την τέλεση της παράβασης και εφεξής, ανεξάρτητα αν έχουν αποβάλει την ιδιότητα αυτή στην περίπτωση οποιασδήποτε παράβασης φοροδιαφυγής των περιπτώσεων β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 55 και κατά την τέλεση αυτής στην περίπτωση οποιασδήποτε παράβασης φοροδιαφυγής των περιπτώσεων δ' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 55 του Κώδικα. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα εξειδικεύονται τα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου, καθορίζονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες τα μέτρα αίρονται εν όλω ή εν μέρει και οι περιπτώσεις μη εφαρμογής τους, προσδιορίζεται ο χρόνος διατήρησης αυτών και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα. Η προθεσμία και η άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής του άρθρου 63 του Κώδικα, δεν αναστέλλουν την εφαρμογή των μέτρων, εφαρμοζομένων αναλογικά των οριζομένων στην παρ. 4 του ίδιου άρθρου.

7. Τα μέτρα της παρ. 5 δεν εμποδίζουν τη δυνατότητα της Φορολογικής Διοίκησης να ικανοποιεί τις απαιτήσεις της από τα δεσμευθέντα περιουσιακά στοιχεία, με αναγκαστική εκτέλεση σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.»

10. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 47 του Ν. 4174/2013 οι λέξεις «το αρμόδιο όργανο της Φορολογικής Διοίκησης» αντικαθίσταται από τις λέξεις «η Φορολογική Διοίκηση» και στην παράγραφο 2 του άρθρου 47 του Ν. 4174/2013 οι λέξεις «το αρμόδιο όργανο της Φορολογικής Διοίκησης» αντικαθίσταται από τις λέξεις «η Φορολογική Διοίκηση».

11. Στην παρ. 1 του άρθρου 47 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται οι λέξεις «τόκων ή» και η λέξη «αποστέλλει» αντικαθίσταται από τη λέξη «κοινοποιεί».

12. Στην παρ. 2 του άρθρου 47 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται οι λέξεις «μετά την πάροδο της προθεσμίας των τριάντα (30) ημερών» και προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής:

«Δεν απαιτείται η κοινοποίηση της ειδοποίησης για την επιβολή κατάσχεσης στις περιπτώσεις κατάσχεσης χρηματικών ποσών ή απαιτήσεων στα χέρια του φορολογουμένου ή τρίτου.»

13. Στην παρ. 3 του άρθρου 47 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «ονοματεπώνυμο» προστίθενται οι λέξεις «ή επωνυμία», στην περίπτωση γ' διαγράφονται οι λέξεις «αριθμών» και «ή και», αντικαθίσταται η φράση «ή και» από κόμμα και μετά τη λέξη «καταβολής» προστίθενται οι λέξεις «και αριθμού», στην περίπτωση δ' μετά τη λέξη «περίοδοι» προστίθενται οι λέξεις «ή οι φορολογικές υποθέσεις» και στην περίπτωση η' διαγράφεται η λέξη «επίδοση» και αντικαθίσταται από τη λέξη «κοινοποίηση».

14. Στην παρ. 4 του άρθρου 47 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «ειδοποίηση» προστίθενται οι λέξεις «η οποία δεν εξομοιώνεται με επιταγή προς πληρωμή.»

15. Η παρ. 2 του άρθρου 48 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η Φορολογική Διοίκηση συμψηφίζει απαιτήσεις από φόρους και λοιπά έσοδα του Δημοσίου που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα και σε όλη την εν γένει φορολογική και τελωνειακή νομοθεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 83 ΚΕΔΕ. Η Φορολογική Διοίκηση δύναται να συμψηφίζει κάθε άλλη απαίτηση σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο προηγούμενο εδάφιο.»

16. Στην παρ. 3 του άρθρου 48 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «δικαστική» προστίθενται οι λέξεις «ή διοικητική», και μετά τη λέξη «αναστολή» προστίθενται οι λέξεις «του άρθρου 63 του Κώδικα».

17. Στην παρ. 1 του άρθρου 49 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται οι λέξεις «με τη σύμφωνη γνώμη του Οικονομικού Εισαγγελέα».

18. Η παρ. 3 του άρθρου 49 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος μεταβιβάσει περιουσιακά στοιχεία του η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να προβαίνει στην άσκηση αγωγής διάρρηξης για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου, σύμφωνα με τα άρθρα 939 κ. ε. του ΑΚ.. Στην περίπτωση αυτή η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να ζητήσει ως ασφαλιστικό μέτρο τη δικαστική μεσεγγύηση σύμφωνα με τα άρθρα 725 κ.ε. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.»

19. Στην παρ. 1 του άρθρου 50 του Ν. 4174/2013 προστίθεται η λέξη «πρόεδροι,» πριν τη λέξη «διευθυντές», οι λέξεις «τόκων και προστίμων» μετά τις λέξεις «πληρωμή του φόρου» και η λέξη «οφείλεται» αντικαθίσταται από τη λέξη «οφείλονται».

20. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 50 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «φόρους» προστίθενται οι λέξεις «το ΦΠΑ και όλους τους επιρριπτόμενους φόρους».

21. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 50 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «εταίροι» προστίθενται οι λέξεις «κεφαλαιουχικών εταιρειών» και οι λέξεις «πέντε (5%) τοις εκατό» αντικαθίστανται με τις λέξεις «δέκα (10%) τοις εκατό».

22. Στην παρ. 4 του άρθρου 50 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «εταίρος» προστίθενται οι λέξεις «κεφαλαιουχικών εταιρειών» και οι λέξεις «πέντε τοις εκατό (5%)» αντικαθίστανται με τις λέξεις «δέκα τοις εκατό (10%)», ενώ μετά τη λέξη «αναληφθέντων» προστίθενται οι λέξεις «εντός της ως άνω τριετίας».

23. Η παρ. 1 του άρθρου 51 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το δικαίωμα του Δημοσίου για την είσπραξη των φόρων και λοιπών εσόδων του που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα παραγράφεται μετά την πάροδο πέντε (5) ετών από τη λήξη του έτους, εντός του οποίου αποκτήθηκε νόμιμος τίτλος εκτέλεσης. Η κοινοποίηση στον φορολογούμενο ατομικής ειδοποίησης και οποιασδήποτε πράξης αναγκαστικής εκτέλεσης διακόπτει την παραγραφή. Επιπροσθέτως, την παραγραφή διακόπτουν η αναγγελία προς επαλήθευση στην πτώχευση, προς κατάταξη στον υπάλληλο πλειστηριασμού, καθώς και στον εκκαθαριστή κληρονομιάς ή διαλυθέντος νομικού προσώπου ή στον ειδικό εκκαθαριστή επιχείρησης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, καθώς και η εγγραφή προσημείωσης ή υποθήκης επί

οποιοδήποτε περιουσιακού στοιχείου του φορολογούμενου. Επί αλληλεγγύως ευθυνόμενων, η διακοπή της παραγραφής ως προς έναν από αυτούς ενεργεί και κατά των λοιπών. Η παραγραφή του παρόντος άρθρου αναστέλλεται: α) Για όσο χρονικό διάστημα είχε χορηγηθεί ρύθμιση τμηματικής καταβολής ή η Φορολογική Διοίκηση δεν μπορούσε να εισπράξει το χρέος λόγω αναστολής εκτελέσεως από οποιαδήποτε αιτία. Στην περίπτωση αυτή η παραγραφή δεν συμπληρώνεται πριν περάσει ένα έτος από τη λήξη της αναστολής. β) Κατά τη διάρκεια ανηλικότητας του φορολογούμενου. γ) Κατά τη διάρκεια της δικαστικής αμφισβήτησης του εκτελεστού τίτλου της απαίτησης, ή της νομιμότητας της είσπραξης, ή του κύρους πράξης της εκτέλεσης και μέχρι τη συμπλήρωση ενός έτους από την επίδοση στη Φορολογική Διοίκηση με δικαστικό επιμελητή αμετάκλητης δικαστικής απόφασης.

Η μη εκκίνηση της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη των φόρων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα εντός πέντε (5) ετών από τη λήξη του έτους, εντός του οποίου ο φορολογούμενος κατέστη υπερήμερος, συνεπάγεται την πειθαρχική ευθύνη του αρμοδίου οργάνου της φορολογικής διοίκησης, εκτός εάν αιτιολογημένα κρίνεται από τον Γενικό Γραμματέα, ότι η μη εκκίνηση της διαδικασίας αυτής είναι δικαιολογημένη.»

Άρθρο 48.

Συμπλήρωση διατάξεων στο δέκατο κεφάλαιο του Ν. 4174/2013

1. α Στην παρ. 1 του άρθρου 53 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται οι λέξεις: «από τη λήξη της νόμιμης προθεσμίας έως και την ημέρα καταβολής του φόρου» και αντικαθίστανται από τις λέξεις «από την επόμενη μέρα της λήξης της νόμιμης προθεσμίας».

1. β. Στο δεύτερο στίχο της παραγράφου 1 του άρθρου 53 του Ν.4174/2013 οι λέξεις «νόμιμης προθεσμίας» αντικαθίστανται με τις λέξεις «νόμιμης προθεσμίας καταβολής».

2. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 53 του Ν. 4174/2013 διαγράφεται η φράση «ημερομηνία επιστροφής» και αντικαθίσταται από τη φράση «ημερομηνία ειδοποίησης του φορολογούμενου για την επιστροφή» ενώ στο δεύτερο εδάφιο της ίδιας παραγράφου διαγράφεται και η λέξη «φορολογικές».

3. Η παρ. 4 του άρθρου 53 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

« Ο Γενικός Γραμματέας με απόφασή του, ορίζει τα επιτόκια υπολογισμού τόκων, καθώς και όλες τις αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

4. Στην περίπτωση ζ´ της παρ. 1 του άρθρου 54 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «μητρώο» προστίθενται οι λέξεις «ή εγγράφεται στο φορολογικό μητρώο περισσότερες φορές».

5. Στην περίπτωση α´ της παραγράφου 1 του άρθρου 55 του Ν. 4174/2013 η λέξη «πλασματικές» αντικαθίσταται από τη λέξη «ανύπαρκτες» και προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής:

«Για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης, ως απόκρυψη εισοδημάτων θεωρείται η μη υποβολή δήλωσης ή η υποβολή ανακριβούς δήλωσης που έχει ως αποτέλεσμα τη μη καταβολή ποσού φόρου τουλάχιστον δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, ανά φορολογικό έτος, εφόσον πρόκειται για φυσικά πρόσωπα ή υπόχρεους τήρησης απλογραφικών βιβλίων και τουλάχιστον εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος εφόσον πρόκειται για υπόχρεους τήρησης διπλογραφικών βιβλίων.»

6. Στην περίπτωση β´ της παραγράφου 1 του άρθρου 55 του Ν. 4174/2013 προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής:

« Για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης, ως μη απόδοση, ανακριβής απόδοση, συμψηφισμός, έκπτωση ή διακράτηση θεωρείται η μη απόδοση, ανακριβής απόδοση, συμψηφισμός, έκπτωση ή διακράτηση, για κάθε φορολογικό έτος ή διαχειριστική περίοδο και για καθεμία φορολογία, τουλάχιστον δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, εφόσον πρόκειται για φυσικά πρόσωπα ή υπόχρεους τήρησης απλογραφικών βιβλίων και τουλάχιστον εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, εφόσον πρόκειται για υπόχρεους τήρησης διπλογραφικών βιβλίων.»

7. Στην περίπτωση δ´ της παρ. 1 του άρθρου 55 του Ν. 4174/2013 αντικαθίστανται οι λέξεις «αρμόδιας φορολογικής αρχής» από τις λέξεις «Φορολογικής Διοίκησης» και στην περίπτωση ε´ αντικαθίστανται οι λέξεις «κατά τόπο αρμόδια, σύμφωνα με την αναγραφόμενη στο στοιχείο διεύθυνση, φορολογική αρχή», από τις λέξεις «Φορολογική Διοίκηση».

8. Στην παρ. 1 του άρθρου 55 του Ν. 4174/2013 προστίθενται περιπτώσεις στ´, ζ´, η´, θ´, ως εξής:

«στ. η μη έκδοση ή ανακριβής έκδοση παραστατικών στοιχείων, εφόσον η συνολική αποκρυβείσα αξία ανέρχεται τουλάχιστον σε πέντε χιλιάδες (5.000,00) ευρώ,

ζ. η απόκρυψη στοιχείων που αποτελούν αντικείμενο ή συνθέτουν το αντικείμενο του ενιαίου φόρου ιδιοκτησίας ακινήτων με μη υποβολή δήλωσης ή με υποβολή ανακριβούς δήλωσης και με σκοπό τη μη πληρωμή του ενιαίου φόρου ιδιοκτησίας ακινήτων. Για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης, ως απόκρυψη θεωρείται η μη απόδοση για κάθε φορολογικό έτος ποσού φόρου τουλάχιστον πέντε χιλιάδων (5.000,00) ευρώ,

η. η απόκρυψη στοιχείων που αποτελούν αντικείμενο ή συνθέτουν το αντικείμενο του ειδικού φόρου ακινήτων (Ν. 3091/2002) με μη υποβολή δήλωσης ή με υποβολή ανακριβούς δήλωσης και με σκοπό τη μη πληρωμή του ειδικού φόρου ακινήτων,

θ. η απόκρυψη οποιασδήποτε φορολογητέας ύλης με μη υποβολή δήλωσης ή με υποβολή ανακριβούς δήλωσης και με σκοπό τη μη πληρωμή οποιουδήποτε άλλου φόρου εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα. Για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης, ως απόκρυψη θεωρείται η μη απόδοση για κάθε φορολογικό έτος ή κάθε φορολογική υπόθεση ποσού φόρου τουλάχιστον πέντε χιλιάδων (5.000,00) ευρώ.»

9. Στην περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 55 του Ν. 4174/2013 μετά τη λέξη «στοιχείων» προστίθενται οι λέξεις «ή νόθευσης αυτών, καθώς και καταχώρησης στα βιβλία, αγορών ή εξόδων που δεν έχουν πραγματοποιηθεί και δεν έχει εκδοθεί φορολογικό στοιχείο».

10. Στην υποπερίπτωση ββ' της περίπτωσης γ' της παρ. 2 του άρθρου 55 του Ν. 4174/2013 διαγράφονται το δεύτερο και τρίτο εδάφιο.

11. Στην παρ. 3 του άρθρου 55 του Ν. 4174/2013 οι λέξεις «η σχετική διοικητική διαδικασία» αντικαθίστανται με τις λέξεις «όλες οι διαδικασίες που προβλέπονται».

12. Στο άρθρο 55 του Ν. 4174/2013 προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να ερευνά παραβάσεις του παρόντος Κώδικα και άλλων νόμων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής αυτού χωρίς να θίγεται η εφαρμογή του άρθρου 33 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.»

13. Στον τίτλο του άρθρου 56 του Ν. 4174/2013 και μετά τις λέξεις «μη υποβολής» προστίθενται οι λέξεις «ή ανακριβούς/ατελούς» και στην

παράγραφο 2 μετά τις λέξεις «μη υποβολής» προστίθενται οι λέξεις «ή ανακριβούς/ατελούς.»

14. Το άρθρο 57 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 57

Αν οποιοδήποτε ποσό φόρου δεν καταβληθεί το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας καταβολής, υπολογίζεται πρόστιμο ίσο με ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του φόρου που δεν καταβλήθηκε εμπρόθεσμα. Μετά την πάροδο ενός έτους από τη λήξη της νόμιμης προθεσμίας καταβολής το παραπάνω πρόστιμο ανέρχεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) του φόρου. Μετά την πάροδο δύο (2) ετών ανέρχεται σε τριάντα τοις εκατό (30%) του φόρου. Το πρόστιμο των προηγούμενων εδαφίων υπολογίζεται και στις περιπτώσεις εκπρόθεσμης υποβολής δήλωσης με βάση το χρόνο, κατά τον οποίο έληγε η σχετική προθεσμία υποβολής.»

15. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 58 του Ν. 4174/2013 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Επί εκτιμώμενου προσδιορισμού φόρου το πρόστιμο του προηγούμενου εδαφίου ανέρχεται σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) του φόρου».

16. Το άρθρο 62 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 62

1. Ο Γενικός Γραμματέας είναι αρμόδιος για την έκδοση πράξεων επιβολής προστίμων. Οι διατάξεις του Κώδικα, και ιδίως αυτές που αφορούν το φορολογικό έλεγχο, τον προσδιορισμό φόρου και την είσπραξη, εφαρμόζονται αναλόγως και για τις πράξεις επιβολής προστίμων.

2. Η πράξη επιβολής προστίμων κοινοποιείται στον φορολογούμενο ή το ευθυνόμενο πρόσωπο: α) μαζί με την πράξη προσδιορισμού του φόρου ή β) αυτοτελώς, εάν η πράξη προσδιορισμού του φόρου δεν εκδίδεται ταυτόχρονα.

3. Η πράξη επιβολής προστίμων πρέπει να περιλαμβάνει αυτοτελή αιτιολογία.

4. Ο φορολογούμενος ή το ευθυνόμενο πρόσωπο καλείται εγγράφως από τον Γενικό Γραμματέα να υποβάλλει ενδεχόμενες αντιρρήσεις του σχετικά με επικείμενη έκδοση πράξης επιβολής προστίμων τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν την έκδοσή της, με εξαίρεση τις υποχρεώσεις καταβολής προστίμων για διαδικαστικές παραβάσεις, καθώς και για πρόστιμα, τα οποία

προκύπτουν και επιβάλλονται κατά τον άμεσο, διοικητικό, εκτιμώμενο ή προληπτικό προσδιορισμό του φόρου.

5. Πρόστιμα καταβάλλονται εφάπαξ έως και την τριακοστή ημέρα μετά την κοινοποίηση της πράξης επιβολής με εξαίρεση τις περιπτώσεις των άρθρων 57 και 59.

Για τις διαδικαστικές παραβάσεις του άρθρου 54, καθώς και για τις λοιπές παραβάσεις του Κώδικα, ο χρόνος παραγραφής του δικαιώματος του Δημοσίου για έκδοση πράξεως επιβολής προστίμου άρχεται στο τέλος του έτους, κατά το οποίο διαπιστώθηκε η παράβαση.»

Άρθρο 49.

Συμπλήρωση διατάξεων του ενδέκατου κεφαλαίου του Ν. 4174/2013

1. Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 63 του Ν.4174/2013 μετά τη λέξη «Διοίκηση» προστίθενται οι λέξεις « ή σε περίπτωση σιωπηρής άρνησης».

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 63 του Ν.4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Με την άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής αναστέλλεται η καταβολή ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) του αμφισβητούμενου ποσού, υπό την προϋπόθεση ότι έχει καταβληθεί το υπόλοιπο πενήντα τοις εκατό (50%).»

3. Στην παρ. 4 του άρθρου 63 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται η λέξη «κοινοποίηση» από τη λέξη «έκδοση», διαγράφονται οι λέξεις «στον υπόχρεο», και αντικαθίσταται οι λέξεις «του προστίμου» από τις λέξεις «των τόκων».

4. Το τέταρτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 63 του Ν. 4174/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν, εντός της ανωτέρω προθεσμίας, δεν εκδοθεί απόφαση τότε θεωρείται ότι η ενδικοφανής προσφυγή έχει απορριφθεί από την Υπηρεσία Εσωτερικής Επανεξέτασης και ο υπόχρεος έχει λάβει γνώση αυτής της απόρριψης κατά την εκπνοή της προθεσμίας αυτής.»

5. Στο τέλος της παρ. 6 του άρθρου 63 του Ν. 4174/2013 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η φορολογική αρχή, της οποίας η πράξη ακυρώνεται για τυπικές πλημμέλειες, εκδίδει νέα πράξη σύμφωνα με τα οριζόμενα στην απόφαση της Υπηρεσίας Εσωτερικής Επανεξέτασης.»

6. Μετά το άρθρο 65 του Ν.4174/2013 , που προστίθεται με την παρ. 2 του άρθρου 9 του παρόντος, προστίθεται άρθρο 65Α που έχει ως εξής:

«Άρθρο 65Α

Φορολογικό πιστοποιητικό

1. Νόμιμοι ελεγκτές και ελεγκτικά γραφεία, που είναι εγγεγραμμένοι στο δημόσιο μητρώο του Ν. 3693/2008 (Α΄ 174) και διενεργούν υποχρεωτικούς ελέγχους σε ανώνυμες εταιρείες, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, καθώς και σε υποκαταστήματα αλλοδαπών επιχειρήσεων, υποχρεούνται στην έκδοση ετήσιου πιστοποιητικού.

Το πιστοποιητικό αυτό εκδίδεται μετά από έλεγχο που διενεργείται, παράλληλα με τον έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης, ως προς την εφαρμογή των φορολογικών διατάξεων σε φορολογικά αντικείμενα. Φορολογικές παραβάσεις, καθώς και μη απόδοση ή ανακριβής απόδοση φόρων που διαπιστώνονται από τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία, κατά τη διενέργεια του ελέγχου, αναφέρονται αναλυτικά στο πιστοποιητικό αυτό. Αν από το πιστοποιητικό προκύπτουν συγκεκριμένα φορολογικά δεδομένα για την ελεγχθείσα εταιρεία με τα οποία συμφωνεί και η αρμόδια ελεγκτική φορολογική αρχή, το εν λόγω πιστοποιητικό αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των εκθέσεων ελέγχου της ως άνω αρχής. Τα πιο πάνω πρόσωπα διώκονται και τιμωρούνται για κάθε παράλειψη των υποχρεώσεών τους σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3693/2008 και έχουν ειδικότερα την υποχρέωση να αρνηθούν τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου εφόσον παρέχουν στην ελεγχόμενη οντότητα συμβουλευτικές υπηρεσίες φορολογικού περιεχομένου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 20 του Ν. 3693/2008 . Στις ανώνυμες εταιρίες και στις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου, για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί φορολογικό πιστοποιητικό σύμφωνα με όσα ορίζονται ανωτέρω, επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση πρόστιμο από 5.000,00 ευρώ έως 40.000,00 ευρώ, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων ανάλογα με τα ακαθάριστα έσοδα που έχουν πραγματοποιήσει κατά το ελεγχόμενο φορολογικό έτος. Η μη έκδοση φορολογικού πιστοποιητικού, όπως και η διαπίστωση σε αυτό παραβάσεων της φορολογικής νομοθεσίας μπορούν να

λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή υποθέσεων προς έλεγχο κατά τις διατάξεις του άρθρου 26 του Κώδικα.

2. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της ΕΛΤΕ, καθορίζονται τα συγκεκριμένα επί μέρους φορολογικά αντικείμενα του ελέγχου της προηγούμενης παραγράφου, ενδεχόμενες συγκεκριμένες ελεγκτικές επαληθεύσεις που πρέπει να διενεργούνται, εξαιρέσεις από την υποχρέωση έκδοσης φορολογικού πιστοποιητικού μέχρι ποσού ακαθάριστων εσόδων 150.000,00 ευρώ ετησίως, το ειδικότερο περιεχόμενο του πιστοποιητικού που εκδίδεται και οι επιφυλάξεις που τυχόν διατυπώνονται σε αυτό, ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία υποβολής του, ζητήματα εφαρμογής της υποχρέωσης του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Πέραν της εφαρμογής του πέμπτου εδαφίου της παραγράφου 1, στους νόμιμους ελεγκτές και στα ελεγκτικά γραφεία που παραβαίνουν τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και της κανονιστικής απόφασης που προβλέπεται στην παρούσα παράγραφο επιβάλλονται οι διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 4 του Ν. 2523/1997.

Άρθρο 50.Συμπλήρωση διατάξεων στο δωδέκατο κεφάλαιο του Ν. 4174/2013

1. Η παρ. 1 του άρθρου 66 του Ν. 4174/2013 διαγράφεται και προστίθενται παράγραφοι 1 έως και 29, ως εξής:

«1. Μετά την 1.1.2014, για υποθέσεις προσωρινού ή οριστικού φορολογικού ελέγχου, που αφορά χρήσεις, περιόδους, φορολογικές υποθέσεις ή υποχρεώσεις πριν από την έναρξη ισχύος του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, εκδίδεται πράξη διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου. Για όσα αφορούν τα σχετικά με την έκδοση της πράξης εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα.

2. Κατά παρέκκλιση του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 34 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, πράξεις διορθωτικού προσδιορισμού φόρου, τέλους ή εισφοράς, που έχουν εκδοθεί ή εκδίδονται κατόπιν προσωρινού φορολογικού ελέγχου, ο οποίος διατάχθηκε μέχρι την 31.12.2013, δεν κωλύουν τη μετά από νέο έλεγχο μεταγενέστερη διόρθωσή του. Το προηγούμενο εδάφιο ισχύει και για πράξεις διορθωτικού προσδιορισμού που έχουν εκδοθεί ή εκδίδονται μετά από τακτικό (οριστικό) φορολογικό έλεγχο που διατάχθηκε έως την 31.12.2013, στις περιπτώσεις στις οποίες σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 68 του Ν. 2238/1994 , της παρ. 2 του

άρθρου 49 του Ν. 2859/2000 και κάθε άλλης συναφούς διάταξης, εκδίδεται μερική καταλογιστική πράξη.

3. Για χρήσεις, περιόδους, φορολογικές υποθέσεις ή υποχρεώσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί μέχρι την 31.12.2013 εντολή ελέγχου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του κεφαλαίου 7 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, εφόσον κατά το χρόνο έναρξης ισχύος αυτού δεν έχει γίνει έναρξη του ελέγχου. Ως έναρξη του ελέγχου για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου λογίζεται η θεώρηση των βιβλίων του φορολογουμένου από όργανο της Φορολογικής Διοίκησης ή η κοινοποίηση πρόσκλησης για επίδειξη βιβλίων στον έλεγχο, στην περίπτωση που δεν είναι δυνατή η θεώρηση των βιβλίων ή η έκδοση της εντολής ελέγχου στην περίπτωση που δεν τηρούνται βιβλία.

4. Κοινοποιήσεις κατά το άρθρο 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, διενεργούνται και για χρήσεις, περιόδους, φορολογικές υποθέσεις ή υποχρεώσεις πριν από την έναρξη ισχύος αυτού.

5. Για φορολογικές δηλώσεις που υποβάλλονται μετά την 1.1.2014, ανεξάρτητα από τη χρήση, την περίοδο, τη φορολογική υπόθεση ή υποχρέωση την οποία αφορούν, διενεργείται άμεσος προσδιορισμός του φόρου ή εκδίδεται πράξη διοικητικού προσδιορισμού του φόρου, κατά περίπτωση.

6. Για φορολογικές χρήσεις, περιόδους, υποθέσεις ή υποχρεώσεις για τις οποίες έως την 31.12.2013 έχουν εκδοθεί οριστικά φύλλα ελέγχου ή οριστικές πράξεις προσδιορισμού ή καταλογισμού οποιουδήποτε φόρου, τέλους ή εισφοράς ή εκκαθαριστικά σημειώματα ή οποιαδήποτε άλλη συναφής πράξη, ως νέο στοιχείο, κατά την έννοια του άρθρου 25 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, θεωρείται οποιοδήποτε στοιχείο δεν τελούσε σε γνώση της αρμόδιας για τον τακτικό (οριστικό) έλεγχο φορολογικής αρχής, κατά το χρόνο διενέργειάς του.

7. Σε περίπτωση ακύρωσης με απόφαση διοικητικού δικαστηρίου, για τυπικούς λόγους ή λόγω νομικής πλημμέλειας, οποιασδήποτε πράξης καταλογισμού, η Φορολογική Διοίκηση, σε συμμόρφωση με τη δικαστική απόφαση, εκδίδει, από το χρόνο ισχύος του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας τις προβλεπόμενες από αυτόν πράξεις προσδιορισμού του φόρου, ανεξαρτήτως του χρόνου έκδοσης της δικαστικής απόφασης.

8. Για τις δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται μετά την έναρξη ισχύος του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 41 παρ. 4 και 30 παρ. 1 αυτού.

9. Επί πράξεων ή αποφάσεων της επιτροπής διοικητικής επίλυσης διαφορών του άρθρου 70Α του Ν. 2238/1994 και της Υπηρεσίας Εσωτερικής Επανεξέτασης του άρθρου 70Β του ίδιου νόμου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 30 παρ. 1 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας. Ο φόρος, το τέλος, η εισφορά ή το πρόστιμο, που προσδιορίζεται στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου, καταβάλλεται όπως ορίζεται στις παραπάνω πράξεις ή αποφάσεις ή στις διατάξεις της οικείας φορολογίας.

10. Σε περίπτωση έκδοσης απόφασης διοικητικού δικαστηρίου με την οποία κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτηση ενδίκου βοηθήματος ή μέσου και αναπέμπεται η υπόθεση στη Φορολογική Διοίκηση για να τηρηθεί η διαδικασία διοικητικής επίλυσης της διαφοράς, το αίτημα για διοικητική επίλυση εξετάζεται από την Υπηρεσία Εσωτερικής Επανεξέτασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 63 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, εκτός εάν ο φορολογούμενος αποδεχθεί την προσβαλλόμενη πράξη εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε ημερών από την κοινοποίηση σε αυτόν της δικαστικής απόφασης ή σχετικής πρόσκλησης της Φορολογικής Διοίκησης.

11. Διατάξεις περί παραγραφής του δικαιώματος του Δημοσίου να κοινοποιεί φύλλα ελέγχου και πράξεις προσδιορισμού φόρου, τελών, εισφορών, προϋσχύουσες του άρθρου 36 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, εξακολουθούν να έχουν εφαρμογή για τις χρήσεις, τις περιόδους, τις υποθέσεις και τις φορολογικές υποχρεώσεις τις οποίες αφορούν. Κατ' εξαίρεση, οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 36 εφαρμόζονται και για περιπτώσεις φοροδιαφυγής, η οποία διαπράχθηκε πριν την εφαρμογή του Κώδικα, εάν, κατά τη θέση αυτού σε ισχύ, το δικαίωμα του Δημοσίου δεν έχει παραγραφεί.

12. Οι διατάξεις του άρθρου 44 παράγραφος 1 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας ισχύουν από 1.1.2016.

Μέχρι και την 31.12.2015, κατά την εκάστοτε καταβολή φόρου, εισπράττονται υποχρεωτικά επί του καταβαλλόμενου ποσού, οι αναλογούντες τόκοι και πρόστιμα λόγω εκπρόθεσμης καταβολής.

13. Οι διατάξεις του άρθρου 47 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας εφαρμόζονται για οφειλές για τις οποίες αποκτάται εκτελεστός τίτλος από την 1.1.2014 και εφεξής.

14. Οι διατάξεις του άρθρου 51 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, σχετικά με το χρόνο παραγραφής και τους λόγους διακοπής και αναστολής

αυτής, εφαρμόζονται για φόρους και λοιπά έσοδα για τα οποία η Φορολογική Διοίκηση αποκτά εκτελεστό τίτλο από την 1.1.2014 και εφεξής.

15. Μέχρι την 31.12.2015 ο τόκος του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 53 υπολογίζεται σε μηνιαία βάση κατά την είσπραξη για ολόκληρο το μήνα.

16. Το άρθρο 53 παρ. 2 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας εφαρμόζεται για αιτήσεις επιστροφής που υποβάλλονται από την 1.1.2014 και εφεξής.

17. Στις πράξεις καταλογισμού οποιουδήποτε φόρου που εκδίδονται μετά την 1.1.2014 και αφορούν εν γένει φορολογικές υποχρεώσεις, χρήσεις, περιόδους ή υποθέσεις έως την 31.12.2013, εξακολουθούν να επιβάλλονται οι πρόσθετοι φόροι του άρθρου 1 του Ν. 2523/1997, όπως ίσχυε κατά φορολογία και χρήση. Μετά την απόκτηση του εκτελεστού τίτλου εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 53 και 57 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

18. Για την υποβολή μετά την 1.1.2014, εκπρόθεσμων χρεωστικών δηλώσεων που αφορούν χρήσεις, περιόδους, υποθέσεις ή εν γένει φορολογικές υποχρεώσεις έως 31.12.2013, επιβάλλονται οι πρόσθετοι φόροι του άρθρου 1 του Ν. 2523/1997, όπως ισχύουν κατά φορολογία και χρήση. Μετά την απόκτηση του εκτελεστού τίτλου έχουν εφαρμογή τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 53 και 57 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

19. Για την υποβολή, μετά την 1.1.2014, εκπροθέσμων δηλώσεων από τις οποίες δεν προκύπτει φορολογική υποχρέωση ή δηλώσεων πληροφοριακού χαρακτήρα που αφορούν περιόδους έως την 31.12.2013, επιβάλλονται τα πρόστιμα του άρθρου 4 του Ν. 2523/1997 με τον περιορισμό το καταβλητέο σε καθεμία περίπτωση ποσό να μην ξεπερνά το προβλεπόμενο στο άρθρο 54 παρ. 2 περίπτωση α' του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

20. Η κοινή απόφαση με αριθμό 45081/30.10.1997 των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών που έχει εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 6 του άρθρου 26 του Ν. 1882/1990 (Α' 43) εξακολουθεί να ισχύει μέχρι την κατάργησή της.

21. Οι διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 46 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, εφαρμόζονται και για μέτρα που το Δημόσιο λαμβάνει ή έχει λάβει πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου επί περιουσιακών στοιχείων που έχουν δεσμευτεί κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 14 του Ν. 2523/1997 (Α' 179).

22. Για την επιβολή συντηρητικής κατάσχεσης σύμφωνα με το άρθρο 46 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, οι προβλεπόμενες επιδόσεις κατά τον

Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας γίνονται και από οποιονδήποτε υπάλληλο της Φορολογικής Διοίκησης.

23. Οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 46 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας καταλαμβάνουν και τις υποθέσεις για τις οποίες έχουν συνταχθεί

ειδικές εκθέσεις ελέγχου της παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 2523/1997 μέχρι την 31.12.2013, αλλά δεν έχουν ληφθεί τα προβλεπόμενα μέτρα μέχρι την ημερομηνία αυτή.

24. Στις περιπτώσεις που έχουν ληφθεί μέτρα διασφάλισης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. 2523/1997, όπως ισχύει μέχρι την 31.12.2013, και δεν έχει υποβληθεί μέχρι την 31.12.2013 αίτηση της παραγράφου 4 του ανωτέρω άρθρου, ούτε έχει ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του διοικητικού δικαστηρίου κατά των μέτρων, ο υπόχρεος δύναται να υποβάλει αίτημα επανεξέτασης στην Υπηρεσία Εσωτερικής Επανεξέτασης του άρθρου 63 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από το χρόνο έναρξης ισχύος του Κώδικα.

25. Αν έχει εκδοθεί απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 14 του Ν. 2523/1997, για τη μερική άρση των μέτρων, συνεπεία της οποίας αναβιώνει η επιβολή αυτών σε χρόνο μεταγενέστερο της έναρξης ισχύος του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, και εφόσον δεν έχει ασκηθεί προσφυγή ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων κατά αυτής, ο υπόχρεος δύναται, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την αναβίωση των μέτρων, να υποβάλει αίτημα για την επανεξέταση της απόφασης αυτής από την Υπηρεσία Εσωτερικής Επανεξέτασης.

26. Εκκρεμή αιτήματα που έχουν υποβληθεί μέχρι 31.12.2013 στον Υπουργό Οικονομικών σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 14 του Ν. 2523/1997, εξετάζονται στο πλαίσιο της ειδικής διοικητικής διαδικασίας από την Υπηρεσία Εσωτερικής Επανεξέτασης.

27. Αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, οι οποίες έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του Κώδικα Φ.Π.Α., που κυρώθηκε με το Ν. 2859/2000, όπως αυτός ισχύει μέχρι την 31.12.2013, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι 31.3.2014 ή μέχρι την έκδοση αποφάσεων του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, εφόσον αυτές εκδοθούν σε προγενέστερο χρόνο.

28. Αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που ρυθμίζουν θέματα που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, οι οποίες έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων που περιλαμβάνονται στα άρθρα 7 και 17 του Ν. 1587/1950 (Α' 294) περί Φόρου Μεταβίβασης Ακινήτων (Φ.Μ.Α.), 23 και 23Α του Ν. 3427/2005 (α' 312) περί Δήλωσης Στοιχείων Ακινήτων (Ε9) και Περιουσιολογίου Ακινήτων, 15 έως και 18 του Ν. 3091/2002 (Α' 330) και 58 του Ν. 3842/2010 (Α' 58) περί Ειδικού Φόρου επί των Ακινήτων (Ε.Φ.Α.), καθώς και οποιαδήποτε άλλη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία ρυθμίζει θέματα διαδικασιών των φορολογιών που επιβλήθηκαν με τους ανωτέρω νόμους, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι 31.3.2014. Αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που ρυθμίζουν θέματα που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, οι οποίες έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων που περιλαμβάνονται στο άρθρο 16 του Ν. 1882/1990 (Α' 43) περί Φορολογίας Αυτομάτου Υπερτιμήματος, στα άρθρα 2 έως και 19 του Ν. 3427/2005 (Α' 312) περί Φόρου Αυτομάτου Υπερτιμήματος (Φ.Α.Υ.) και Τέλους Συναλλαγής Ακινήτων (Τ.Σ.Α.), 21 έως και 35 του Ν. 2459/1997 (Α' 17) περί Φόρου Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας (Φ.Μ.Α.Π.), 27 έως και 50 του Ν. 3842/2010 (Α' 58) περί Φόρου Ακίνητης Περιουσίας (Φ.Α.Π.), 5 έως και 19 του Ν. 3634/2008 (Α' 9) και 53 του Ν. 3842/2010 (Α' 58) περί Ενιαίου Τέλους Ακινήτων (Ε.Τ.ΑΚ.), 53 του Ν. 4021/2011(Α' 218) περί Έκτακτου Ειδικού Τέλους Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (Ε.Ε.Τ.Η.Δ.Ε.) και στο άρθρο πρώτο υποπαράγραφος Α7 του Ν. 4152/2013 (Α' 107) περί Έκτακτου Ειδικού Τέλους Ακινήτων (Ε.Ε.Τ.Α.), καθώς και οποιαδήποτε άλλη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία ρυθμίζει θέματα διαδικασιών των φορολογιών που επιβλήθηκαν με τους ανωτέρω νόμους, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση αποφάσεων του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, όπου αυτό απαιτείται.

29. Για τις υποθέσεις του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών και Κερδών από τυχερά παίγνια, οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας εφαρμόζονται από 1.1.2015. Κατ' εξαίρεση για τις υποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 30 παρ. 1 και του Ενάτου Κεφαλαίου του Κώδικα».

2. Οι παράγραφοι 2 έως 10 του άρθρου 66 αναριθμούνται σε παραγράφους 30 έως 39 και προστίθεται παράγραφος 40 ως εξής:

«40. Οι διατάξεις του άρθρου 65 Α τίθενται σε ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 2014 και καταργούνται για τις χρήσεις που αρχίζουν από 1.1.2016 και μετά.»

3. Στο τέλος του Ν. 4174/2013 προστίθεται Παράρτημα που έχει ως εξής:

«Παράρτημα

Φόρος μεταβίβασης ακινήτων (Ν. 1587/1950), Δήλωση στοιχείων ακινήτων (Ε9) και Περιουσιολόγιο ακινήτων (άρθρα 23 και 23Α΄ του Ν. 3427/2005), Ειδικός Φόρος επί των Ακινήτων (άρθρα 15 έως 18 του Ν. 3091/2002), Τέλος Επιτηδεύματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (άρθρο 31 του Ν. 3986/2011), Ειδική Εισφορά Αλληλεγγύης Φυσικών Προσώπων (άρθρο 29 του Ν. 3986/2011), Φόρος Πολυτελούς Διαβίωσης (άρθρο 44 του Ν. 4111/2013), Φόρος Πλοίων με ελληνική και με ξένη σημαία (Ν. 27/1975), Εισφορά Εισαγόμενου Συναλλάγματος (άρθρο 45 παρ. 1 του Ν. 4141/2013), Φόρος επί των μερισμάτων εταιριών του άρθρου 25 του Ν. 27/1975 (άρθρο 45 παρ. 5 του Ν. 4141/2013), Έσοδα Εισιτηρίων Καζίνο (άρθρα 2 παρ. 10 του Ν. 2206/1994 , 31 παρ. 13 του Ν. 2873/2000 , 1 παρ. 1 του Ν. 3139/2003 , πρώτο περ. 9 υποπ. Ε 7 του Ν. 4093/2012), Ειδικός Φόρος Πολυτελείας Χωρών της Ε. Ε. και Εγχωρίως Παραγομένων Ειδών (άρθρο 17 του Ν. 3833/2010), Συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στα Μικτά Κέρδη των Εταιρειών Παροχής Υπηρεσιών Στοιχημάτων και Τυχερών Παιγνίων μέσω Διαδικτύου (άρθρο 50 του Ν. 4002/2011), Τέλος Συνδρομητών Κινητής Τηλεφωνίας και Τέλος Καρτοκινητής Τηλεφωνίας (άρθρο 33 του Ν. 3775/2009), Τέλη Διενέργειας Παιγνίων με Παιγνιόχαρτα (άρθρα 8 του Ν. 2515/1997 , 8 παρ. 1 του Ν. 2954/2001 και 10 παρ. 2 του Ν. 3037/2002), Φόρος Ασφαλίστρων (άρθρο 29 του Ν. 3492/2006), Ετήσιο Τέλος για τη Λειτουργία Χώρου Καπνιζόντων (άρθρο 45 του Ν. 3986/2011), Ειδικός Φόρος στις Διαφημίσεις που προβάλλονται από την τηλεόραση (άρθρο πρώτο παρ. 12 του Ν. 3845/2010, άρθρο 3 παρ. 9 της από 31.12.2011 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο δεύτερο του Ν. 4047/2012, άρθρο 22 της από 31.12.2012 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 4147/2013), Ειδικός Φόρος Ιδιωτικών Πλοίων Αναψυχής (άρθρο 2 του Ν. 3790/2009), Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (άρθρα 17-31 του Ν.1676/1986), Εισφορά Δακοκτονίας (άρθρο 102 του Ν. 1402/1983), Εφάπαξ φόροι επί των αποθεμάτων πετρελαίου (άρθρα 23 του Ν. 3634/2008 , 2 του Ν. 3828/2010 και τέταρτο παρ. 6 του Ν. 3845/2010), Τέλη Χαρτοσήμου (π.δ. 28ης Ιουλίου 1931), Ειδικός Φόρος για την Ανάπτυξη της Κινηματογραφικής Τέχνης (άρθρο 60 του Ν. 1731/1987), Φόρος Ακίνητης Περιουσίας (άρθρα 27 έως και 50 του Ν. 3842/2010), Φόρος Αυτομάτου Υπερτιμήματος (άρθρο 16 του Ν. 1882/1990), Φόρος Αυτομάτου Υπερτιμήματος και Τέλος Συναλλαγής Ακινήτων (άρθρα 2 έως και 19 του Ν. 3427/2005), Φόρος Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας (άρθρα 21 έως και 35 του

Ν. 2459/1997), Ενιαίο Τέλος Ακινήτων (άρθρα 5 έως και 19 του Ν. 3634/2008), το Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (άρθρο 53 του Ν. 4021/2011), Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ακινήτων (άρθρο πρώτο υποπαράγραφος Α7 του Ν. 4152/2013), Εισφορές Φυσικών Προσώπων (άρθρα 18 του Ν. 3758/2009 , 30 του Ν. 3986/2011 , 5 του Ν. 3833/2010), Έκτακτη Εισφορά στα Ιδιωτικά Πλοία Αναψυχής (άρθρο 3 του Ν. 3790/2009), Έκτακτες Εφάπαξ Εισφορές Κοινωνικής Ευθύνης των Νομικών Προσώπων (άρθρα 2 του Ν. 3808/2009 και 5 του Ν. 3845/2010), Αυτοτελής Φορολογία Αφορολόγητων Αποθεματικών (άρθρο 8 του Ν. 2579/1998), Φορολογία Προβλέψεων Επισφαλών Απαιτήσεων (άρθρο 9, παρ. 4 του Ν. 3296/2004), η Αυτοτελής Φορολογία Αφορολόγητων Αποθεματικών Τεχνικών Επιχειρήσεων (άρθρο 3 του Ν. 2954/2001), Αυτοτελής Φορολογία των Αποθεματικών των Τραπεζών (άρθρο 10 του Ν. 3513/2006), Ειδικός Φόρος Τραπεζικών Εργασιών (άρθρα 1 έως 16 του Ν. 1676/1986).»

Άρθρο 51.

Τροποποίηση διατάξεων Ν. 4093/2012

1. Μετά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 3 της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου Ε1 της παραγράφου Ε του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 (Α΄ 222) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Απαλλάσσονται επίσης οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α., όπως ορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων με βάση τα ακαθάριστα έσοδά τους, ή το ποσό επιστροφής Φ.Π.Α., ή το ποσό της επιδότησης που λαμβάνουν ανά φορολογικό έτος.»

2. Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 3 της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου Ε1 της παραγράφου Ε του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 διαγράφονται οι λέξεις «και αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α.».

3. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 6 της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου Ε1 της παραγράφου Ε του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 προστίθεται η φράση «ή την παροχή υπηρεσιών».

4. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 14 του άρθρου 6 της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου Ε1 της παραγράφου Ε του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση, το τιμολόγιο εκδίδεται το αργότερο σε ένα (1) μήνα από την παράδοση ή αποστολή των αγαθών στον αγοραστή και πάντως μέσα στην ίδια διαχειριστική περίοδο των συμβαλλομένων.»

5. Στο τέλος του άρθρου 6 της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου Ε1 της παραγράφου Ε του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 προστίθεται παράγραφος 19 ως εξής:

«19. Ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών εφαρμόζει κατάλληλες δικλείδες, που εξειδικεύονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, για την παρακολούθηση των παραλαμβανομένων και μη τιμολογημένων ακόμη από τους προμηθευτές αποθεμάτων, καθώς και των αποθεμάτων που διακινούνται και εκκρεμεί τιμολόγηση.»

6. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 14 της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου Ε1 της παραγράφου Ε του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι διατάξεις των άρθρων 5 και 8 καταργούνται. Οι διατάξεις του άρθρου 7 παύουν να ισχύουν την 1 η Ιανουαρίου 2015.»

7. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 2014.

Άρθρο 52.

Τροποποίηση διατάξεων Ν . 3296/2004

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 30 του Ν. 3296/2004 καταργείται η περίπτωση β' και οι περιπτώσεις γ', δ' και ε' αναριθμούνται αντιστοίχως σε β', γ' και δ'.

2. Στην περίπτωση δ' της παρ. 5 του άρθρου 30 του Ν. 3296/2004 οι λέξεις «φορολογικές και τελωνειακές» διαγράφονται.

3. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 30 του Ν. 3296/2004 διαγράφονται οι λέξεις «μεγάλης φοροδιαφυγής και».

4. Στην περίπτωση ε' της παραγράφου 2 του άρθρου 30 του Ν. 3296/2004, όπως αναριθμείται με την ανωτέρω παράγραφο 1 σε περίπτωση δ' διαγράφονται οι λέξεις «μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής και».

5. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 30 του Ν. 3296/2004, μετά την περίπτωση ε', όπως αναριθμείται με την ανωτέρω παράγραφο 1 σε περίπτωση δ', προστίθεται νέα περίπτωση δ' ως εξής:

« δ) Η εκτέλεση των εισαγγελικών παραγγελιών εντός του πεδίου των αρμοδιοτήτων του.»

Άρθρο 53.

Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 12 του άρθρου πέμπτου του Ν. 3845/2010 (Α' 65) όπως αυτό προστέθηκε με την παράγραφο 6 του άρθρου 4 του Ν. 3899/2010 (Α' 212), και τροποποιήθηκε με την παράγραφο 9 του άρθρου 3 της από 31.12.2011 Π.Ν.Π. (Α' 268), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο δεύτερο του Ν. 4047/2012 (Α' 31), και με το άρθρο 22 της από 31.12.2012 Π.Ν.Π. (Α' 256), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 4147/2013 (Α' 98), αντί της ημερομηνίας «1.1.2014» τίθεται η ημερομηνία «1.1.2015».

Άρθρο 54.

1. Διατάξεις για την κινητικότητα του νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού των Νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ.. Καταργείται η παρ. 3 του άρθρ. 14 του ν. 1400/1983 (Α' 156), τροποποιούνται: η παρ. 5 του άρθρου 71 του ν. 3528/2007 (Α' 26), που προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 3801/2009 (Α' 163), το άρθρο 10 του ν. 3754/2009 (Α' 43), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 παρ. 4 του ν. 3812/2009 (Α' 234) και κωδικοποιούνται οι ανωτέρω και η παρ. 5 α' και β' του άρθρου 2 του ν. 3868/2010 (Α' 129), οι παράγραφοι 7, 8 και 9 του άρθρου 67, οι παράγραφοι 1 και 4 του άρθρου 68 και η παρ. 1 του άρθρου 73 του ν. 3528/2007 (Α' 26), η παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 2946/2001 (Α' 224) όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 91 του ν. 4139/2013 (Α' 74) και η παρ. 2 αυτού, καθώς και η παρ. 1 εδ. α' της Ζ1 του ν. 4093/2012 (Α' 222), ως ακολούθως:

1. Δεν επιτρέπεται η μετάθεση, η μετάταξη και η απόσπαση, του νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού των Νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ., πριν παρέλθει διετία από το διορισμό του.

2. Επιτρέπεται η, μετά την παρέλευση διετίας από το διορισμό του, μετάθεση, μετάταξη του νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού των Νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ., σε Νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., Υγειονομικές Περιφέρειες και Φορείς εποπτευόμενους από το Υπουργείο Υγείας, μετά από γνώμη των οικείων υπηρεσιακών συμβουλίων των Φορέων προέλευσης και υποδοχής.

3. Επιτρέπεται η, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου, μετάθεση, μετάταξη και απόσπαση σε υπηρεσίες παραμεθωρίων περιοχών, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη γνώμη των οικείων υπηρεσιακών συμβουλίων, με απλή έγγραφη βεβαίωση της Διοίκησης του νοσοκομείου προέλευσης, με την οποία θα πιστοποιείται ότι η μετακίνηση δεν επιφέρει καμία δυσμενή συνέπεια στην

ομαλή λειτουργία του Φορέα. Η ανωτέρω βεβαίωση δεν απαιτείται για μεταθέσεις, μετατάξεις και αποσπάσεις μεταξύ νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. παραμεθωρίων περιοχών. Το μετατιθέμενο και μετατασσόμενο νοσηλευτικό και παραϊατρικό προσωπικό σε Νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., Υγειονομικές Περιφέρειες και Φορείς εποπτευόμενους από το Υπουργείο Υγείας παραμεθωρίων περιοχών υποχρεούται να παραμείνει στην υπηρεσία όπου τοποθετείται για δέκα (10) έτη. Στην περίπτωση που ο μετατιθέμενος ή μετατασσόμενος καταστεί πολύτεκνος, μετά τη μετάθεση ή μετάταξή του, ο χρόνος υποχρεωτικής παραμονής στον Φορέα υποδοχής μειώνεται στα πέντε (5) έτη, εάν η μετακίνηση αφορά μη νοσηλευτική υπηρεσία και στα τρία (3) έτη στην περίπτωση που η μετακίνηση γίνεται μεταξύ νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ..

4. Η μετάταξη και η απόσπαση του νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού μεταξύ νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. με σκοπό τη συνυπηρέτηση συζύγων που υπηρετούν σε αυτά, επιτρέπεται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη γνώμη των οικείων υπηρεσιακών συμβουλίων ή οποιαδήποτε άλλη διατύπωση. Νοσηλευτικό και παραϊατρικό προσωπικό των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. που είναι σύζυγοι στρατιωτικών, ένστολου προσωπικού της ΕΛ.ΑΣ., του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, καθώς και του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης, επιτρέπεται να αποσπώνται, κατά σειρά προτεραιότητας, σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., Κέντρα Υγείας, ΕΚΑΒ, ΕΟΠΥΥ, και λοιπές υπηρεσίες που εποπτεύονται από το Υπουργείο Υγείας, στην περιοχή που υπηρετεί ο/η σύζυγός τους.¹⁰¹

5. Όσοι από το νοσηλευτικό και παραϊατρικό προσωπικό των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. είναι πολύτεκνοι μετατίθενται, μετατάσσονται και αποσπώνται, μετά από αίτησή τους η οποία εξετάζεται κατά προτεραιότητα. Δεν επιτρέπεται η μετακίνηση πολυτέκνου, χωρίς προηγούμενη αίτησή του.

6. Επιτρέπεται η αμοιβαία μετάταξη νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. σε Νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., Υγειονομικές Περιφέρειες και Φορείς εποπτευόμενους από το Υπουργείο Υγείας, μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων και κατόπιν γνώμης των οικείων υπηρεσιακών συμβουλίων των Φορέων προέλευσης και υποδοχής. Για την αμοιβαία μετάταξη νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού μεταξύ νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ., απαιτείται έγγραφη βεβαίωση της Διοίκησης του νοσοκομείου προέλευσης, με την οποία πιστοποιείται ότι η μετακίνηση δεν επιφέρει καμία δυσμενή συνέπεια στην ομαλή λειτουργία του Φορέα.

---

¹⁰¹[Προσθήκη 4238/2014, Άρθρο 41](#)

7. (α) Η απόσπαση του νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού, που υπηρετεί στην ίδια Υγειονομική Περιφέρεια, δύναται να διενεργηθεί ύστερα από αίτηση του υπαλλήλου, γνώμη των αρμόδιων υπηρεσιακών συμβουλίων και μετά από εισήγηση του Διοικητή της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας.

(β) Η απόσπαση του νοσηλευτικού προσωπικού που υπηρετεί σε διαφορετικές Υ.ΠΕ. δύναται να διενεργηθεί μετά από κοινή εισήγηση των Διοικητών των οικείων Υ.ΠΕ., η οποία εκδίδεται, κατά τα ανωτέρω, ύστερα από αίτηση του υπαλλήλου και γνώμη των αρμοδίων υπηρεσιακών συμβουλίων.

(γ) Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των Διοικητών των αρμόδιων Υγειονομικών Περιφερειών, η απόσπαση δύναται να διενεργηθεί με απόφαση του Υπουργού Υγείας και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, όπου αυτό απαιτείται, με γνώμονα την εύρυθμη λειτουργία των Φορέων, λαμβάνοντας υπ' όψιν και τα κοινωνικά κριτήρια.

(δ) Οι ανωτέρω υπηρεσιακές μεταβολές, στο σύνολό τους, διενεργούνται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, όπου αυτό απαιτείται.¹⁰²

8. Ο χρονικός περιορισμός των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 71 του ν. 3528/2007 (Α' 26), η οποία προστέθηκε με το άρθρο 19 του ν. 3801/2009 (Α' 163) δεν ισχύει για το προσωπικό εκείνο που ετέθη σε καθεστώς διαθεσιμότητας και μετατάχθηκε/μεταφέρθηκε μέσω της κινητικότητας.

9. (α) Από την έκδοση του παρόντος, κάθε γενική ή ειδική διάταξη νόμου, που αντιβαίνει στο παρόν ή ρυθμίζει διαφορετικά το ίδιο θέμα, καταργείται.

(β) Κατ' εξαίρεση και εφόσον δεν αντίκεινται στο παρόν παραμένουν σε ισχύ και έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν. Π.Δ.Δ. που καθορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις μετάθεσης, μετάταξης και απόσπασης των υπαλλήλων [ν. 3528/2007 (Α' 26)].

2. Τροποποίηση διατάξεων του Ν. 3918/2011 (Α' 31).

Στο τέλος του άρθρου 30 του Ν. 3918/2011 (Α' 31), όπως αυτό ισχύει σήμερα, προστίθεται τρίτη παράγραφος, ως εξής:

---

¹⁰²[Τροποποίηση 4238/2014, Άρθρο 41](#)

«3. α. Με αποφάσεις του Υπουργού Υγείας συνιστώνται πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες υγειονομικές επιτροπές ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., για την παραπομπή σε αυτές θεμάτων υγειονομικής περίθαλψης, με τις οποίες ορίζονται η συγκρότηση, οι αρμοδιότητές τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια,

β. Με αποφάσεις του Υπουργού Υγείας συνιστάται Ανώτατο Υγειονομικό Συμβούλιο (Α.Υ.Σ.) για την παραπομπή σε αυτό θεμάτων υγειονομικής περίθαλψης, με τις οποίες ορίζονται η συγκρότηση, οι αρμοδιότητές του, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

γ. Για την αναγκαιότητα θεραπείας με φάρμακα που δεν κυκλοφορούν στην Ελλάδα, καθώς και με φάρμακα υψηλού κόστους ειδικών παθήσεων γνωματεύουν επιτροπές αποτελούμενες από γιατρούς ειδικότητας σχετικής με τη νόσο για την οποία συνταγογραφείται το σκεύασμα, φαρμακοποιούς και ειδικούς επιστήμονες στην οικονομική αξιολόγηση της τεχνολογίας υγείας ή τα οικονομικά της υγείας του Φορέα ή ιατρούς του Ε.Σ.Υ. ή των στρατιωτικών νοσοκομείων, με αναπληρωματικά μέλη, η διάρκεια των οποίων θα είναι διετής. Πρόεδρος της κάθε επιτροπής ορίζεται ένα από τα τακτικά μέλη και γραμματέας ένας υπάλληλος του Φορέα. Οι Επιτροπές συγκροτούνται με αποφάσεις του Υπουργού Υγείας, σε αριθμό που κρίνεται απαραίτητος για την εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων, με τις οποίες ορίζονται η συγκρότηση, οι αρμοδιότητές τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Τα ανωτέρω φάρμακα παρέχονται μόνο από τα φαρμακεία του Οργανισμού ή των κρατικών νοσοκομείων.»

3. Τροποποίηση διατάξεων του Ν. 3918/2011 (Α΄ 31) Παράταση συμβάσεων μεταξύ Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και θεραπευτών ιατρών και άλλες διατάξεις

1. Η παράγραφος 12 του άρθρου 28 του Ν. 3918/2011 (Α΄ 31), όπως αυτή ισχύει σήμερα, αντικαθίσταται και έχει ως ακολούθως:

«12. Συμβάσεις οι οποίες έχουν συναφθεί μεταξύ του ΟΠΑΔ ή του ΟΑΕΕ και θεραπευτών ιατρών λύνονται αζημίως στις 31.12.2011, ακόμη και αν έχουν συμφωνηθεί για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Οι προαναφερόμενοι ιατροί δύνανται να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. σύμφωνα με τον Ενιαίο Κανονισμό Παροχών Υγείας αυτού μέχρι δύο χρόνια από 1.1.2012, εφόσον υποβάλουν δήλωση στον οργανισμό εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την έναρξη ισχύος της διάταξης αυτής. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Υγείας και Οικονομικών καθορίζεται το ύψος της αμοιβής και ο

αριθμός των επισκέψεων των ιατρών από 1.12.2013. Για την αποζημίωση αυτή δεν επιβαρύνεται ο Ε.Ο.Π.Υ.Υ. με εισφορές υπέρ ΤΣΑΥ.

Συμβάσεις που έχουν συναφθεί μεταξύ του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και των θεραπευτών ιατρών και οι οποίες λήγουν στις 31.12.2013, παρατείνονται με τους ίδιους όρους μέχρι και 30.3.2014.

Ο Ε.Ο.Π.Υ.Υ. διατηρεί το δικαίωμα να καταγγείλει αζημίως τις συμβάσεις αυτές πριν την παρέλευση του τριμήνου, ύστερα από έγγραφη ειδοποίηση των θεραπευτών ιατρών τριάντα (30) ημέρες πριν την ημερομηνία καταγγελίας των συμβάσεων.

Η διάταξη του εδαφίου γ' της παρούσας παραγράφου έχει εφαρμογή και επί των ισχυουσών συμβάσεων.»

2. Στο τέλος της παρ. 12 του άρθρου 28 του Ν. 3918/2011 (Α' 31), όπως αυτή ισχύει σήμερα, προστίθεται νέα παράγραφος με αριθμό δεκατρία (13), με το ακόλουθο περιεχόμενο:

«13. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Υγείας και Οικονομικών καθορίζεται, μετά από εισήγηση του Δ.Σ., του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., ο αριθμός των συμβαλλόμενων ιατρών με τον Οργανισμό, οι ειδικότητες αυτών, το ύψος της αμοιβής τους, ο τρόπος καταβολής της και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.»

3. Στο τέλος της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 31 του Ν. 2646/1998 (Α' 236) προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Δεν απαιτείται γνώμη του Κ.Ε.Σ.Υ. για την τροποποίηση απόφασης επιστημονικής διασύνδεσης Μ.Χ.Α. λόγω αλλαγής της επωνυμίας της.»

β. Η περίπτωση α' του παρόντος ισχύει από την ψήφισή της.

4. Κατάργηση διάταξης της πρώτης παραγράφου του άρθρου 29 του Ν. 4038/2012 (Α' 14) - Ιατρική Περίθαλψη μόνιμων ιατρών του ΕΟΠΥΥ στα ιδιωτικά τους ιατρεία.

Προστίθεται, νέα παράγραφος και αριθμείται δεκατρία (13) στο άρθρο 28 του Ν. 3918/2011, της οποίας το περιεχόμενο έχει ως ακολούθως:

«13. Η πρώτη παράγραφος του άρθρου 29 του Ν. 4038/2012 (Α' 14), με την οποία προστέθηκαν εδάφια στο τέλος της παρ. 12 του άρθρου 28 του Ν. 3918/2011, καταργείται.»

5. Αναστολή ισχύος των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 4052/2012 (Α΄ 41)

Η ισχύς των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 4052/2012 (Α΄ 41), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1, του τέταρτου άρθρου, του Ν. 4118/2013 (Α΄ 32), αναστέλλεται έως τις 31.12.2014. Η ισχύς των ως άνω διατάξεων άρχεται από 1.1.2015. Η παρ. 1 του τέταρτου άρθρου του Ν. 4118/2013 καταργείται.

6. Έλεγχος ληξιπρόθεσμων οφειλών του Ε.Ο.Π.Υ.Υ.

Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Υγείας και Οικονομικών, δύναται να εξουσιοδοτείται ο Ε.Ο.Π.Υ.Υ., για λόγους διασφάλισης του δημοσίου συμφέροντος, εύρυθμης λειτουργίας του και επίσπευσης των διαδικασιών αποπληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών, στη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων, προκειμένου να αναλαμβάνονται από ιδιωτικούς ελεγκτικούς φορείς, ο πλήρης έλεγχος των αναλυτικών παραστατικών δαπανών που έχουν υποβάλει οι δικαιούχοι, καθώς και στην αποδοχή των αποτελεσμάτων που θα προκύπτουν από τους εν λόγω ελέγχους προς αναγνώριση, εκκαθάριση και εντολή πληρωμής τους. Ως δικαιούχοι στην παρούσα παράγραφο, νοούνται τα φαρμακεία, οι λοιποί συμβεβλημένοι ιδιώτες πάροχοι υπηρεσιών υγείας (ιατροί, κλινικές, διαγνωστικά κέντρα, εργαστήρια κ.λπ.), οι φαρμακευτικές εταιρείες, προμηθευτές υγειονομικού και λοιπού υλικού κ.λπ.. Το σύνολο των δαπανών για την υλοποίηση των ανωτέρω ελέγχων βαρύνει τους δικαιούχους. Οι διατάξεις της παρούσης αφορούν τις μη εκκαθαρισμένες οφειλές για το χρονικό διάστημα πριν την 1η Ιανουαρίου 2013.

Άρθρο 55.

Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων και άλλες διατάξεις

1. (...) ¹⁰³

2. (...) ¹⁰⁴

3. (...) ¹⁰⁵

---

¹⁰³ [Αφαίρεση 4254/2014, Άρθρο 1](#)

¹⁰⁴ [Αφαίρεση 4254/2014, Άρθρο 1](#)

¹⁰⁵ [Αφαίρεση 4254/2014, Άρθρο 1](#)

4. (...) ¹⁰⁶

5. Το άρθρο 24 του Ν. 3377/2005 (Α΄ 202), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 33 του Ν. 3734/2009 (Α΄ 8), αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 24

1. Παρατείνεται μέχρι την 31.12.2015 η ισχύς της Προσωρινής Ενιαίας Άδειας Λειτουργίας που χορηγήθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 8 του Ν. 2941/2001 (Α΄ 201) στις μονάδες της ΔΕΗ Α.Ε., οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 42 του Ν. 2773/1999 (Α΄ 286), και περιλαμβάνονται στην Ενιαία Άδεια Παραγωγής της ΔΕΗ Α.Ε., όπως αυτή ίσχυε στις 28.1.2009. Ειδικά όσον αφορά τους θερμικούς σταθμούς των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών και την προσθήκη τηλεθέρμανσης στους θερμικούς σταθμούς του διασυνδεδεμένου συστήματος, η παράταση καταλαμβάνει τις οικείες μονάδες που περιλαμβάνονται στην Ενιαία Άδεια Παραγωγής της ΔΕΗ Α.Ε., όπως αυτή ισχύει στις 31.12.2013.

2. Στις μονάδες της ΔΕΗ Α.Ε. που περιλαμβάνονται στην Ενιαία Άδεια Παραγωγής και σε εκείνες στις οποίες έχουν χορηγηθεί Άδειες Παραγωγής από την 24.1.2002 μέχρι την 28.1.2009, όπως αυτές έχουν τροποποιηθεί μέχρι την 28.1.2009, χορηγείται μέχρι την 31.12.2015 Προσωρινή Άδεια Λειτουργίας, κατά την έννοια της παραγράφου 5 του άρθρου 8 του Ν. 2941/2001 (Α΄ 201).

3. Τα αναφερόμενα στις παραγράφους 1 και 2 εφαρμόζονται και σε όσες από τις παραπάνω Μονάδες της ΔΕΗ Α.Ε. έχουν μεταβιβαστεί στην εταιρεία «ΔΕΗ Ανανεώσιμες Α.Ε.».

4. Η ΔΕΗ Α.Ε. και η ΔΕΗ Ανανεώσιμες Α.Ε. οφείλουν να καταθέσουν για όλες τις μονάδες που διέπονται από ειδικό καθεστώς προσωρινής άδειας λειτουργίας, σχετικές αιτήσεις συνοδευόμενες από πλήρεις φακέλους δικαιολογητικών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τουλάχιστον ένα (1) έτος πριν από τη λήξη της Προσωρινής Άδειας Λειτουργίας.»

6. Το εδάφιο α΄ της παραγράφου 5 του άρθρου 6 του Ν. 3054/2002 (Α΄ 230), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 104 παράγραφος 1 του Ν. 4172/2013 (Α΄ 167), αντικαθίσταται ως ακολούθως:

---

¹⁰⁶ [Αφαίρεση 4254/2014, Άρθρο 1](#)

«α. Ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο - Απαίτηση ασφαλιστικής κάλυψης κατά συγκεκριμένων κινδύνων ή χορήγησης εγγυητικής επιστολής.

Το νομικό πρόσωπο στο οποίο πρόκειται να χορηγηθεί η Άδεια Εμπορίας πρέπει να ικανοποιεί μία από τις ακόλουθες εναλλακτικές απαιτήσεις:

αα) ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο, ως ακολούθως:

Για την άδεια κατηγορίας Α, ανάλογα με τον όγκο πωλήσεων πετρελαιοειδών προϊόντων κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ως εξής:	Ελάχιστο Εταιρικό Κεφάλαιο
Όγκος Πωλήσεων (κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος)	
Έως και 300.000 Μ.Τ.	500.000 ΕΥΡΩ
Από 300.000 Μ.Τ. έως και 600.000 Μ.Τ.	1.000.000 ΕΥΡΩ
Ανω των 600.000 Μ.Τ.	1.500.000 ΕΥΡΩ
Για την άδεια κατηγορίας Β1:	500.000 ΕΥΡΩ
Για την άδεια κατηγορίας Β2:	500.000 ΕΥΡΩ
Για την άδεια κατηγορίας Γ:	500.000 ΕΥΡΩ
Για την άδεια κατηγορίας Δ:	500.000 ΕΥΡΩ

ββ) ασφαλιστική κάλυψη της ευθύνης του αιτούμενου τη χορήγηση άδειας εμπορίας κατά κινδύνων από την επιβολή διοικητικών προστίμων κατά την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία λόγω:

i) μη τήρησης των όρων και προϋποθέσεων της αδειοδότησης,

ii) διακίνησης μη κανονικού καυσίμου,

iii) συνέχισης της δραστηριότητας μετά τη λήξη της άδειας εμπορίας ή την ανάκληση αυτής και

iv) μη τήρησης των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης, με ασφαλισμένο κεφάλαιο ποσό ίσο με το κατά τις ανωτέρω διακρίσεις ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο. Αντί της ανωτέρω ασφαλιστικής κάλυψης είναι δυνατή η παροχή εγγυητικής επιστολής, που πληροί τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 25 του Π.Δ. 118/2007, αναλόγως εφαρμοζομένων, με την οποία ο εκδότης της εγγυάται την καταβολή προς το Ελληνικό Δημόσιο

οποιοδήποτε ποσού μέχρι ποσού που αντιστοιχεί στο ανωτέρω ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο, για την εξόφληση των απαιτήσεων υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου και σε βάρος του αιτούμενου τη χορήγηση άδειας εμπορίας από την επιβολή των ανωτέρω διοικητικών προστίμων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας υποπερίπτωσης ββ' αναφορικά με την ασφαλιστική κάλυψη και τη διάρκεια, το περιεχόμενο, τις προϋποθέσεις κατάπτωσης και τη συμπλήρωση της εγγυητικής επιστολής.»

7. Παρατείνονται μέχρι την εγκατάσταση του πλειοδότη που θα αναδειχθεί κατόπιν διενέργειας ανοιχτού διεθνούς πλειοδοτικού διαγωνισμού, που θα προκηρύξει το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για τη μίσθωση των μεταλλευτικών δικαιωμάτων του Δημοσίου επί του δημοσίου μεταλλείου Λάρυμνας μετά των επ' αυτού εγκαταστάσεων, αυτοδικαίως από την επομένη της λήξης τους, χωρίς την τήρηση οποιασδήποτε διαδικασίας και διατύπωσης, με τους ίδιους όρους:

α. Η μίσθωση που καταρτίστηκε με την υπ' αριθμ. 14.797/23.4.2013 συμβολαιογραφική πράξη της Συμβολαιογράφου Αθηνών Ανδρης Δρακούδη - Δήμα, με την οποία το Ελληνικό Δημόσιο εκμίσθωσε προς την εταιρεία Γ.Μ.Μ.Α.Ε. ΛΑΡΚΟ τα μεταλλευτικά του δικαιώματα επί του δημοσίου μεταλλείου Λάρυμνας, ήτοι:

αα) τα περιελθόντα στο Δημόσιο δυνάμει του α. ν. 1530/1950 (Α' 247) δικαιώματα μεταλλιοκτησίας επί των οριστικών παραχωρήσεων μεταλλείων υπ' αριθμ. 1 Ν. Φθιώτιδας, 105Α και 107 Ν. Βοιωτίας, καθώς και ποσοστό 37% εξ αδιαιρέτου των δικαιωμάτων μεταλλιοκτησίας επί της οριστικής παραχώρησης μεταλλείου, υπ' αριθμ. 8Β Ν. Φθιώτιδας και

ββ) ποσοστό 63% εξ αδιαιρέτου των περιελθόντων στο Δημόσιο δυνάμει του α.ν. 1530/1950 μισθωτικών δικαιωμάτων επί της οριστικής παραχώρησης μεταλλείου υπ' αριθ. 8Β Ν. Φθιώτιδας, μαζί με όλες τις εγκαταστάσεις που ευρίσκονται εντός των ορίων του εν λόγω δημοσίου μεταλλείου, ως ενιαίο και αναπόσπαστο μέρος αυτού, όπως η μίσθωση αυτή παρατάθηκε μέχρι την 31.12.2013 με την υπ' αρ. πρωτ. Δ8/Δ/Φ 16.10/οικ. 13614/2552/11.7.2013 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

β. Όλες οι διοικητικές πράξεις και λοιπές άδειες και εγκρίσεις που έχουν χορηγηθεί στην εταιρεία Γ.Μ.Μ.Α.Ε. ΛΑΡΚΟ, των οποίων η ισχύς πρόκειται να λήξει στο χρονικό διάστημα από την 31.12.2013 και μέχρι την παρέλευσή της

με την παρούσα διάταξη χορηγούμενης παράτασης και οι οποίες αφορούν εν γένει ή συνδέονται αμέσως ή εμμέσως με τη λειτουργία του μεταλλουργικού συγκροτήματος της Λάρυμνας. Επίσης όσον αφορά στην υλοποίηση του όρου α΄ της υπ΄ αριθμ. πρωτ. Δ8/Γ/Φ.12.3α/ 14075/2611/23.8.2013 εγκριτικής κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Υγείας και Ναυτιλίας και Αιγαίου ορίζεται ως καταληκτική ημερομηνία ομοίως η ημερομηνία εγκατάστασης του πλειοδότη.¹⁰⁷

8. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 85 του Ν. 4001/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι εν λόγω διατάξεις ισχύουν έως την 31 η Δεκεμβρίου του 2015.»

9. Η παρ. 11 του άρθρου 196 του Ν. 4001/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 24 του Ν. 3175/2003 ισχύει έως και την 31 η Δεκεμβρίου 2015.»

10. Η μεταφορά στη ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ του προσωπικού σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 18 του Ν. 4203/2013 δύναται να πραγματοποιηθεί μέχρι την 31.3.2014.

11. Στο άρθρο 36 του Ν. 4067/2012 (Α΄ 79) προστίθεται παράγραφος 8, ως εξής:

«8. Το οφειλόμενο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος, αντάλλαγμα ΥΚΩ ειδικά για καταναλωτές βιομηχανικής χρήσης ΜΤ με ετήσια συνολική κατανάλωση ανά παροχή μεγαλύτερη των 13 GWh υπολογίζεται από 1.10.2013 ως εξής:

Μοναδιαία χρέωση σε Ευρώ/MWh = 4,14.

Για τον προσδιορισμό της ετήσιας συνολικής κατανάλωσης ανά παροχή λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος της συνολικής κατανάλωσης δύο ετών προ του έτους τιμολόγησης του ηλεκτρικού ρεύματος.»

---

¹⁰⁷[Τροποποίηση 4296/2014, Άρθρο 16](#)

Άρθρο 56.

Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 43 του Σωφρονιστικού Κώδικα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 2776/1999 (Α΄ 291) προστίθεται εδάφιο ως ακολούθως:

« Σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης καταστημάτων κράτησης, η ανωτέρω υπουργική απόφαση δύναται να ισχύει από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της μετεγκατάστασης του καταστήματος.»

Άρθρο 57.

Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 32 του Ν. 3842/2010 προστίθενται εδάφια ως εξής:

« Για τα έτη 2012 και 2013 και εφεξής λαμβάνονται υπόψη οι τιμές εκκίνησης και οι συντελεστές αυξομείωσης, όπως είχαν αναπροσαρμοσθεί κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις 41 και 41 Α του Ν. 1249/1982 και ίσχυαν κατά την 31.12.2008, καθώς και οι τιμές εκκίνησης και οι συντελεστές αυξομείωσης όπως αναπροσαρμόστηκαν μετά την 31.12.2008 σε εκτέλεση ακυρωτικής αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία ακύρωσε τιμές εκκίνησης και συντελεστές αυξομείωσης που είχαν αναπροσαρμοστεί μέχρι 31.12.2008. Αν έχει βεβαιωθεί φόρος με βάση τιμές εκκίνησης και συντελεστές αυξομείωσης διαφορετικούς από αυτούς που ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο, διενερνείται νέα εκκαθάριση του φόρου από τη φορολογική διοίκηση και σε περίπτωση θεμελίωσης σχετικής αξίωσης, φόρος δεν μπορεί να επιστραφεί παρά μόνο να συμψηφιστεί με μελλοντικές οφειλές των υπόχρεων στο φόρο αυτόν. Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων εδαφίων δεν εφαρμόζονται για ακίνητα περιοχών που εντάχθηκαν στο σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού για πρώτη φορά μετά την 31.12.2008.»

Άρθρο 58.

Η περίπτωση β΄ της παρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 2859/2000 αντικαθίσταται ως εξής:

«β) ως πρώτη εγκατάσταση, η πρώτη χρήση με οποιονδήποτε τρόπο των κτιρίων, ύστερα από την ανέγερσή τους, όπως είναι η ιδιοκατοίκηση, η ιδιόχρηση, η μίσθωση ή άλλη χρήση. Θεωρείται επίσης, ότι πραγματοποιείται η πρώτη εγκατάσταση κατά το χρόνο που συμπληρώνεται τετραετία, από την ημερομηνία αποπεράτωσης της οικοδομής για οικοδομές οι οποίες

αποπερατώθηκαν από 1.1.2011 και εφεξής. Για τις οικοδομές που αποπερατώθηκαν έως 31.12.2010, ως χρόνος έναρξης της τετραετίας θεωρείται η 1.1.2011».

Άρθρο 59.

Έναρξη ισχύος

- 1.** Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων του παρόντος.
- 2.** Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως και 12 του Κεφαλαίου Α΄ του παρόντος νόμου ισχύουν από 1.1.2014 και για κάθε επόμενο οικονομικό έτος.
- 3.** Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 3 του άρθρου 36 ισχύουν από 1.1.2014.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 31 Δεκεμβρίου 2013

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΙΧΕΛΑΚΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ–ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΙΑΤΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 31 Δεκεμβρίου 2013

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ